

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

โดย
นายวุฒิชัย เชื่อมประไพ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

โดย
นายวุฒิชัย เชื้อมประไพ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

INSTRUCTIONAL LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS AND INTERNAL QUALITY
ASSURANCE IN SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE BANGKOK 1

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education EDUCATIONAL ADMINISTRATION
Department of Educational Administration
Silpakorn University
Academic Year 2023
Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร
เขต 1

โดย นายวุฒิชัย เชื้ออมประไพ

สาขาวิชา การบริหารการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร. ชัตติยา ดั่งงำราญ

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร. มัทนา ว่างนอมศักดิ์
รองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มาเรียม นิลพันธุ์)

พิจารณาเห็นชอบโดย
.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สงวน อินทร์รักษ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร. ชัตติยา ดั่งงำราญ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. มัทนา ว่างนอมศักดิ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์)

630620052 : การบริหารการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร, การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

นาย วุฒิชัย เชื่อมประไพ: ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : อาจารย์ ดร. ชัดติยา ดวงสำราญ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 2) การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 59 สถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือ ผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานประกันคุณภาพ จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 177 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารตามแนวคิดของบลาส และบลาส และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามแนวคิดของตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐาน เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์สเปียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 1 ด้าน และระดับมากจำนวน 10 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การยกย่องเชิดชู การให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านการเรียนการสอน การให้คำแนะนำกับครู การใช้คำถามและจูงใจให้ครูแสดงความคิดเห็น การส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่ครู การให้กำลังใจและสนับสนุนให้ออกแบบหลักสูตรใหม่ การประยุกต์ใช้หลักการเรียนรู้แบบผู้รู้มาใช้ในการพัฒนา การให้ผลสะท้อนกลับ การเป็นแบบอย่างที่ดี การใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นสื่อในการตัดสินใจด้านการเรียนการสอน และการสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกัน ตามลำดับ

2. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มากที่สุด รองลงมาคือ จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษา และดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามลำดับ

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

630620052 : Major EDUCATIONAL ADMINISTRATION

Keyword : INSTRUCTIONAL LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS, INTERNAL QUALITY ASSURANCE IN SCHOOL

MR. Wuttichai CHUEAMPRAHAI : Instructional Leadership of Administrators and Internal Quality Assurance in School Under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 1 Thesis advisor : Lecturer Khattiya Duangsamran, Ph.D.

The research objectives were to determine 1) instruction leadership of administrators under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 1 2) the internal quality assurance in schools under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 1 and 3) the relationship between instruction leadership of administrators and internal quality assurance in schools affiliated with the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 1. The sample were 59 schools under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 1. The respondents of each school consisted of 3 persons : a school director or acting director, a teacher in charge of quality assurance, and a teacher with the total of 177 respondents. The research instruments were an opinionnaire about the instructional leadership based on the concept of (Blase, J. and Blase J.), and internal education quality assurance of schools based on ministerial regulations education quality assurance, B.E. 2561 (2018) Bureau of educational testing Office of the Basic Education Commission. The statistical used were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient. The findings of this study were as follows :

1. Instruction leadership of school administrator under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 1 as a whole, was found at a high level; when consider each aspect individually; 1 aspects were found at the highest level. While 10 aspects were found at high level. The arithmetic mean ranking from the highest to the lowest were as follows; giving praise, emphasizing the study of teaching and learning, making suggestions, using inquiry and soliciting advice and opinions, developing coaching relationships among educators, encouraging and supporting redesign of programs, applying the principles of adult learning, growth, and development to all phases of staff development, giving feedback, modeling, implementing action research to inform instructional decision making, and supporting collaboration efforts among educators.

2. The internal quality assurance in schools under The Secondary Educational Service Area Office Bangkok 1 as a whole and each aspect were at a high level. The arithmetic mean ranking from the highest to the lowest were as follows; establish school educational standards, self-assessment reporting, evaluating and inspecting educational quality within schools, developing school education management plans, monitoring the progress for school improvement, and executing the school's education management plan respectively.

3. There was a significant relationship between instruction leadership of administrators and the internal quality assurance in schools under The Secondary Educational Service Area Office Bangkok 1 at .01 level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์และความเมตตาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.ชัตติยา ต้วงสำราญ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร. มัทนา ว่างนอมศักดิ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร. สงวน อินทร์รักษ์ ประธานกรรมการ และรองศาสตราจารย์ ดร. ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณา ให้คำปรึกษา คำแนะนำ การสนับสนุน ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด จนวิทยานิพนธ์สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี พร้อมทั้งคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายทั้งปวง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นางสาวนภาพร วงศ์พุทธา รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมภัสสร บัวรอด อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ เศรษฐพงษ์ รองคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ว่าที่ร้อยเอก ดร.สาคร กิ่งจันทร์ ศึกษาธิการจังหวัดสระบุรี และดร.ปรัชญววรรณ วนานันท์ รักษาการในตำแหน่ง ที่ปรึกษาด้านระบบบริหารจัดการศึกษา (นักวิชาการศึกษาระดับทรงคุณวุฒิ) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ตลอดจนให้คำแนะนำในการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณ คณะผู้บริหาร คณะครู โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม เพื่อนักศึกษาภาควิชาการบริหารการศึกษาป.โท รุ่นที่ 39 ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา และขอขอบคุณนายณัฐดนัย แก้วเล็ก ที่ให้คำแนะนำและช่วยเหลือผู้วิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างมาก

สุดท้ายนี้ ขอกราบระลึกถึงนางสาวทิพวัลย์ เชื้อมประไพ มารดาผู้ล่วงลับ ผู้เป็นแรงผลักดัน เป็นแบบอย่างของความวิริยะ อุตสาหะ ผู้ที่ชี้ให้เห็นถึงคุณค่า ความสำคัญของการศึกษา ขอกราบขอบพระคุณบิดา และขอขอบคุณครอบครัวที่คอยเป็นแรงผลักดัน สนับสนุน และส่งเสริมให้ผู้วิจัยมีกำลังใจ กำลังใจ จนสามารถทำงานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอน้อมบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณของผู้วิจัยทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความรู้ อบรม สั่งสอน ด้วยความปรารถนาดีเสมอมา

วุฒิชัย เชื้อมประไพ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
ปัญหาของการวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
ข้อคำถามของการวิจัย.....	10
สมมติฐานของการวิจัย	10
ขอบข่ายเชิงมนทัศน์สรุปของการวิจัย.....	11
ขอบเขตการวิจัย.....	14
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	16
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	17
ภาวะผู้นำทางวิชาการ	17
ความหมายของผู้นำ	17
ความหมายภาวะผู้นำ.....	19
ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการ.....	24

แนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	26
การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	37
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา.....	37
การเปลี่ยนแปลงในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา.....	39
ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก.....	41
แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา.....	45
แนวทางการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	80
งานวิจัยในประเทศ.....	81
สรุป.....	88
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	90
ระเบียบวิธีการวิจัย	91
แผนแบบของการวิจัย.....	91
ประชากร	92
กลุ่มตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง	92
ตัวแปรที่ศึกษา	93
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	98
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	99
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	100
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	100
สรุป.....	101
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	102
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	103

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1.....	105
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1.....	119
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1	131
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	136
สรุปผลการวิจัย.....	136
อภิปรายผล.....	137
ข้อเสนอแนะ	140
รายการอ้างอิง	143
ภาคผนวก.....	148
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย และรายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	149
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ ค่า IOC ของเครื่องมือวิจัย.....	152
ภาคผนวก ค หนังสือขอตกลงเครื่องมือและรายชื่อสถานศึกษาทดลองเครื่องมือ	165
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ.....	168
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และรายชื่อสถานศึกษาที่ใช้ใน การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	177
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	181
ประวัติผู้เขียน.....	195

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 กระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในระหว่างสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.....	50
ตารางที่ 2 แสดงประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล.....	92
ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์ในการทำงาน.....	103
ตารางที่ 4 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวม (X_{tot}).....	105
ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมกับครู ($X_1 - X_5$).....	106
ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ ($X_6 - X_{11}$).....	107
ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การให้คำแนะนำครู (X_1).....	108
ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การให้ผลสะท้อนกลับ (X_2).....	109
ตารางที่ 9 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การเป็นแบบอย่างที่ดี (X_3).....	110
ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การใช้คำถาม และจูงใจให้ครู แสดงความคิดเห็น (X_4).....	111
ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การยกย่องเชิดชูครู (X_5)..	112

ตารางที่ 12 คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การให้ความสำคัญกับ การศึกษาด้านการเรียนการสอน (X_6).....	112
ตารางที่ 13 คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การสนับสนุนให้ครูทำงาน ร่วมกัน (X_7).....	114
ตารางที่ 14 คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ ที่ดีในหมู่ครู (X_8).....	115
ตารางที่ 15 คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การให้กำลังใจและสนับสนุน ให้ออกแบบหลักสูตรใหม่ (X_9).....	116
ตารางที่ 16 คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การประยุกต์ใช้หลักการ เรียนรู้แบบผู้รู้มาใช้ในการพัฒนา (X_{10}).....	117
ตารางที่ 17 คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นสื่อในการตัดสินใจด้านการเรียนการสอน (X_{11}).....	118
ตารางที่ 18 คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวม (Y_{tot}).....	119
ตารางที่ 19 คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้านกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา (Y_1).....	120
ตารางที่ 20 คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจ้ด การศึกษาของสถานศึกษา (Y_2).....	122

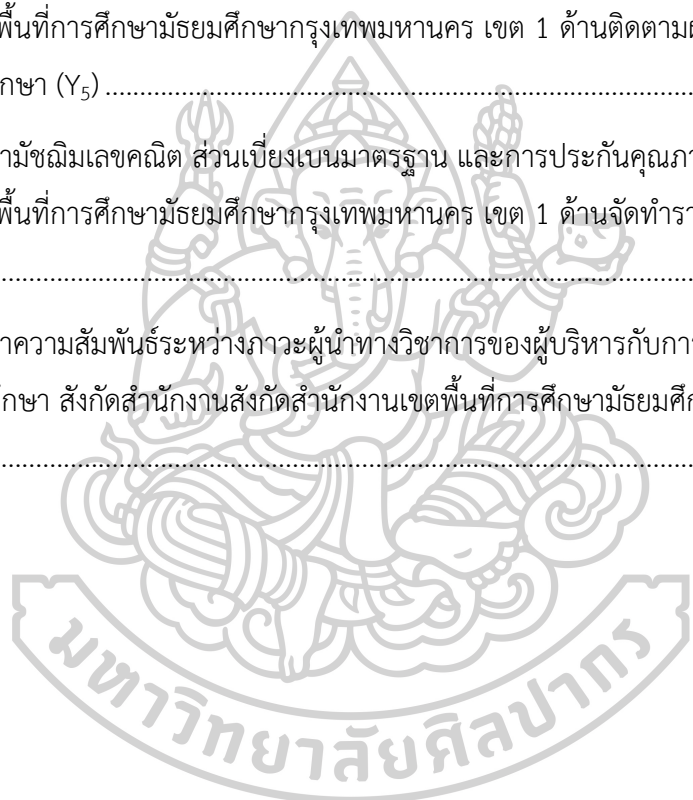
ตารางที่ 21 คำขวัญนิมิตส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้านดำเนินงานตาม
 แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y₃)..... 124

ตารางที่ 22 คำขวัญนิมิตส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้านประเมินผลและตรวจสอบ
 คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Y₄)..... 126

ตารางที่ 23 คำขวัญนิมิตส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้านติดตามผลการดำเนินงานเพื่อ
 พัฒนาสถานศึกษา (Y₅) 127

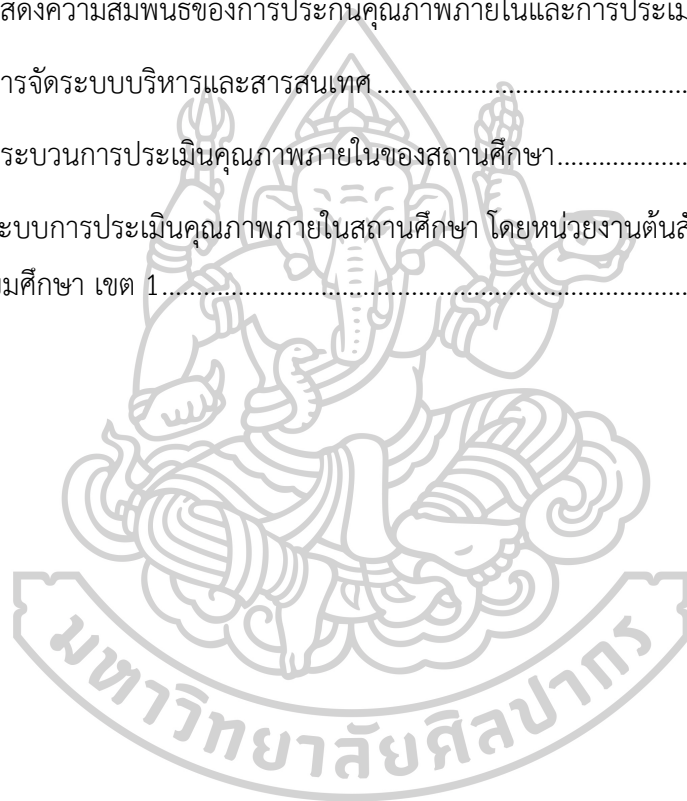
ตารางที่ 24 คำขวัญนิมิตส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้านจัดทำรายงานผลการประเมิน
 ตนเอง (Y₆)..... 129

ตารางที่ 25 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพ
 ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร
 เขต 1 132

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	13
แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย	15
แผนภูมิที่ 3 องค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	37
แผนภูมิที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ของการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก..	42
แผนภูมิที่ 5 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	62
แผนภูมิที่ 6 กระบวนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา.....	74
แผนภูมิที่ 7 ระบบการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยหน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.....	77

บทที่ 1

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาเยาวชนไทยให้พร้อมรับมือต่อความท้าทายที่ได้รับจากการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีการศึกษา ค้นคว้า พัฒนาอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว ดังนั้นประเทศไทยจำเป็นต้องมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความรู้ สมรรถนะ และทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ สามารถรู้เท่าทันและปรับตัวให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มีอาชีพที่มั่นคง สร้างรายได้ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์และกติกาใหม่ ๆ และมาตรฐานที่สูงขึ้น โดยเฉพาะในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบและปัจจัยส่งเสริมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน¹

การเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลต่อทุกส่วนในองคาพยพอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จะเห็นได้ว่ารัฐบาลประเทศไทยจึงได้ตระหนักและวางทิศทางการขับเคลื่อนประเทศไว้อย่างชัดเจน ในยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 – 2580 โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วที่ขับเคลื่อนโดยภูมิปัญญาและนวัตกรรมในอีก 20 ปีข้างหน้า ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ โดยจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพ พร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่ง "คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มั่นยัสต์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สูการเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม ผู้ประกอบการเกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง"² ประกอบกับความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ระบุไว้ในหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 54 ความว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษา

¹ “ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561 - 2580) ,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก (13 ตุลาคม 2561) : 3 – 4.

² เรื่องเดียวกัน, 30.

ภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย³ โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายที่ได้ระบุไว้ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 6 ความว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนา คนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข⁴

อนึ่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ มีความสามารถตอบสนองต่อทิศทางการพัฒนา ประเทศและทิศทางการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคตนั้น ย่อมต้องการจัดการศึกษาที่ดีและมี คุณภาพ ซึ่งถือเป็นหน้าที่ของรัฐในการสนับสนุน ส่งเสริม ให้เกิดการจัดการศึกษาดังกล่าว และ จำเป็นต้องอาศัยการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานตามภารกิจของ สถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงาน ของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะพึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้องค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตามตรวจสอบเพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งรวมถึงการใช้ผลประเมินเป็นฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพในวงจร การพัฒนาใหม่ต่อเนื่อง⁵

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักใน การพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญ ในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจ และสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศ

³ “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก (6 เมษายน 2560) : 14

⁴ “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก (19 สิงหาคม 2542) : 3.

⁵ สำนักงานทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพ การศึกษา พ.ศ.2561,** (กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตดี้ง, 2563) , 3.

ไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของ คนไทยให้ มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการ พัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็น ปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ ความท้าทายที่มีความหลากหลาย ตลอดจนการเปลี่ยนแปลง ทางด้านการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) ⁶ ซึ่งการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่ส่งผลให้ ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังมีปัญหาหลาย ประการ นับตั้งแต่ปัญหาคุณภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ปัญหาคุณภาพและมาตรฐาน การ จัดการศึกษาในทุกระดับ⁷ ที่คุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยยังอยู่ในระดับ ค่อนข้าง ต่ำ คนไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาสูงขึ้น โดยมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากร วัย แรงงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อพิจารณาคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้น พื้นฐาน (O-NET) พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำในทุกกลุ่มสาระ และผลคะแนนจากการทดสอบโครงการ ประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) อยู่ในระดับต่ำกว่าอีกหลายประเทศที่มีระดับการพัฒนา ไกล่เคียงกัน ปัญหาเหล่านี้เกิดจากข้อจำกัดเรื่องหลักสูตรและระบบการเรียนการสอน ที่เน้นการสอน เนื้อหาสาระและความจำมากกว่าการพัฒนาทักษะและสมรรถนะ ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความคิด สร้างสรรค์ ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและครูที่มีคุณภาพยังกระจายไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะ ในพื้นที่ห่างไกลขาดความคล่องตัว ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาสและความเสมอภาคทาง การศึกษา⁸ และจุดอ่อนของระบบการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีและการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ส่งผลกระทบต่อระบบ การศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สนองและรองรับความท้าทายดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทย ต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศ ภายใต้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579) และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564) ⁹

การมีภาวะผู้นำทางวิชาการและความสามารถในการเป็นผู้บริหารของผู้บริหารสถานศึกษา และความเข้มแข็งของทีมงานประกันคุณภาพศึกษานับเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาและ

⁶ กระทรวงศึกษาธิการ, **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579**, (กรุงเทพฯ: พริกหวาน กราฟฟิค, 2560) , 1.

⁷ เรื่องเดียวกัน, ง.

⁸ เรื่องเดียวกัน, 69.

⁹ เรื่องเดียวกัน, ง.

ขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และจะสามารถสร้างสรรค์พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพ ทันสมัย และเป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ตลอดจนสามารถพัฒนาสถานศึกษา และปัจจัยบริบทต่าง ๆ ให้มีคุณภาพเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อันเป็นการพัฒนาสถานศึกษาที่ต่อเนื่อง ยั่งยืน และสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงให้สถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ นับเป็นการประกันคุณภาพการศึกษาที่ยอดเยี่ยม¹⁰

ปัญหาของการวิจัย

การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ เท่าเทียม ทัวถึง ยืดหยุ่น ตอบสนองความต้องการผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย และสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะที่จำเป็นในโลกยุคปัจจุบันเป็นสิ่งที่ทุกประเทศ ต้องการให้เกิดขึ้นกับระบบการศึกษาของตน สำหรับประเทศไทยมีความพยายามที่จะพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานตลอดมา แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรและยังมีปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาเกิดขึ้นมากมาย รวมทั้งผลที่ปรากฏกลับไม่นำความพึงพอใจในหลายมิติ เช่น ในด้านคุณภาพการศึกษา จากข้อมูลพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนจากการทดสอบระดับชาติ อาทิ การทดสอบ O-NET และจากผลการจัดอันดับที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษาในระดับนานาชาติของหน่วยงานในต่างประเทศ อาทิ PISA ยังอยู่ในระดับต่ำ ในด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มีเด็กเป็นจำนวนมากที่ไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพด้วยข้อจำกัดหลากหลายประการอีกทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่ ได้รับการจัดสรรทรัพยากรเป็นจำนวนมาก ขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกลมีทรัพยากรไม่เพียงพอในการจัดการศึกษา ในด้านประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ประเทศไทยลงทุนทางการศึกษาเป็นจำนวนมาก แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนกลับไม่เป็นไปตามจำนวนงบประมาณที่จัดสรรลงไป คณะอนุกรรมการการจัดการเรียนการสอน ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาได้ศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนในประเทศไทย พบว่า ปัญหาคุณภาพการศึกษาภายในประเทศไทยที่มีมาตรฐานต่ำกว่าเกณฑ์ ขาดความเสมอภาค และมีคุณภาพต่ำ เมื่อเทียบกับมาตรฐานการศึกษาสากล ซึ่งจากการศึกษาสภาพของการจัดการเรียนการสอนหรือห้องเรียนของไทยในปัจจุบัน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนมากขาดภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีเวลาบริหารสถานศึกษาเต็มที่ เพราะนอกจากไม่สามารถเป็นผู้นำทางวิชาการได้แล้ว ยังเป็นฝ่ายรับนโยบายใหม่ ๆ มาปฏิบัติ

¹⁰ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1, “การประกันคุณภาพการศึกษาสู่คุณภาพมาตรฐานที่เป็นเลิศ”, (ม.ป.ท.)

แม้ว่าจะไม่สอดคล้องกับบริบทโรงเรียนก็ไม่สามารถคิดค้นวิธีการเป็นของตนเองได้ นอกจากใช้การตีว¹¹

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเกือบทุกฉบับ กำหนดให้รัฐจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอกและกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 ได้กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็งจะทำให้สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ โดยมีมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นเป้าหมาย และมีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน ซึ่งในการดำเนินงานตามแผนเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานั้น สถานศึกษาจะต้องมีการประเมินตนเองหรือการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา ว่าบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการหรือตามค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้หรือไม่ และยังเป็น การนำผลประเมินมาใช้พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น ตลอดจนมีความพร้อมในการรับประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาทั้งจากหน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) และหน่วยงานต่าง ๆ¹²

อย่างไรก็ตามที่ผ่านมา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 นั้น กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพการศึกษาได้ดำเนินการตามแผนกลยุทธ์ระยะที่ 1 (ปีงบประมาณ 2555 – 2557) โดยได้จัดทำแผนปฏิบัติการตามกลยุทธ์ที่กำหนดมาทุกปี ซึ่งผลลัพธ์ความสำเร็จโดยรวมถือว่าเป็นที่น่าพอใจอย่างยิ่ง ปรากฏว่าสถานศึกษาในสังกัดทั้ง 67 โรงเรียน มีผลการประเมินระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวง ในระดับดีเยี่ยม (ได้คะแนนเต็ม 80 คะแนน)

¹¹ เรื่องเดียวกัน.

¹² สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, “ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเชิงระบบ”, (ม.ป.ท.), จ – ฉ.

จำนวน 47 โรงเรียน และมีผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยหน่วยงาน ต้นสังกัดตาม มาตรฐานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในระดับดีเยี่ยม (คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 95 ขึ้นไป) จำนวน 48 โรงเรียน สำหรับผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ. 2554 – 2558) ปรากฏว่ามีสถานศึกษาได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. จำนวน 66 โรงเรียน (ร้อยละ 97.01) ซึ่งในจำนวนนี้ มีสถานศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกระดับดีมาก (คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไป) จำนวน 14 โรงเรียน (ร้อยละ 20.90)

ซึ่งจากผลการประเมินทั้งภายในและภายนอกสะท้อนปัญหาหรือจุดอ่อนที่จะต้องเร่งรัด พัฒนาหรือยกระดับคุณภาพมาตรฐานให้สูงขึ้น 5 อันดับตามมาตรฐานการศึกษา ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน / ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET)
2. ความสามารถในการคิดของนักเรียน
3. ทักษะในการแสวงหาความรู้ของนักเรียน
4. ทักษะในการทำงานของนักเรียน
5. การจัดการเรียนการสอนของครู¹³

และจากการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาใน สังกัด จำนวน 67 โรงเรียน ซึ่งเป็นการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เป็นรอบที่สอง (พ.ศ.2557-2558) โดยใช้มาตรฐานการศึกษาเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 16 มาตรฐาน / 60 ตัวบ่งชี้ในการประเมิน ผลการประเมิน คุณภาพภายในสถานศึกษา โดยหน่วยงานต้นสังกัดที่สำคัญคือ

1. ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมมีคุณภาพในระดับดีเยี่ยม (คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 95.87)
2. โรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพในระดับดีเยี่ยม (คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 95 ขึ้นไป) จำนวน 48 โรงเรียน (ร้อยละ 71.64) ระดับดีมาก (คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไป) จำนวน 18 โรงเรียน (ร้อยละ 26.87) และระดับดี จำนวน 1 โรงเรียน (ร้อยละ 1.49)
3. โรงเรียนส่วนใหญ่มีคุณภาพระดับพอใช้ในมาตรฐานที่ 5 (ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่ จำเป็นตามหลักสูตร)
4. มาตรฐานการศึกษาที่ยังมีผลการประเมินไม่น่าพึงพอใจมี 3 มาตรฐาน คือ
มาตรฐานที่ 5 : ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

¹³ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1, “การประกันคุณภาพการศึกษาสู่ คุณภาพมาตรฐานที่เป็นเลิศ”, (ม.ป.ท.)

มาตรฐานที่ 4 : ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบคิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีสติ สมเหตุสมผล

มาตรฐานที่ 3 : ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง¹⁴

อนึ่งปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 คือ การบริหารจัดการด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ทั้งการเก็บข้อมูลและหลักฐานไม่เป็นระบบเท่าที่ควร อีกทั้งบุคลากรในสถานศึกษาขาดความเข้าใจ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา การกำหนดตัวบ่งชี้ของแต่ละมาตรฐาน การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไม่สะท้อนปัญหาที่แท้จริงได้ และไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา มีการเปลี่ยนผู้รับผิดชอบบ่อยครั้ง ทำให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง ผู้บริหารไม่ปรับเปลี่ยนแผนพัฒนาการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษาใน ยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ตลอดจนใช้กิจกรรมหรือโครงการของปีก่อน ๆ เป็น อันมาก¹⁵

อีกทั้งสภาพปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในคะแนนการทดสอบ O-NET ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติในภาพรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยผลการเปรียบเทียบผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2561 – 2563¹⁶ ซึ่งจากการเปรียบเทียบผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561 - 2563 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า

1. การเปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2561 - 2562
 - 1.1 คะแนนเฉลี่ยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ปีการศึกษา 2562 สูงกว่าปีการศึกษา 2561 มีจำนวน 1 วิชาคือ ภาษาอังกฤษ ซึ่งสูงกว่าอยู่ 5.55
 - 1.2 คะแนนเฉลี่ยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ปีการศึกษา 2562 ต่ำกว่าปีการศึกษา 2561 มีจำนวน 3 วิชา เรียงลำดับผลต่างคะแนนเฉลี่ยจากค่า

¹⁴ เรื่องเดียวกัน.

¹⁵ เรื่องเดียวกัน.

¹⁶ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1, “รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2563 สพม.กท 1”, (ม.ป.ท.) , 66.

มากไปหาน้อยคือ วิทยาศาสตร์ ต่ำกว่าอยู่ 7.27 คณิตศาสตร์ ต่ำกว่าอยู่ 3.23 และภาษาไทย ต่ำกว่าอยู่ 0.24 ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2562 - 2563

2.1 คะแนนเฉลี่ยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ปีการศึกษา 2563 สูงกว่าปีการศึกษา 2562 มีจำนวน 3 วิชา เรียงลำดับผลต่างคะแนนเฉลี่ยจากค่ามากไปหาน้อยคือ ภาษาอังกฤษ สูงกว่าอยู่ 2.76 วิทยาศาสตร์ สูงกว่าอยู่ 1.41 และภาษาไทย สูงกว่าอยู่ 0.31 ตามลำดับ

2.2 คะแนนเฉลี่ยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ปีการศึกษา 2563 ต่ำกว่าปีการศึกษา 2562 มีจำนวน 1 วิชาคือ คณิตศาสตร์ซึ่งต่ำกว่าอยู่ 1.08¹⁷

และจากการเปรียบเทียบผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 - 2563 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า

1. การเปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2561 - 2562

1.1 คะแนนเฉลี่ยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ปีการศึกษา 2562 สูงกว่าปีการศึกษา 2561 มีจำนวน 1 วิชาคือ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งสูงกว่าอยู่ 0.77

1.2 คะแนนเฉลี่ยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ปีการศึกษา 2562 ต่ำกว่าปีการศึกษา 2561 มีจำนวน 4 วิชา เรียงลำดับผลต่างคะแนนเฉลี่ยจากค่ามากไปหาน้อยคือ คณิตศาสตร์ ต่ำกว่าอยู่ 6.91 ภาษาไทย ต่ำกว่าอยู่ 5.42 ภาษาอังกฤษต่ำกว่าอยู่ 2.75 และวิทยาศาสตร์ ต่ำกว่าอยู่ 1.37 ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2562 - 2563

2.1 คะแนนเฉลี่ยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ปีการศึกษา 2563 สูงกว่าปีการศึกษา 2562 มีจำนวน 4 วิชา เรียงลำดับผลต่างคะแนนเฉลี่ยจากค่ามากไปหาน้อยคือ วิทยาศาสตร์ สูงกว่าอยู่ 4.69 ภาษาไทย สูงกว่าอยู่ 2.43 ภาษาอังกฤษสูงกว่าอยู่ 1.05 และสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สูงกว่าอยู่ 0.43 ตามลำดับ

2.2 คะแนนเฉลี่ยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ปีการศึกษา 2563 ต่ำกว่าปีการศึกษา 2562 มีจำนวน 1 วิชาคือ คณิตศาสตร์ ซึ่งต่ำกว่าอยู่ 0.12¹⁸

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, 67-68

¹⁸ เรื่องเดียวกัน, 69-70

เมื่อพิจารณาจากสภาพปัญหาดังกล่าว การจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวม จัดได้ว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับที่ดีมาก แต่เมื่อลงไปในระดับรายสถานศึกษาแล้วจะพบว่า ยังมีปัญหาด้านคุณภาพอยู่มาก โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กยังมีคุณภาพและมาตรฐานที่ต่ำกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ แนวทางหนึ่งของการแก้ปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 คือการใช้กลไกการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในการขับเคลื่อนการยกระดับและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ให้สถานศึกษาทุกแห่งมีคุณภาพและมาตรฐานที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผู้เรียนหรือเยาวชนของชาติให้มีคุณภาพ เพื่อเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาคุณภาพของประเทศต่อไป¹⁹

ฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวกให้คำปรึกษาและดูแลให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาที่ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม โดยบทบาท ของผู้บริหารนั้นจะต้องเป็นผู้นำในทุกขั้นตอนของการดำเนินการสรุปบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ได้โดยพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจ มีวิสัยทัศน์ เห็นความสำคัญและมีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ยังต้องพัฒนาตนเองเกี่ยวกับภาวะผู้นำทั้งในด้านการบริหารและทางด้านวิชาการ เพื่อให้ตนเองสามารถทำหน้าที่ผู้นำในการพัฒนาได้อย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดความเชื่อถือ ศรัทธาและการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรในสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาถือว่าเป็นหน้าที่ของบุคลากรภายในสถานศึกษาทุกคนรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษา เตรียมการวางแผนและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งจะเป็ประโยชน์สำหรับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประสานงานอำนวยความสะดวกแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย²⁰

จากปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งภาวะผู้นำทางวิชาการและปัญหาการประกันคุณภาพภายใน ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

¹⁹ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1, “การประกันคุณภาพการศึกษาสู่คุณภาพมาตรฐานที่เป็นเลิศ”, (ม.ป.ท.)

²⁰ พิชญภา ยืนยาว, “ภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษาและสถานศึกษา”(ตำรารายวิชา ภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษาและสถานศึกษา รหัส 1065203 สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2562), 196.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ 3 ประการ ต่อไปนี้

1. เพื่อทราบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
2. เพื่อทราบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ข้อคำถามของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดข้อคำถามของการวิจัยไว้ 3 ประการ ต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 อยู่ในระดับใด
2. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 อยู่ในระดับใด
3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีความสัมพันธ์กันหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อให้การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สามารถตอบคำถามของงานวิจัยทั้ง 3 ประการข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานเพื่อการวิจัยดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง
2. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง
3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีความสัมพันธ์กัน

ขอบข่ายเชิงมนทัศน์สรุปของการวิจัย

การบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาจะมีลักษณะการจัดการเชิงระบบ (systems approach) ซึ่งลูเนนเบิร์กและออร์นสไตน์ (Lunenburg and Ornstein) ได้มีแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะขององค์กรเชิงระบบอันประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) องค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนนี้มีความสัมพันธ์กันและไม่สามารถขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดไปได้ และดำเนินการทำงานร่วมกันเป็นวัฏจักร เมื่อมีส่วนหนึ่งส่วนใดเกิดปัญหา ส่วนอื่น ๆ จะไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้จนทำให้หยุดชะงักไปด้วย ในขณะที่เดียวกัน ธรรมชาติของระบบต้องมีการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ระบบนั้นยังยืนอยู่ได้ นอกจากนี้ระบบยังมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม (Environment) ทั้งภายนอกและภายในขององค์กร และสร้างผลผลิตกลับคืนมา²¹ ในระบบการบริหารจัดการศึกษา ปัจจัยนำเข้า (Input) คือ ผู้บริหาร ภาวะผู้นำทางวิชาการ ครู นักเรียน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่น ๆ เพื่อนำปัจจัยสู่กระบวนการ (Process) ของสถานศึกษา คือ กระบวนการบริหาร ซึ่งประกอบด้วย การบริหารจัดการ ภาวะผู้นำทางวิชาการ การเรียนการสอน และการนิเทศการศึกษา เพื่อกำกับ ติดตาม ประเมินผลการสอนให้ได้ผลผลิต (Output) คือ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน คุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการศึกษา สถานศึกษามีคุณภาพ โดยมีข้อมูลย้อนกลับ (feedback) เพื่อนำไปสู่การแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อม (context) ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และภูมิศาสตร์

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยมีนักวิชาการได้กล่าวถึงแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการไว้หลายท่าน ได้แก่ ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger and Murphy) ได้กำหนดองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการได้ 11 ด้าน คือ 1) การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา (framing school goals) 2) การสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา (communicating school goals) 3) การนิเทศและประเมินผลด้านการสอน (supervising and evaluation Instruction) 4) การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร (coordinating curriculum) 5) การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน (monitoring student progress) 6) การคุ้มครองเวลาในการสอน (protecting Instructional time) 7) การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด (maintaining high visibility) 8) การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู (providing incentives for teachers) 9) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ (promoting professional development) 10) การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ (enforcing

²¹ Fred C Lunenburg and Allan V. Ornstein, **Educational administration: Concepts and Practices**, 7th ed. (California: SAGE Publications Ltd, 2020), 25.

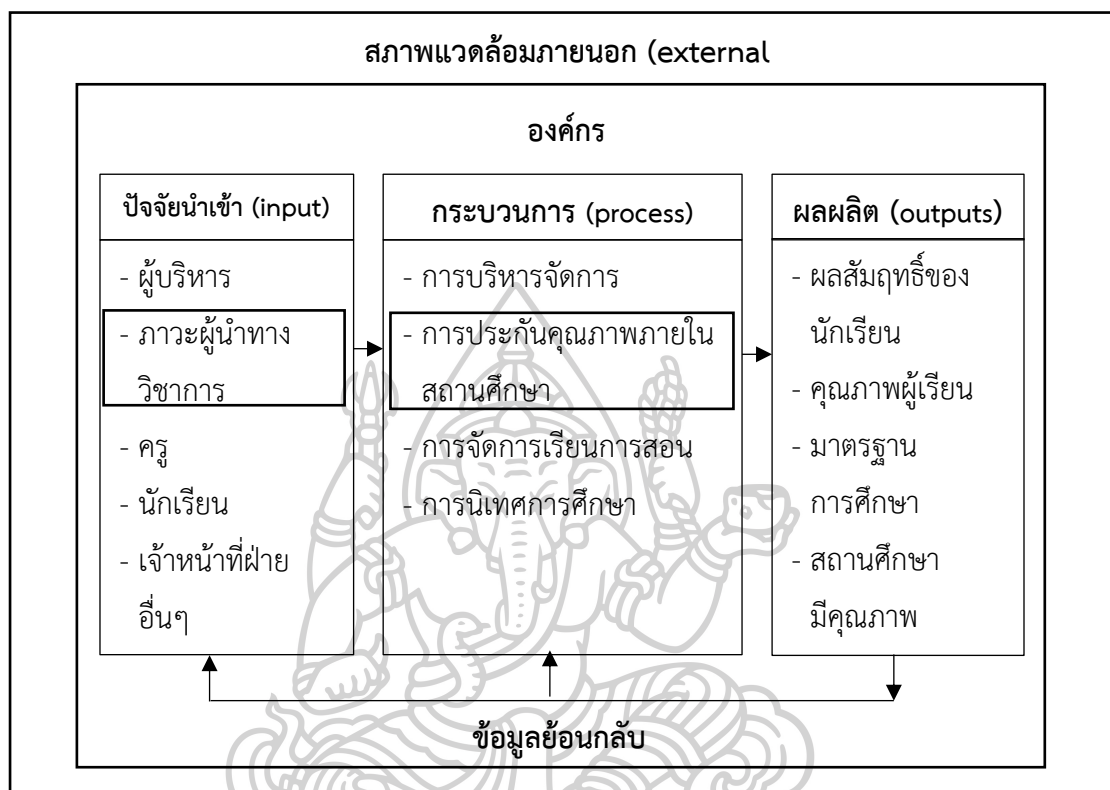
academic standards) และ 11) การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ (providing incentive for student)²² บลาส และบลาส (Blase and Blase) ได้เสนอองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก คือ 1) การพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมกับครู (talking with teachers to promote reflection) ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่ 1.1 การให้คำแนะนำกับครู (making suggestions) 1.2 การให้ผลสะท้อนกลับ (giving feedback) 1.3 การเป็นแบบอย่างที่ดี (modeling) 1.4 การใช้คำถามและจูงใจให้ครูแสดงความคิดเห็น (using inquiry and soliciting advice and opinions) 1.5 การยกย่องเชิดชูครู (giving praise) และ 2) การสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ (promoting professional growth) ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ ได้แก่ 2.1 การให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านการเรียนการสอน (emphasizing the study of teaching and learning) 2.2 การสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกัน (supporting collaboration efforts among educators) 2.3 การส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่ครู (developing coaching relationships among educators) 2.4 การให้กำลังใจและสนับสนุนให้ออกแบบหลักสูตรใหม่ (encouraging and supporting redesign of programs) 2.5 การประยุกต์ใช้หลักการเรียนรู้แบบผู้รู้มาใช้ในการพัฒนา (applying the principles of adult learning, growth, and development to all phases of staff development) และ 2.6 การใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นสื่อในการตัดสินใจด้านการเรียนการสอน (implementing action research to inform instructional decision making)²³

สำหรับการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจว่า ผู้เรียนได้รับการบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นกระบวนการพัฒนา การศึกษาอย่างต่อเนื่อง ครูทุกคนต้องมีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของการประกัน คุณภาพการศึกษา โดยได้นำแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกัน คุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 มี 6 ประการ ดังนี้ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อ

²²Phillip Hallinger and Joseph Murphy, “Assessing the Instructional Management Behavior of Principals”, *the Elementary School Journal* 86, 2 (November 1985), 221-224.

²³ Jo Blase and Joseph Blase, *Handbook of Instructional Leadership: How Successful Principals Promote Teaching and Learning*, (California: Thousand, 2004), 1-249.

พัฒนาสถานศึกษา 6) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง²⁴ ซึ่งกำหนดแนวคิดดังกล่าวข้างต้นสามารถเสนอเป็นขอบข่ายอ้างอิงของการวิจัย ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ที่มา : Fred C Lunenburg and Allan V. Ornstein, **Educational administration: Concepts and Practices**, 7th ed. (California: SAGE Publications Ltd, 2020), 25.

: Jo Blase and Joseph Blase, **Handbook of Instructional Leadership: How Successful Principals Promote Teaching and Learning**, (California: Thousand, 2004), 1-249.

: สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561**, (กรุงเทพฯ: ท่างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น,เอ.รัตนะเทรตดิ่ง, 2563), 17.

²⁴ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561**, (กรุงเทพฯ: ท่างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น,เอ.รัตนะเทรตดิ่ง, 2563), 17.

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแนวคิดภาวะผู้นำทางวิชาการตามทฤษฎีของ บลาส และบลาส (Blase and Blase) ได้เสนอองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก คือ 1) การพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมกับครู (talking with teachers to promote reflection) ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่ 1.1 การให้คำแนะนำกับครู (making suggestions) 1.2 การให้ผลสะท้อนกลับ (giving feedback) 1.3 การเป็นแบบอย่างที่ดี (modeling) 1.4 การใช้คำถามและจูงใจให้ครู แสดงความคิดเห็น (using inquiry and soliciting advice and opinions) 1.5 การยกย่องเชิดชูครู (giving praise) และ 2) การสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ (promoting professional growth) ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ ได้แก่ 2.1 การให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านการเรียนการสอน (emphasizing the study of teaching and learning) 2.2 การสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกัน (supporting collaboration efforts among educators) 2.3 การส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ที่ดี ในหมู่ครู (developing coaching relationships among educators) 2.4 การให้กำลังใจและสนับสนุนให้ออกแบบหลักสูตรใหม่ (encouraging and supporting redesign of programs) 2.5 การประยุกต์ใช้หลักการเรียนรู้แบบผู้รู้มาใช้ในการพัฒนา (applying the principles of adult learning, growth, and development to all phases of staff development) และ 2.6 การใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นสื่อในการตัดสินใจด้านการเรียนการสอน (implementing action research to inform instructional decision making) เป็นตัวแปรต้นในการวิจัย และได้นำแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 กระทรวงศึกษาธิการ คือ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา 4) ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษา 6) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง เป็นตัวแปรตาม ดังแสดงในแผนภูมิที่ 2

ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_{tot})	การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Y_{tot})
<ol style="list-style-type: none"> 1. การพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมกับครู <ol style="list-style-type: none"> 1.1 การให้คำแนะนำกับครู (X_1) 1.2 การให้ผลสะท้อน (X_2) 1.3 การเป็นแบบอย่างที่ดี (X_3) 1.4 การใช้คำถามและจูงใจให้ครูแสดงความคิดเห็น (X_4) 1.5 การยกย่องชื่นชมครู (X_5) 2. การสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ <ol style="list-style-type: none"> 2.1 การให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านการเรียนการสอน (X_6) 2.2 การสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกัน (X_7) 2.3 การส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่ครู (X_8) 2.4 การให้กำลังใจและสนับสนุนให้ออกแบบหลักสูตรใหม่ (X_9) 2.5 การประยุกต์ใช้หลักการเรียนรู้แบบผู้รู้มาใช้ในการพัฒนา (X_{10}) 2.6 การใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นสื่อในการตัดสินใจด้านการเรียนการสอน (X_{11}) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (Y_1) 2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_2) 3. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_3) 4. ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Y_4) 5. ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษา (Y_5) 6. จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Y_6)

แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : Jo Blase and Joseph Blase, **Handbook of Instructional Leadership: How Successful Principals Promote Teaching and Learning**, (California: Thousand, 2004) , 1-249.

: สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561**, (กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตติ้ง, 2563) , 1.

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายเฉพาะคำที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เกิดจากความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้นิยามความหมายของศัพท์ต่าง ๆ

ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น โดยมุ่งเน้นและส่งเสริม การสร้างบรรยากาศที่เอื้อให้เกิดการทำงานบนความสัมพันธ์ที่ดีของครู และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งผู้บริหารสร้างแรงจูงใจ มีการชมเชยถึงเทคนิค หรือรูปแบบการสอนในห้องเรียนตลอดจนเป็นผู้แนะนำการแก้ปัญหาการเรียนการสอน โดยใช้งานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ เพื่อส่งผลให้เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สูงขึ้นตามเป้าหมายคุณภาพสถานศึกษาที่ตั้งไว้

ผู้บริหาร หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม โดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ ประกอบด้วยการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตามตรวจสอบเพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษาการประเมินคุณภาพการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 หมายถึง หน่วยงานการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ประกอบด้วยท้องที่เขตพญาไท บางซื่อ ดุสิต สัมพันธวงศ์ ปทุมวัน ราชเทวี พระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย บางแค บางขุนเทียน บางบอน ทุ่งครุ ราษฎร์บูรณะ จอมทอง คลองสาน ธนบุรี ภาษีเจริญ ตลิ่งชัน ทวีวัฒนา บางพลัด บางกอกใหญ่ บางกอกน้อย และหนองแขม

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า บทความ ทฤษฎี แนวคิดและเอกสารต่าง ๆ โดยเป็นวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้

ภาวะผู้นำทางวิชาการ

ความหมายของผู้นำ

คำว่า ผู้นำ (Leader) ได้มีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ให้ความหมายตามแนวคิดต่าง ๆ ไว้ดังนี้

สุพานี สฤกษ์วานิช ได้กล่าวว่า ผู้นำ หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถที่มีอิทธิพลเหนือกลุ่มหรือผู้มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำ คือ มีลักษณะเด่น มีวิสัยทัศน์ มีค่านิยมที่เหมาะสมและมีอิทธิพลเหนือคนอื่น ตลอดจนมีความสามารถในการตัดสินใจที่เป็นการตัดสินใจที่ยากและซับซ้อนได้²⁵

สมุทรา ชำนาญ ได้กล่าวว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม ซึ่งอาจได้มาจากการเลือกตั้ง แต่งตั้ง และได้รับการยอมรับจากกลุ่ม สามารถกระตุ้น ชักจูงหรือชี้นำให้สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้²⁶

พิมพ์พร จารุจิตร ได้กล่าวว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลหนึ่งที่ทำหน้าที่หัวหน้าหน่วยงานหรือนำในการทำงานอาจได้รับแต่งตั้งหรือเลือกตั้งให้ปฏิบัติตามเป้าหมายที่วางไว้ผู้นำกับผู้บริหารอาจเป็นบุคคลคนเดียวหรือคนละบุคคลก็ได้ ดังนั้นในหน่วยงานหนึ่งอาจมีผู้นำหลายคนนอกเหนือจากผู้นำ

²⁵ สุพานี สฤกษ์วานิช, **พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่:แนวคิดและทฤษฎี**, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552), 34

²⁶ สมุทรา ชำนาญ, **ภาวะผู้นำทางการศึกษา ทฤษฎีและปฏิบัติ**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (ระยอง: พี.เอส.การพิมพ์, 2557), 43.

โดยตำแหน่ง ฉะนั้นพฤติกรรมความเป็นผู้นำจึงมีความสำคัญมากต่อผู้บริหารและผู้นำเพื่อให้งานดำเนินงานดำเนินตามเป้าหมาย²⁷

สุนทร โคตรบรรเทา ได้กล่าวว่า ผู้นำ หมายถึง ผู้ชี้แนะและนำพาผู้อื่นให้ทำในสิ่งที่ถูกต้องโดยการกำหนดนโยบายที่ใหญ่และสำคัญขององค์กร ส่วนผู้บริหารหรือผู้จัดการ หมายถึง ผู้ดำเนินการในการทำนโยบายไปปฏิบัติและทำสิ่งให้ถูกต้อง โดยพยายามหาทางแก้ไขปัญหา²⁸

เนตร์พัฒนา ยาวีราช ได้กล่าวว่า ผู้นำ (Leader) หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งขึ้นมาหรือได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้าในการดำเนินงานในองค์กรต่าง ๆ ต้องอาศัยบุคคลที่มีความเป็นผู้นำจึงจะทำให้องค์กรดำเนินไปอย่างบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์²⁹

เรเดอร์ริค (Rederick) ได้กล่าวว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่อยู่ในตำแหน่ง โดยถูกกำหนดขึ้นให้เป็นผู้มีอำนาจในการจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่คณะมากกว่าบุคคลอื่น ๆ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายของหมู่คณะ³⁰

เรย์มอนด์ (Raymond) ได้กล่าวว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่สามารถชักนำและโน้มน้าวให้บุคคลอื่น ๆ ปฏิบัติตามตนเองด้วยความเต็มใจ ทำให้บุคคลอื่น ๆ มีความเชื่อมั่นในตนเองและสามารถนำพาให้หมู่คณะบรรลุตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้³¹

ทอมป์สัน (Thompson) ได้กล่าวว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการกำหนดหรือสรรหาจากบุคคลในกลุ่มหรือหน่วยงาน เป็นบุคคลที่มีความสามารถช่วยเหลือบุคคลอื่นได้ เมื่อต้องการและสามารถชี้แนะแนวทางให้กับบุคคลอื่นทำตามได้³²

²⁷ พิมพ์พร จารุจิตร. “ภาวะผู้นำกับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 Leadership and Educational Institution Administration in The 21st Century” (เอกสารประกอบการสอนรายวิชา ED 16401 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2559) , 1.

²⁸ สุนทร โคตรบรรเทา, ภาวะผู้นำในองค์กรสถานศึกษา (ฉบับปรับปรุง) , (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัญญาชน, 2560) , 20.

²⁹ เนตร์พัฒนา ยาวีราช, ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์, (กรุงเทพฯ: บริษัททริปเพิล กรุ๊ป จำกัด, 2560) , 1.

³⁰ Bell Rederick, **Political power : a reader in theory and research** (NewYork: The Free Press, 1969), 112.

³¹ Burdy J. Raymond, **Fundamental of Leadership Readings** (Massachusetts Addison: Wesley Publishing Company, 1972), 43.

³² Arthur Thompson, **Strategic Management Concepts and Cases** (Boston: Irvin McGraw-Hill, 2003), 45.

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้นำ (Leader) หมายถึง บุคคลที่ได้รับการยอมรับและการยกย่องจากบุคคลอื่น ซึ่งต้องอาศัยบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือในการที่จะเป็นผู้ชี้แนะและนำพาบุคคลอื่นให้ทำในสิ่งที่ถูกต้องโดยกำหนดนโยบายอย่างชัดเจน ผู้นำจะต้องทำให้องค์กรดำเนินไปอย่างบรรลุตามวัตถุประสงค์และนำพาหน่วยงานไปสู่ความเจริญก้าวหน้าได้

ความหมายภาวะผู้นำ

คำว่า ภาวะผู้นำ (Leadership) ได้มีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ให้ความหมายตามแนวคิดต่าง ๆ ไว้ดังนี้

สัมมา รณินิธิย์ ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่มีอิทธิพลในการจูงใจและปฏิสัมพันธ์ให้ทุกคนในองค์กรเข้าใจและมุ่งมั่นในอุดมการณ์ขององค์กร เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินกิจกรรมได้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์³³

วิโรจน์ สารรัตนะ ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารจะให้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้อื่น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร³⁴

ภารดี อนันต์นาวิ ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการและสถานการณ์ที่บุคคลหนึ่งได้เป็นที่ยอมรับให้เป็นผู้นำในกลุ่มและมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มบุคคลนั้นสมาชิกในกลุ่มเชื่อว่ามีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่กลุ่มเผชิญอยู่ได้โดยอาศัยอำนาจหน้าที่หรือการกระทำของผู้นำในการชักจูงหรือชี้นำบุคคลอื่นให้ปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์³⁵

จารุณี แก้วเอียน ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการสื่อสารถ่ายทอดให้ผู้อื่นทราบถึงคุณค่าและศักยภาพของตนเองอย่างถ่องแท้จนเข้าใจและมีความมั่นใจด้วยตนเองเพื่อให้เกิดกระบวนการเตรียมการ สั่งการ หรืออำนวยการ และการใช้อิทธิพลเพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มทำตามวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ ซึ่งการเตรียมการดังกล่าว ได้แก่ การจูงใจ การติดต่อสื่อสาร การรู้จักมอง

³³ สัมมา รณินิธิย์, *หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา*, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: ขั้วฟ้า, 2556), 14.

³⁴ วิโรจน์ สารรัตนะ, *ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและนันทศาสตร์ร่วมสมัยปัจจุบัน* (กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ์, 2557), 90.

³⁵ ภารดี อนันต์นาวิ. *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*, พิมพ์ครั้งที่ 5 (ชลบุรี: มนตรี, 2557), 77.

คาดการณ์ล่วงหน้า การเตรียมการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งรวมทั้งการพัฒนาเพื่อสร้างมิตรภาพอันดีร่วมกันระหว่างสมาชิกในองค์กร³⁶

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือมากกว่าพยายามใช้อิทธิพลของตนหรือกลุ่มของตนกระตุ้นชี้แนะ และผลักดันให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่นมีความเต็มใจและกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่างตามต้องการ โดยมีความสำเร็จของกลุ่มหรือองค์กรเป็นเป้าหมาย³⁷

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการนำเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความสำเร็จของผู้นำ³⁸

อนิวัช แก้วจางง ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง อิทธิพลส่วนตัวของบุคคลที่มีเหนือจิตใจและพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่นโดยสามารถส่งต่อให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุผลสำเร็จ³⁹

วิเชียร วิทยอุตม ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ผู้ที่มีอิทธิพลในกลุ่มหรือในองค์กรช่วยในการสร้างเป้าหมายและนำผู้ตามไปสู่ความสำเร็จของเป้าหมายที่ตั้งไว้โดยวิธีการที่มีประสิทธิภาพ⁴⁰

ยุวดี แก้วสอน ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการบริหารงานที่มีอยู่ในตนเอง ทำให้เกิดความร่วมมือ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ ส่งเสริมเพื่อนร่วมงาน ตามเป้าหมายที่ตนวางไว้⁴¹

รัตติกรณ์ จงวิศาล ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมความสามารถ หรือกระบวนการที่เป็นปฏิสัมพันธ์หรือเป็นวิธีการดำรงชีวิตของบุคคลที่สามารถมีอิทธิพลต่อผู้อื่น กลุ่มคนสามารถสร้าง

³⁶ จารุณี แก้วเอี่ยม, **เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา: กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2557) , 97.

³⁷ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, **การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**, พิมพ์ครั้งที่ 5 (สงขลา: นำศิลป์โฆษณา, 2557) , 254.

³⁸ สัมฤทธิ์ กางเพ็ง, **ภาวะผู้นำแบบโลกาภิวัตน์**. (ขอนแก่น: ส. กางเพ็ง, 2557) , 6.

³⁹ อนิวัช แก้วจางง, **หลักการจัดการ**, พิมพ์ครั้งที่ 5 . (สงขลา: บริษัทนำศิลป์โฆษณาจำกัด, 2557) , 155.

⁴⁰ วิเชียร วิทยอุตม, **การจัดการสมัยใหม่**, พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุง (กรุงเทพฯ: ธนธัชการพิมพ์, 2558) 2.

⁴¹ ยุวดี แก้วสอน, **การวิจัยทางการศึกษา educational research** พิมพ์ครั้งที่ 8 (มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์, 2559) , 10.

แรงบันดาลใจ สร้างความปรารถนา ทำให้คนเชื่อถือศรัทธา การยอมรับ ความพยายามอุทิศตัว การใช้ความสามารถอย่างดีที่สุดและช่วยเพิ่มพลังอำนาจของผู้อื่นเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ⁴²

พิมพ์พร จารุจิตร ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงถึงความสามารถของบุคคลในการนำการดำเนินงานหรือกิจกรรมของหน่วยงานหรือองค์การให้บรรลุเป้าหมายของงาน⁴³

เนตร์พัฒนา ยาวีราช ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ (Leadership) หมายถึง ความสามารถในการบังคับบัญชาบุคคลอื่นโดยได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคคลอื่น เป็นผู้ทำให้บุคคลอื่นไว้วางใจ และให้ความร่วมมือ ความเป็นผู้นำเป็นผู้มีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก หรือสั่งการบังคับบัญชาประสานงานโดยอาศัยอำนาจหน้าที่ (Authority) เพื่อให้กิจการงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ต้องการ ความเป็นผู้นำ หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถในการใช้ศิลปะในการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ⁴⁴

สุนทร โคตรบรรเทา ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมและกระบวนการที่ทำให้ผู้อื่นเปลี่ยนแปลงและละทิ้งความสนใจของตนเอง แล้วหันมาปฏิบัติตามเป้าหมายของกลุ่ม โดยการหล่อหลอมแนวคิดใหม่ การให้คำปรึกษา การแนะนำ การชักชวนและการกระทำเชิงสัญลักษณ์ ซึ่งคล้อยและให้ความหมายแก่ผู้อื่นเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย⁴⁵

มัทนา วัฒนอมศักดิ์ ได้กล่าวว่า "ภาวะผู้นำ" หมายถึง กระบวนการภายในกลุ่ม ซึ่งต้องอาศัยอิทธิพลในการสร้างความเปลี่ยนแปลง สามารถชี้นำ กระตุ้นโน้มน้าว สร้างแรงจูงใจให้บุคคลที่เป็นผู้ตามเกิดการยอมรับเชื่อถือและปฏิบัติตามเพื่อนำไปสู่การทำงานที่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ บุคคลที่มีภาวะผู้นำ มีความสามารถในการชี้นำบุคคลอื่นหรือมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่นในกลุ่มเป็นผู้

⁴² รัตติกรณ์ จงวิศาล, ภาวะผู้นำ: ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559), 14.

⁴³ พิมพ์พร จารุจิตร. “ภาวะผู้นำกับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 Leadership and Educational Institution Administration in The 21st Century” (เอกสารประกอบการสอนรายวิชา ED 16401 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2559) , 7.

⁴⁴ เนตร์พัฒนา ยาวีราช, ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์, (กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล กรุ๊ป จำกัด, 2560), 2.

⁴⁵ สุนทร โคตรบรรเทา, ภาวะผู้นำในองค์การสถานศึกษา (ฉบับปรับปรุง) , (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัญญาชน, 2560), 20.

ผลักดันให้สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ "ผู้นำ" หรือ leader ส่วนบุคคลที่เป็นผู้ปฏิบัติ ตามการชี้นำนั้นกำหนดไว้ บุคคลนั้นเรียกว่า "ผู้ตาม" หรือ follower⁴⁶

นางลักษณ์ สุทธิวิวัฒน์ ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการ มิใช่บุคคล ถึงแม้ว่า จะขึ้นอยู่กับความชอบธรรมในการใช้อำนาจของตัวผู้นำ ซึ่งเป็นศูนย์กลางและเป็น ส่วนสำคัญของ กระบวนการ ภาวะผู้นำและผู้ตามเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ขาดไม่ได้หากไม่มีผู้ตาม⁴⁷

ยุกัล (Yukl) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมส่วนบุคคลของบุคคลที่จะโน้มน้าว กิจกรรมของหมู่คณะให้บรรลุตามเป้าหมายร่วมกัน⁴⁸

โอแลนรี่ (O'Leary) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการหว่านล้อมผู้อื่นให้ กระทำตามในสิ่งที่ตนเองต้องการ⁴⁹

ดาฟท์ (Daft) ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลระหว่างผู้นำ (Leader) และผู้ตาม (Followers) ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย ร่วมกัน (Shared purposes)⁵⁰

ลูซเซียร์และแอชชัว (Lussier and Achua) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการแห่ง อิทธิพลที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในมุมมอง ทักษะคติ และข้อตกลงของหมู่คณะในสมาชิกองค์กร แห่งอิทธิพล และเกิดข้อผูกพันกับองค์ประกอบขององค์กร⁵¹

⁴⁶ มัทนา วัฒนอมศักดิ์, ภาวะผู้นำทางการศึกษา: ทฤษฎีและการปฏิบัติ, (นครปฐม: เพชรเกษมพรินต์ติ้ง กรุ๊ป จำกัด, 2561), 3.

⁴⁷ นางลักษณ์ สุทธิวิวัฒน์, การพัฒนาบุคลิกผู้นำและผู้บริหาร (กรุงเทพฯ: ศูนย์เสริมปัญญาไทย, 2562), 15.

⁴⁸ Gary A. Yukl, *Leadership in Organization*, (Englewood Cliffs, N.J. : Prentice Hall, 2000), 1.

⁴⁹ Elizabeth O'Leary, *10 minute guide to leadership 2nd ed.* (Indianapolis, In: A Pearson Education. 2002) . 514.

⁵⁰ Richard L. Daft, *Management*, 6th ed. (New York: Thomson, 2003), 5.

⁵¹ Robert N. Lussier and Christopher F. Achua, *Effective Leadership*, 3rd ed. (Ohio: South-Western, 2007), 5.

ดูบริน (DuBrin) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการสร้างความเชื่อมั่น และสนับสนุน บุคคลที่ต้องการเพื่อให้การบรรลุเป้าหมายขององค์กร⁵²

นอร์ทเฮาส์ (Northouse) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลหว่านล้อม หม่อมคณะบุคคลเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่มีร่วมกัน ซึ่งนิยามนี้แสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการ ไม่ใช่คุณลักษณะที่อยู่ภายในตัวผู้นำ แต่เป็นเหตุการณ์ของการแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นระหว่างผู้นำกับผู้ตาม ซึ่งนั่นให้เห็นว่าความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำไม่ใช่สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากบุคคลเดียว แต่เป็นสถานการณ์ที่ต้องมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน จากนิยามนี้จะพบว่า ภาวะผู้นำเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1. ภาวะผู้นำ เกี่ยวข้องกับการหว่านล้อมหรือการมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น หมายความว่า ผู้นำมีผลกระทบต่อผู้ตามอย่างไร
2. ภาวะผู้นำ เกี่ยวข้องกับหม่อมคณะบุคคล ทั้งนี้เพราะว่า ภาวะผู้นำเกี่ยวข้องกับการหว่านล้อม หม่อมคณะบุคคลที่มีเป้าหมายร่วมกัน
3. ภาวะผู้นำ เกี่ยวข้องกับความใส่ใจต่อเป้าหมายที่มีร่วมกัน ผู้นำพยายามทุ่มเทแรงพลังของตนเองไปยังหม่อมคณะบุคคลที่พยายามบรรลุตามเป้าหมายร่วมกัน⁵³

เฮ้าส์และคณะ (House and Others) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ ความสามารถของบุคคลในการมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น สามารถชี้นำ โน้มน้าว กระตุ้นให้บุคคลอื่นทำตามเพื่อความสำเร็จของหม่อมคณะอย่างมีประสิทธิภาพ⁵⁴

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ (Leadership) หมายถึง ความสามารถในการขับเคลื่อนหรือสร้างอิทธิพลต่อผู้อื่น โดยใช้กระบวนการโน้มน้าว ชักจูง ชักนำ หรือจูงใจ พร้อมทั้งสร้างความเชื่อมั่น สร้างแรงบันดาลใจ รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นปฏิบัติตามสิ่งต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ โดยผู้ที่ชี้นำบุคคลให้ปฏิบัติตามได้โดยบรรลุเป้าหมายนั้น เรียกว่า “ผู้นำ” หรือ leader ส่วนบุคคลที่ปฏิบัติตามผู้นั้น เรียกว่า “ผู้ตาม” (follower)

⁵²Andrew J. DuBrin, **Principles of leadership**, 6th ed. (Ohio: South- Western, 2010), 2.

⁵³ Peter G. Northouse, **Leadership: theory and practice**, 6th ed. (Thousand Oaks, CA: SAGE Publication, Inc, 2013)

⁵⁴ House อ้างถึงใน มัทนา วัฒนอมศักดิ์, **ภาวะผู้นำทางการศึกษา : ทฤษฎีและการปฏิบัติ**, (นครปฐม: เพชรเกษมพรินติ้ง กรุ๊ป จำกัด, 2561) , 2.

ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการ

คำว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leadership) ได้มีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ให้ความหมายตามแนวคิดต่าง ๆ ไว้ดังนี้

สมุทรา ชำนาญ ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษาที่บริหารจัดการสถานศึกษาโดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในด้านการเรียนรู้ของนักเรียน และพัฒนาครูให้มีความเป็นมืออาชีพ⁵⁵

วิโรจน์ สารรัตนะ ได้กล่าว ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำความรู้ ทักษะตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินงานวิชาการโดยให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมมือปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมาย⁵⁶

ไชยา ภาวะบุตร ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง สิ่งสำคัญที่ผู้บริหารได้แสดงบทบาทหน้าที่อย่างสร้างสรรค์ที่สามารถโน้มน้าวใจดังนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
2. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
3. การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ
4. การพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการ
5. การเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ⁵⁷

อัจฉรา นิยมมาภา กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียน โดยอาศัยกระบวนการเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมายและพันธกิจการเรียนรู้ การจัดการหลักสูตรและการสอน การพัฒนา นักเรียน การพัฒนาครูและการส่งเสริมบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมการเรียนรู้ โดยการโน้มน้าวใจ หรือชี้แนะให้บุคลากรในสถานศึกษา เข้าใจ ตระหนัก รวมพลัง และสานสัมพันธ์กัน เพื่อให้เกิดคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพของผู้เรียน⁵⁸

⁵⁵ สมุทรา ชำนาญ. ภาวะผู้นำทางการศึกษา ทฤษฎี และปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. (ระยอง: พี.เอส.การพิมพ์, 2557), 225.

⁵⁶ วิโรจน์ สารรัตนะ, ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและนันทักษะร่วมสมัยปัจจุบัน, (กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ์, 2557), 25.

⁵⁷ ไชยา ภาวะบุตร, ภาวะผู้นำทางวิชาการ, (สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2560), 200.

⁵⁸ อัจฉรา นิยมมาภา, ภาวะผู้นำทางวิชาการ ศักยภาพผู้บริหารยุคใหม่ (กรุงเทพฯ: วิสตาอินเตอร์พรีน, 2561), 40.

ดูว์ค (Duke) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความตั้งใจที่จะจัดการเวลาในการปรับปรุงการเรียนการสอน มีความสามารถที่จะใช้เวลาให้เป็นพิเศษให้กับชั้นเรียนเป็นพิเศษและยังมุ่งเน้นไปที่สวัสดิการของสถานศึกษาทั้งหมด และการสร้างวิสัยทัศน์ให้ชัดเจนตามธรรมชาติของการเรียนการสอนที่⁵⁹

แมคอีแวน (McEwan) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อกระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วยคุณครู ผู้สอน ผู้เรียนและหลักสูตรที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน⁶⁰

เดบีวอยส์ (Debevoise) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง การกระทำต่าง ๆ ของผู้บริหารในการสนับสนุนความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้ของนักเรียน⁶¹

เดวิสและโทมัส (Davis and Thomas) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง การกระทำอย่างตั้งใจที่มีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริม สนับสนุนสภาพการทำงานที่น่าพึงพอใจและมีประสิทธิภาพ สำหรับคุณครู รวมทั้งสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่น่าพอใจและมีประสิทธิภาพต่อนักเรียน⁶²

บลาส และบลาส (Blase and Blase) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาด้วยการดำเนินการ 2 กลยุทธ์ ได้แก่

1. การพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมกับครู ประกอบด้วย ให้คำแนะนำกับครู ให้ผลสะท้อนกลับเป็นแบบอย่างที่ดีใช้คำถามจูงใจให้ครูแสดงความคิดเห็น และยกย่องชื่นชมครู
2. การสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ ประกอบด้วย ให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านการเรียนการสอน สนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่ครู ให้กำลังใจและสนับสนุน

⁵⁹ Daniel L. Duke, *School leadership and instructional improvement* (New York: Random House, 1987). 6.

⁶⁰ Elaine K. McEwan, *Seven steps to effective instructional leadership* 2nd ed (California: Corwin Press, 2003), 6.

⁶¹ Whitney Debevoise, *Synthesis of Research on the Principal as Instructional Leader* (Boston: Allyn and Bacon, 1989), 21.

⁶² Gray A. Davis and Margaret A. Thomas, *Effective Schools and Effective Teachers* (Boston: Allyn and Bacon, 1989), 21.

ให้ออกแบบหลักสูตรใหม่ประยุกต์ใช้หลักการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่มากขึ้นในการพัฒนา และใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นสื่อในการตัดสินใจด้านการเรียนการสอน⁶³

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น โดยมุ่งเน้นและส่งเสริม การสร้างบรรยากาศที่เอื้อให้เกิดการทำงานบนความสัมพันธ์ที่ดีของครู และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งผู้บริหารสร้างแรงจูงใจ มีการชมเชยถึงเทคนิค หรือรูปแบบการสอนในห้องเรียนตลอดจนเป็นผู้แนะนำการแก้ปัญหาการเรียนการสอน โดยใช้งานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ เพื่อส่งผลให้เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สูงขึ้นตามเป้าหมายคุณภาพสถานศึกษาที่ตั้งไว้

แนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

แนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์

กรูก (Krug) ได้อธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการมี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. กำหนดพันธกิจ การมีเป้าหมายที่ชัดเจนจำเป็นต้องสื่อสารให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้าใจ ด้วยการทำกรอบเป้าหมายของวัตถุประสงค์ และพันธกิจ ต้องไม่ตั้งเป้าที่สูงจนเกินไป เป็นไปตามสถานการณ์ในช่วงเวลานั้น หากดำเนินการโดยไม่มีพันธกิจที่ชัดเจนก็เหมือนการเดินทางอย่างไร้จุดหมาย

2. การจัดการหลักสูตรและการสอน การสอนจัดเป็นบริการขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ดังนั้นอย่างน้อยผู้บริหารสถานศึกษาควรต้องทราบถึงขอบข่ายรายวิชาที่เปิดทำการสอน รวมถึงความรู้ที่มีความจำเป็นในการสอนอีกด้วย ทั้งนี้การมีพื้นฐานความรู้ที่กว้างของผู้บริหารถือได้ว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ผู้บริหารควรจะสามารถให้ข้อมูลและทิศทางแก่ครูเกี่ยวกับวิธีการสอน และผู้บริหารควรใส่ใจและส่งเสริม สนับสนุนให้มีการพัฒนาหลักสูตรอย่างจริงจัง

3. การนิเทศการสอน ผู้บริหารมีบทบาทในการนิเทศ เป็นวิธีในการพัฒนาครูอย่างจริงจัง ไม่ใช่การนิเทศตามสภาพปัญหาหรือการประเมินดำเนินงานแบบย้อนหลัง แต่ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการต้องเป็นการมองไปข้างหน้า จึงต้องใส่ใจเรื่องการนิเทศนี้ให้มาก ว่ากำลังทำอะไรอยู่

⁶³ Jo Blase and Joseph Blase, “Handbook of Instructional Leadership: How Successful Principals Promote Teaching and Learning,” (Thousand: California, 2004), 42.

ซึ่งขณะนี้ไม่ใช่การมองสิ่งที่ทำไปแล้วหรือที่ผ่านมา ผู้นำต้องมอบโอกาสครูได้พัฒนาวิชาชีพทั้งในและนอกสถานศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครูรายบุคคล ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

4. การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน แม้ว่าตลาดที่รับนักเรียนจบใหม่จะเป็น การทดสอบสุดท้าย ผู้บริหารควรตรวจสอบคุณภาพของนักเรียน โดยการมีภาวะผู้นำทางวิชาการที่มี ประสิทธิภาพนั้น ต้องมีความหลากหลายในวิธีการประเมินความก้าวหน้าและทำอย่างเป็นประจำ สม่าเสมอ ผู้บริหารนั้นควรมีความรู้ความสามารถในการทบทวนผล อีกทั้งใช้ผลในการช่วยเหลือครู นักเรียน และผู้ปกครอง ในการพัฒนากลยุทธ์เพื่อปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน ถึงแม้ว่าผู้บริหาร จะไม่สามารถอธิบาย การประเมินผลในสถานศึกษาได้ทุกครั้ง แต่ควรระบุความชัดเจนว่าคาดหวังให้มีการทดสอบ อธิบาย และสนองตอบ รวมถึงการกำกับติดตามกระบวนการทั้งหมด

5. การส่งเสริมบรรยากาศทางการเรียนการสอน เมื่อบรรยากาศของสถานศึกษาแสดงถึง คุณค่าของการจัดการเรียนรู้และส่งเสริมให้บรรลุผลสำเร็จ จึงไม่เป็นการยากที่จะเรียนรู้ ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในทุกๆระดับ และบรรยากาศนี้จะช่วยดึงดูดพลังของ นักเรียนและครูออกมา โดยมีวิธีที่หลากหลายที่สามารถทำให้เกิดขึ้นได้ อาทิ การจัดให้มีความ ปลอดภัยและเป็นระเบียบ การจัดกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญและให้เข้าใจว่า สิ่งที่ดีที่สุด คือ การที่แต่ละบุคคลทำในส่วนของตนเองอย่างดีที่สุด เพราะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความคาดหวังกับ นักเรียนที่สูง⁶⁴

แมคอีแวน (McEwan) กล่าวถึงองค์ประกอบในการปฏิบัติสู่ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มี ประสิทธิภาพ 7 ประการ คือ

1. การตั้งเป้าหมายทางวิชาการชัดเจน ในขั้นตอนนี้เกี่ยวข้องกับครู ในการตั้งเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ในการพัฒนาและการจัดเตรียมงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การร่วมมือในการ กำหนดหลอมรวม แผนการสอนเพื่อพัฒนางานวิชาการ การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนที่สอดคล้องกับ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา การประเมินเป้าหมายและวัตถุประสงค์โดยผู้บริหารต้อง ทำงานร่วมกับครูเพื่อปรับปรุงแผนการสอนในชั้นเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ซึ่งแผนการสอนดังกล่าว ต้องอยู่บนพื้นฐานของการศึกษา การวิจัย และมีการประเมินผลเพื่อพัฒนา แผนการสอนอย่างเหมาะสม

2. การเป็นหลักให้แก่คณะทำงานของตนเอง ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพต้องสื่อสารถึงความ คาดหวังที่สูงให้นักเรียนเพื่อสถานศึกษาของตนเอง โดยผู้บริหารต้องถ่ายทอดให้นักเรียนทั้งหมดรับรู้ ถึงการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาแก่นักเรียนที่มีความต้องการ อีกทั้งการสังเกตและเสริมแรงในทางบวก

⁶⁴ Samuel E. Krug. "Leadership craft and the crafting of school leaders" *The Phi Delta Kappan* 75, 3 (November 1993): 240-244.

ต่อพฤติกรรมการสอนของครูในชั้นเรียน มีบรรยากาศที่เป็นระเบียบ มีการบริหารที่ดีในห้องเรียน ติดตามความก้าวหน้าของผลการเรียนนักเรียน

3. การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมสถานศึกษาที่นำไปสู่การเรียนรู้ โดยการแบ่งสรรเวลาอย่างมีประสิทธิภาพในชั้นเรียน

4. การสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจในสถานศึกษา มีการสื่อสาร 2 ทางกับบุคลากรเกี่ยวกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

5. การตั้งความคาดหวังสูงแก่บุคลากร โดยช่วยเหลือให้ครูบรรลุเป้าหมาย ส่วนบุคลากรในด้านวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการสอนในสถานศึกษา หมั่นสังเกตและเยี่ยมชั้นเรียนทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การให้คำแนะนำแก่ครูในการตั้งเป้าหมายความก้าวหน้าในวิชาชีพตามความต้องการของแต่ละบุคคล

6. การพัฒนาภาวะผู้นำของครู ผู้บริหารต้องประชุมเพื่อวางแผนในการแก้ปัญหาการตัดสินใจระหว่างครูในการจัดการปัญหาทางวิชาการ หาโอกาสในการฝึกฝนความร่วมมือการตัดสินใจร่วมกัน การแนะนำ การเป็นพี่เลี้ยง การพัฒนาหลักสูตร และการนำเสนอผลงาน

7. การมีทัศนคติที่เป็นบวกต่อนักเรียน บุคลากรที่มงาน และผู้ปกครองนักเรียน เช่น การพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับชีวิตที่บ้าน การสนับสนุนให้บุคลากรเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างกัน การแสดงออกถึงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและเปิดใจในปัญหาของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง และมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังต้องพัฒนาและธำรงไว้ซึ่งศีลธรรมให้อยู่ในระดับสูงด้วย⁶⁵

กลิคแมน (Glickman) ได้เสนอองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งเป็นบทบาทโดยตรงของผู้บริหารสถานศึกษาในการปรับปรุงการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ประกอบด้วย 3 ด้านหลัก คือ 1. องค์ความรู้พื้นฐาน (Knowledgeas) 2. ด้านภาระหน้าที่ (Tasks) 3. ทักษะที่จำเป็น (Skill needed) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านองค์ความรู้พื้นฐาน (Knowledge as) เป็นความรู้ที่มีความจำเป็นสำหรับภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการปฏิบัติภาระหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาที่มีประสิทธิผล (Effective school literature) เป็นความรู้เกี่ยวกับสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลที่สนับสนุนโดยการวิจัย

2. ด้านภาระหน้าที่ (Tasks) ในการดำเนินการนิเทศและการประเมินผลการสอน หมายถึง การนิเทศในห้องเรียน เพื่อช่วยเหลือครูในด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน สนับสนุน การพัฒนา

⁶⁵ Elaine K. McEwan, **Seven steps to effective instructional leadership** 2nd ed (California: Corwin Press, 2003), 64.

คณะทำงาน (Staff development) ในการปรับปรุงการสอนของครูในสถานศึกษาเพื่อให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีความหมาย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีหน้าที่ในการหาแนวทางในการจัดการศึกษาไปพร้อมกับการได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องของครูด้วย การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum development) ร่วมกับครูเพื่อจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการพัฒนาทีม (Group development) เพื่อแก้ปัญหาคือการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องนำความรู้เกี่ยวกับประสิทธิผลของกลุ่ม รูปแบบของผู้นำกลุ่ม ความผิดปกติของการปฏิสัมพันธ์ กลายเป็นกลุ่มและการแก้ปัญหาคือความขัดแย้งไปใช้ในการพัฒนาทีม พร้อมทั้งมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) หรือการวิจัยการปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเอง เพื่อสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ (Positive school climate) การสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องหากลยุทธ์เพื่อใช้ในการส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยที่สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ และพิชิตปัจจัยที่เป็นอุปสรรคขัดขวางบรรยากาศในการเรียนรู้ โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา เพื่อการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษา (School community involvement) สถานศึกษาเป็นหัวใจของชุมชนความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา กับชุมชนเป็นความสัมพันธ์ที่มีประโยชน์ที่เกื้อกูลซึ่งกันและกัน สนับสนุนบรรยากาศการเรียนรู้ในสถานศึกษาได้หลายทาง

3. ด้านทักษะที่จำเป็น (Skill needed) ในการนำความรู้ไปสู่การพัฒนาพฤติกรรม การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีทักษะภาวะผู้นำและทักษะทางเทคนิค ทักษะภาวะผู้นำ (Leadership skills) ประกอบด้วยทักษะด้านการติดต่อสื่อสาร ทักษะด้านบุคคล ทักษะด้านการนิเทศ และทักษะด้านการแนะแนวทางการตัดสินใจของกลุ่ม ส่วนด้านทักษะทางเทคนิค (Technical skills) ประกอบด้วย ด้านทักษะการตั้งเป้าหมาย ด้านทักษะการประเมินผล และการวางแผน ด้านทักษะการสังเกตและด้านทักษะการวิจัยและประเมินผล ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ด้านทักษะการติดต่อสื่อสาร (Communication skill) เป็นทักษะของผู้นำทางวิชาการที่มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นการติดต่อแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ซึ่งผลลัพธ์ก็คือความเข้าใจความเข้าใจจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันทางความคิด ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะต้องเห็นพ้องร่วมกันในการแลกเปลี่ยนความคิด

3.2 ด้านทักษะด้านบุคคล (People skills) เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้นำทางวิชาการ และเป็นทักษะที่ชี้ความสำเร็จของตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตำแหน่งที่จะต้องปฏิสัมพันธ์กับบุคคลทุกระดับ และตำแหน่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำเป็นผู้กำหนดทิศทางของสถานศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น การเลือกใช้วิธีการนิเทศในแต่ละสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสมที่สุด วิธีการดังกล่าวมีตั้งแต่การนิเทศทางอ้อม การนิเทศแบบร่วมมือไปจนถึงการนิเทศแบบเป็นทางการ

3.3 ด้านทักษะการตัดสินใจร่วมกัน (Group decision-making) เป็นทักษะพื้นฐานที่ใช้อธิบายว่าทำอะไรจึงจะเกิดการตัดสินใจร่วมกันขึ้นได้ ในการตัดสินใจร่วมกันนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้วิธีการเพื่อให้แนวคิด นโยบาย เป้าหมายในการทำงานเกิดขึ้นจากการตัดสินใจของกลุ่ม

3.4 ด้านทักษะการกำหนดเป้าหมาย (Goal setting or envisioning) หรือทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์เป็นสมรรถภาพในการสร้างแนวคิด และการถ่ายทอดความรู้ ต้องการให้เกิดแนวคิดนั้นอย่างเหมาะสม โดยการชักจูงให้บุคคลอื่นพิจารณาเป้าหมาย และร่วมกิจกรรมด้วยความกระตือรือร้นจนทำให้วิสัยทัศน์หรือเป้าหมายนั้นถูกกำหนด และควบคุมจนกลายเป็นการยืนยัน

3.5 ด้านทักษะการประเมินผลและการวางแผน (Assessing and planning) เป็นทักษะที่ใช้ในการประเมินและวางแผนการประเมิน เพื่อนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาให้ไปสู่ความสำเร็จ ได้แก่ การใช้เวลาสำหรับการวางแผน จุดอ่อนกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ เป็นต้น

3.6 ด้านทักษะการสังเกต เนื่องด้วยครูเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมที่มีสมรรถภาพในองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถอำนวยความสะดวกต่อการเปลี่ยนแปลง โดยเป็นผู้จัดเตรียมให้ผลสะท้อนกลับต่อครูโดยใช้วิธีการสังเกตให้เป็นประโยชน์ การสังเกตเป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาทำการสังเกตการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีวิธีการสังเกตหลายวิธีขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

3.7 ด้านทักษะการวิจัยและการประเมินผล ในการวิจัยและการประเมินผลที่ดี ควรมีความชัดเจนผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่จะต้องวิเคราะห์ความสำเร็จของแผนการสอนและกำหนดการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็น⁶⁶

ฮอลลิงเจอร์และเมอร์ฟี (Hallinger and Murphy) ได้กำหนดองค์ประกอบพฤติกรรมของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 3 องค์ประกอบหลัก 11 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดพันธกิจของสถานศึกษา (Defining the school mission) มิติที่สำคัญของครูในฐานะผู้จัดการเรียนการสอน คือ การกำหนดและสื่อสารภารกิจหรือวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ผู้นำด้านการสอนมักถูกกล่าวว่ามี “วิสัยทัศน์” เกี่ยวกับสถานศึกษาจะพยายามทำให้สำเร็จ การกำหนดภารกิจของสถานศึกษานั้นเกี่ยวข้องกับภารกิจสื่อสารวิสัยทัศน์กับบุคลากรและนักเรียนในลักษณะที่ความรู้สึกร่วมกันมีอยู่ เชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและในสถานศึกษาเข้าด้วยกัน บทบาทครูในการกำหนดภารกิจนี้ เกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาและการสื่อสารเป้าหมายอย่างต่อเนื่องกับชุมชนและสถานศึกษา

⁶⁶ Carl D. Glickman, *Supervision and instructional leadership : A developmental approach*, 10th ed, (Boston: Pearson, 2017), 4-5.

1.1 กรอบเป้าหมายของสถานศึกษา (Framing school goals) บทบาทของครูในการกำหนดพื้นที่ที่บุคลากรของสถานศึกษาจะมุ่งเน้นความสนใจและทรัพยากร ในช่วงปีการศึกษาที่กำหนด สถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพด้านการสอนมักจะมีเป้าหมายที่ชัดเจนซึ่งมุ่งเน้นไปที่ความสำเร็จของนักเรียน การเน้นไปที่เป้าหมายที่น้อยลงของบุคลากรและทรัพยากรของสถานศึกษา สามารถระดมได้ วัตถุประสงค์บางอย่างที่ประสานกัน ซึ่งแต่ละอย่างมีขอบเขตที่สามารถจัดการได้ ควรรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของนักเรียนจากอดีตถึงปัจจุบันและรวมถึงความรับผิดชอบของบุคลากรให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด บุคลากรและผู้ปกครองป้อนข้อมูลการพัฒนาเป้าหมายของสถานศึกษา เป้าหมายการทำงานควรแสดงออกมาในรูปแบบที่สามารถวัดประเมินผลได้

1.2 เป้าหมายของสถานศึกษา (Communicating school goals) เป้าหมายสำคัญของสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ผู้อำนวยการสามารถมั่นใจได้ว่าความสำคัญของเป้าหมายของสถานศึกษาจะได้รับการเข้าใจ โดยการหารือและทบทวนกับบุคลากรเป็นระยะ ๆ ตลอดปีการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การตัดสินใจด้านการเรียนการสอน หลักสูตร และงบประมาณ และการสื่อสารอย่างเป็นทางการ (เช่น แลกเปลี่ยนเป้าหมาย บุคลากร บทความในจดหมายข่าวหลักหรือเว็บไซต์ การประชุมหลักสูตรและบุคลากร การประชุมผู้ปกครองและครู คู่มือสถานศึกษา) และการโต้ตอบอย่างไม่เป็นทางการ (เช่น การสนทนากับบุคลากร) สามารถใช้ในการสื่อสารภารกิจของสถานศึกษาได้

2. การจัดการเรียนการสอน (Managing the instructional program) มิติของการจัดการเรียนการสอนนี้เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกับครูในสาขาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการสอน โดยเฉพาะ ประกอบด้วยหน้าที่งานที่เกี่ยวข้องหลายอย่าง คือ การกำกับดูแลและประเมินผล การจัดการเรียนการสอน การประสานงานหลักสูตร และการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน

2.1 การกำกับดูแลและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ (Supervising and evaluating instruction) การทำให้เป้าหมายของสถานศึกษาได้รับการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในห้องเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการประสานความร่วมมือระหว่างครูกับสถานศึกษา การสนับสนุนการเรียนการสอนของครู การติดตามการสอนในชั้นเรียนผ่านการเยี่ยมชมชั้นเรียน ความคิดเห็นต่อครูเพื่อวัตถุประสงค์ทั้งในการกำกับดูแลและการประเมินเป็นรูปธรรมและเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการสอนเฉพาะที่ดำเนินการโดยครู ฟังก์ชันนี้แม้จะได้รับความนิยมในปัจจุบัน แต่ก็ได้รับการสนับสนุนอย่างจำกัดจากการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา มีหลักฐานเพียงเล็กน้อยว่าการดูแลการสอนอย่างใกล้ชิดส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จมากขึ้น ฟังก์ชันนี้รวมอยู่ในกรอบของการศึกษานี้เพราะมันทำตามรูปแบบการจัดการทั่วไปของการประสานงานและการควบคุม ผู้อำนวยการจะมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลการสอนอย่างจริงจัง

2.2 หลักสูตรการประสานงาน (Coordinating curriculum) ลักษณะที่โดดเด่นในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพด้านการสอน คือ การประสานงานหลักสูตรและวัตถุประสงค์ หลักสูตรของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่สอนในชั้นเรียนและการทดสอบความสำเร็จ นอกจากนี้คู่มือเรียนจะมีความต่อเนื่องในระดับค่อนข้างสูงในหลักสูตรตลอดระดับชั้น ด้านการประสานงานหลักสูตรนี้มักได้รับการสนับสนุนจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูทั้งภายในและภายนอกระดับชั้นเกี่ยวกับประเด็นการจัดการเรียนการสอนและหลักสูตร

2.3 การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน (Monitoring student progress) สถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพด้านการสอนเน้นทั้งการทดสอบมาตรฐานและการทดสอบที่อ้างอิงเกณฑ์การทดสอบเพื่อวินิจฉัยจุดอ่อนของโปรแกรมและนักเรียน เพื่อประเมินผลการเปลี่ยนแปลงในโปรแกรมการสอนของสถานศึกษา และเพื่อทำการมอบหมายงานในห้องเรียน ผู้อำนวยการมีบทบาทสำคัญในเรื่องนี้ในหลาย ๆ ด้าน เช่น การทดสอบของครู และการวิเคราะห์เชิงตีความที่อธิบายข้อมูลการทดสอบในรูปแบบสรุปสำหรับครู และใช้ผลการทดสอบในการกำหนดเป้าหมาย การประเมินหลักสูตร การประเมินการสอน และการวัดความก้าวหน้าไปสู่เป้าหมายของสถานศึกษา.

3. การส่งเสริมการเรียนรู้ในสถานศึกษาเชิงบวกกับสภาพแวดล้อม (Promoting a positive school learning climate) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในสถานศึกษา หมายถึง มาตรฐานและทัศนคติของบุคลากรของสถานศึกษาและนักเรียนที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ประกอบด้วยกิจกรรมหลากหลาย ผู้อำนวยการคาดหวังสำหรับนักเรียนและครูผ่านนโยบายและแนวปฏิบัติที่สถานศึกษาประกาศ ผู้อำนวยการสามารถมีอิทธิพลต่อทัศนคติของนักเรียนและครูผ่านการสร้างรางวัลที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาตรฐานที่ชัดเจนที่แสดงให้เห็นถึงสิ่งที่สถานศึกษาคาดหวังจากนักเรียน ผ่านการใช้เวลาเรียน และผ่านการคัดเลือกและดำเนินโครงการพัฒนาบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ

3.1 การกำหนดเวลาสอน (Protecting instructional time) การวิจัยที่ดำเนินการในช่วงปลายทศวรรษ 1970 และ 1980 ชี้ให้เห็นถึงผลกระทบที่สำคัญของเวลาต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานของสตอลลิงส์ (Stallings) และอื่น ๆ เกี่ยวกับเวลาในการเรียนรู้ที่จัดสรรไว้เพื่อเรียกร้องความสนใจไปที่ความสำคัญของการจัดหาช่วงเวลาการสอนแบบไม่หยุดยั้งให้แก่ครูผู้สอน การจัดการห้องเรียนและทักษะการสอนของครูจะไม่ถูกนำมาใช้อย่างเหมาะสมหากมีการขัดจังหวะการสอนบ่อยครั้ง ผู้อำนวยการสามารถควบคุมกิจกรรมนี้ได้โดยการพัฒนาและบังคับใช้นโยบายของสถานศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินนโยบายที่จำกัดการเรียนรู้ในห้องเรียนสามารถเพิ่มเวลาการเรียนรู้ที่ได้รับการจัดสรรและอาจเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

3.2 การส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพ (Promoting professional development) ผู้อำนวยการมีวิธีในการสนับสนุนความพยายามของครูในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและสามารถแจ้งให้ครูทราบถึงโอกาสในการพัฒนาบุคลากร และนำกิจกรรมการฝึกอบรมการบริการพัฒนาบุคลากรมีความเชื่อมโยงกับเป้าหมายของสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมของบุคลากรทั้งสถานศึกษา หรือมุ่งเน้นไปที่การจัดกลุ่มตามธรรมชาติ (เช่น ระดับประถมศึกษาหรือระดับประถมศึกษาตอนปลาย นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยครูบูรณาการทักษะที่เรียนรู้ระหว่างโครงการพัฒนาบุคลากรและช่วยในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

3.3 การรักษาวิสัยทัศน์ (Maintaining high visibility) ผู้อำนวยการสามารถจัดลำดับความสำคัญสำหรับเวลาที่จะใช้ การมองเห็นในมหาวิทยาลัยและในห้องเรียนจะช่วยเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อำนวยการ ครู และนักเรียน การปฏิสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการเหล่านี้ทำให้ผู้อำนวยการมีข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการของนักเรียนและครู และยังสร้างโอกาสหลัก ๆ ในการสื่อสารความสำคัญของสถานศึกษาอีกด้วย สิ่งนี้สามารถมีผลเชิงบวกต่อทัศนคติและพฤติกรรมของนักเรียนและครู

3.4 การสร้างแรงบันดาลใจสำหรับครู (Providing incentives for teachers) บทบาทของผู้อำนวยการในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนับสนุนเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างงาน ให้รางวัลและยกย่องครูสำหรับความพยายาม ผู้อำนวยการมีรางวัลตามอรรถศาสตร์เพียงเล็กน้อยที่ตอบแทนครูระบบการดำรงตำแหน่งจำกัดความสามารถของผู้อำนวยการในการกระตุ้น อย่างไรก็ตาม การวิจัยแสดงให้เห็นว่า เงินไม่ใช่ปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษา เงินเป็นเพียงเล็กน้อยที่มีความสำคัญ และคำสรรเสริญเป็นเครื่องจูงใจ การค้นพบนี้ได้รับการยืนยันในองค์กรต่าง ๆ รางวัลรูปแบบอื่น ๆ ที่มีให้ผู้อำนวยการ ได้แก่ การสรรเสริญที่แสดงออกเป็นส่วนตัว, การยอมรับจากสาธารณชน, และเกียรติยศและรางวัลอย่างเป็นทางการ

3.5 การพัฒนาและบังคับใช้มาตรฐานทางวิชาการ (Developing and enforcing academic standards) มาตรฐานและความคาดหวังที่สูงที่จำเป็นต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างชัดเจน การศึกษาวิจัยหนึ่งที่เปรียบเทียบสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จและประสบความสำเร็จน้อยกว่าพบว่า สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จทางวิชาการมีแนวโน้มที่จะต้องใช้ทักษะที่กำหนดไว้ก่อนที่จะเข้าระดับขั้นต่อไป มาตรฐานสูงยังได้รับการส่งเสริมอีกด้วยเมื่อนักศึกษาจำนวนมากขึ้นคาดว่าจะชำนาญทักษะพื้นฐาน

3.6 การสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ (Providing incentives for learning) สามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่นักเรียนให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการให้รางวัลและยอมรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาของนักเรียนบ่อย ๆ ในสถานศึกษาที่ด้อยโอกาส นักเรียนต้องการรางวัลและผลตอบแทนไม่จำเป็นต้องหรูหรา การได้รับการยอมรับของครู

และเพื่อนรุ่นเดียวกันจะเป็นกุญแจสำคัญ นักเรียนควรมีโอกาสที่จะได้รับการยอมรับในความสำเร็จของพวกเขาทั้งภายในห้องเรียนและนอกสถานศึกษา ผู้อำนวยการเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงห้องเรียนและรางวัลของสถานศึกษา เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนซึ่งกันและกัน การปฏิบัติงานเหล่านี้เป็นนิยามแนวคิดสำหรับตัวแปรหลักที่ตรวจสอบในงานวิจัยนี้ คำจำกัดความเหล่านี้ถูกใช้เพื่อช่วยสร้างนโยบาย การปฏิบัติ และพฤติกรรมเฉพาะที่จัดทำแบบสอบถามที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมหลัก⁶⁷

บลาส และบลาส (Blase and Blase) ได้เสนอองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก คือ 1) การพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมกับครู (talking with teachers to promote reflection) และ 2) การสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ (promoting professional Growth) ดังต่อไปนี้

1. การพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมกับครู (Talking with teachers to promote reflection) ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่ การให้คำแนะนำกับครู (making suggestions) การให้ผลสะท้อนกลับ (giving feedback) การเป็นแบบอย่างที่ดี (modeling) การใช้คำถามและจูงใจให้ครูได้แสดงความคิดเห็น (using inquiry and soliciting advice and opinions) และการยกย่องเชิดชูครู (giving praise) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 การให้คำแนะนำกับครู (making suggestions) การให้คำแนะนำกับครูประกอบไปด้วยพฤติกรรมย่อย เช่น การรับฟัง การแบ่งปันประสบการณ์ การยกตัวอย่างและการสาธิตให้ดูให้ทางเลือกแก่ครู การยกเลิกนโยบายที่ล้าสมัย การส่งเสริมให้ครูกล้าพูด นำเสนอเอกสารเกี่ยวกับวิชาชีพให้กับครูตระหนักถึงจุดแข็งของครู มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาการเรียนการสอน

1.2 การให้ผลสะท้อนกลับ (giving feedback) ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจะเป็นกระจกสะท้อนให้กับครู เช่น สังเกตพฤติกรรมการสอน ยกย่องชื่นชม แนะนำวิธีการแก้ปัญหา เป็นต้น การเป็นกระจกสะท้อนให้กับครูจะช่วยส่งเสริมให้ครูมีความคิดสร้างสรรค์ มีวิธีการสอนที่หลากหลายกล้าที่จะพูด มีการเตรียมแผนการสอนที่ดีขึ้น และมีกำลังใจในการปฏิบัติงานบุคลากร

1.3 การเป็นแบบอย่างที่ดี (modeling) การเป็นแบบอย่างที่ดีตามความคิดเห็นของครูพบว่า ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครู เช่น สาธิตเทคนิคการสอนในห้องเรียน

1.4 การใช้คำถามและจูงใจให้ครูแสดงความคิดเห็น (using inquiry and soliciting advice and opinions) การใช้คำถามและจูงใจให้ครูแสดงความคิดเห็น หากเป็นผู้บริหาร

⁶⁷ Phillip Hallinger and Joseph Murphy, Assessing the Instructional Management Behavior of Principals, *the Elementary School Journal* 86, 2 (November 1985) , 221-224.

ที่มีประสิทธิภาพมักจะใช้คำถามเพื่อชักจูงให้ครูแสดงความคิดเห็น และบ่อยครั้งผู้บริหารจะจูงใจให้ครูแนะนำเรื่องการเรียนการสอน

1.5 การยกย่องเชิดชูครู (giving praise) การกล่าวยกย่องเชิดชูครูจะส่งผลให้ครูมีแรงจูงใจ มีความภาคภูมิใจและมีประสิทธิภาพในการทำงานที่ดีขึ้น

2. การสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ (promoting professional growth) ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ ได้แก่ การให้ความสำคัญกับการศึกษา ด้านการเรียนการสอน (emphasizing the study of teaching and learning) การสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกัน (supporting collaboration efforts among educators) การส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่ครู (developing coaching relationships among educators) การให้กำลังใจและสนับสนุนให้ออกแบบหลักสูตรใหม่ (encouraging and supporting redesign of programs) การประยุกต์ใช้หลักการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนา (applying the principles of adult learning, growth, and development to all phases of staff development) และการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นสื่อในการตัดสินใจด้านการเรียนการสอน (implementing action research to inform instructional decision makeine) โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านการเรียนการสอน (emphasizing the study of teaching and leaning) การให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านการเรียนการสอน มีผลในการพัฒนาบุคลากรที่ตอบสนองความต้องการของครู การให้ความสำคัญในส่วนนี้ทำให้ครูได้เรียนรู้กลยุทธ์และเทคนิคการเรียนรู้ใหม่ อีกทั้งต้องมีการพูดคุย รวมถึงคำแนะนำของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการสนับสนุนการพัฒนาผลักดันให้ครูมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นมีการรับรู้ ผักฝน ส่งผลต่อแรงจูงใจครู

2.2 การสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกัน (supporting collaboration efforts among educators) การสนับสนุนการร่วมมือร่วมใจในองค์กร เป็นหลักการที่มีประสิทธิภาพที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการที่องค์กรจะประสบความสำเร็จในการสอนและการเรียนรู้ สถานศึกษาต้องสร้างคณาจารย์ที่มีคุณภาพและให้เวลาสำหรับการทำงานร่วมกัน และสนับสนุนการแบ่งปันและสังเกตการณ์จากเพื่อนร่วมงานอย่างเต็มที่ สนับสนุนให้คณะครูพบกันเป็นประจำทุกเดือน เพื่อปรึกษาเรื่องของการเรียนการสอน วิธีการดำเนินการเปลี่ยนแปลงหากต้องการการเปลี่ยนแปลง และวางแผนให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม

2.3 การส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่ครู (developing coaching relationships among educators) การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครู ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดครูเป็นผู้ฝึกอบรวมร่วมกันเพื่อสังเกตการสอนในชั้นเรียน ทั้งนี้การสอนของเพื่อนครูจะเป็นแรงบันดาลใจให้ครูมี

ความพยายามนำไปสู่ความประสิทธิภาพของครู มีความมั่นใจในตัวเอง รวมทั้งมีความคิดสร้างสรรค์ มีการเตรียมการการสอนที่หลากหลาย มีการวางแผน การเตรียมการ และตั้งใจมากขึ้น

2.4 การให้กำลังใจและสนับสนุนให้ออกแบบหลักสูตรใหม่ (encouraging and supporting redesign of programs) การให้กำลังใจและสนับสนุนให้ออกแบบหลักสูตรใหม่ เป็นหลักการที่มีประสิทธิภาพสนับสนุนครูให้ออกแบบใหม่โครงการสอนและสนับสนุนการใช้วิธีการที่หลากหลายในการสอนและการเรียนรู้และสร้างความยืดหยุ่นในด้านการสอน

2.5 การประยุกต์ใช้หลักการเรียนรู้แบบผู้รู้มาใช้ในการพัฒนา (applying the principles of adult learning, growth, and development to all phases of staff development) ประยุกต์ใช้หลักการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำที่สร้างวัฒนธรรมของการร่วมมือ การเรียนรู้ การทดลอง ตรงกันกับหลักการของเรียนรู้จากผู้รู้ที่เคยประสบความสำเร็จและความผิดพลาดในการทำงานมาก่อน

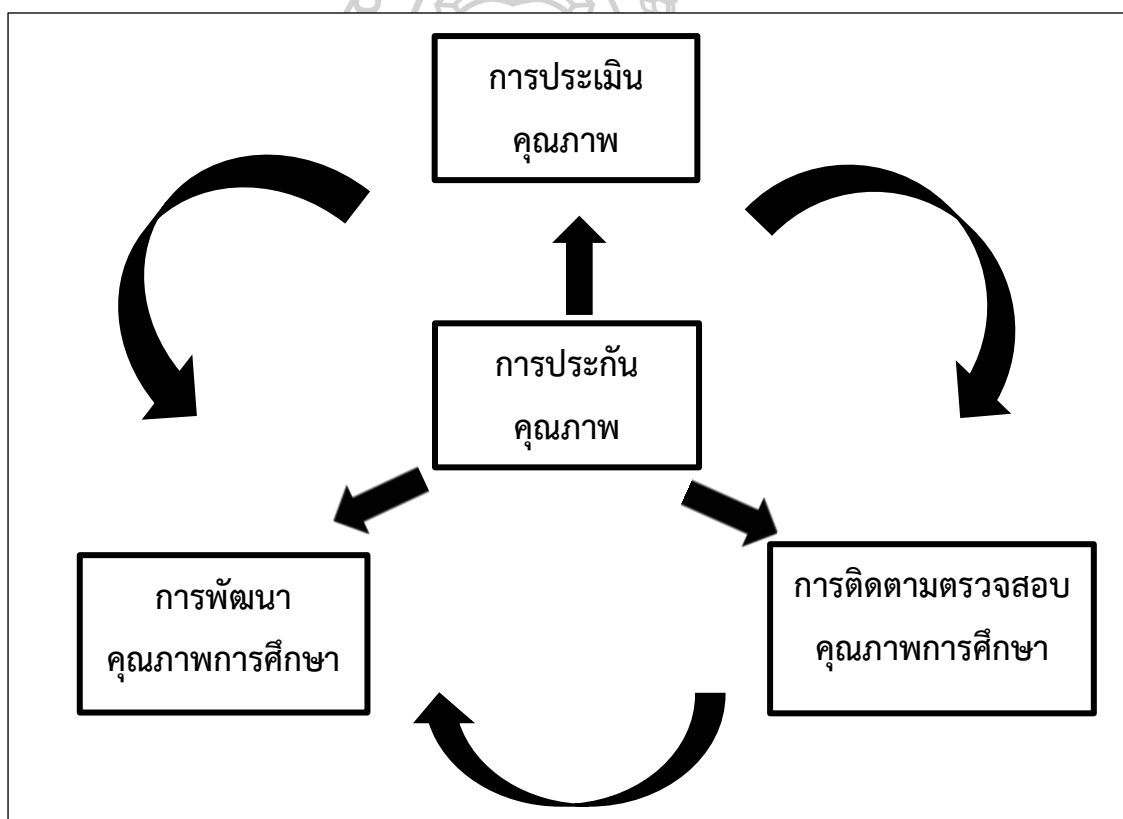
2.6 การใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นสื่อในการตัดสินใจด้านการเรียนการสอน (implementing action research to inform instructional decision making) การวิจัยเพื่อให้ข้อมูลการตัดสินใจทางด้านการสอน เป็นการสะท้อนผลของการเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากการผลักดันให้เกิดการวิจัยภายในสถานศึกษาจะช่วยให้ครูเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอนได้มากขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงขึ้นด้วย⁶⁸

⁶⁸ Jo Blase and Joseph Blase, “Handbook of Instructional Leadership: How Successful Principals Promote Teaching and Learning,” (Thousand: California, 2004), 1-249.

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

ประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ องค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตามตรวจสอบเพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งรวมถึงการแสดงผลประเมินเป็นฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพในวงจรการพัฒนาใหม่ต่อเนื่อง ดังแสดงในแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 3 องค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ที่มา : สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561, (กรุงเทพฯ: ท่างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตดี้ง, 2563) , 3.

จากแผนภูมิที่ 3 จะเห็นได้ว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการกำหนดมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียนที่เป็นเป้าหมาย รวมทั้งมาตรฐานกระบวนการดำเนินงานและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่เชื่อว่าจะสามารถส่งผลให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ในระหว่างดำเนินงานจัดการศึกษาสู่เป้าหมาย สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด จำเป็นต้องมีการพัฒนากลไกในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและด้านคุณภาพผู้เรียน โดยบุคคลภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้มั่นใจได้ว่าจะสามารถพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้สถานศึกษาต้องมีการประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานที่สะท้อนคุณภาพของผู้เรียนและกระบวนการบริหารและการจัดการ และนำผลไปเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้นำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ยั่งยืนต่อไป

ในส่วนของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หลังจากสถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยบุคลากรภายในสถานศึกษาที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น และนำผลการประเมินคุณภาพภายในดังกล่าวมาใช้เป็นฐานในการวางแผนพัฒนามาตรฐานหรือพัฒนาเป้าหมาย และปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานปกติของสถานศึกษา คือ กระบวนการบริหารและการจัดการ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนแล้วดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ควบคู่ไปกับการติดตามตรวจสอบกระบวนการดำเนินงานระหว่างปฏิบัติ และประเมินคุณภาพเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนด พร้อมทั้งใช้ผลการประเมินเป็นฐานการยกระดับคุณภาพการศึกษา ในวงจรการพัฒนาให้คุณภาพสถานศึกษาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตามลำดับ ทั้งนี้ทุกสถานศึกษาต้องพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการศึกษาปกติของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงหลักการและกระบวนการสำคัญ ได้แก่ 1) หลักการมีส่วนร่วมแบบร่วมแรงร่วมใจในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของทุกคนในสถานศึกษา 2) หลักการร่วมรับผิดชอบในผลการจัดการศึกษาอย่างตรวจสอบได้ คือมีร่องรอยสารสนเทศสำหรับอธิบายคุณภาพต่อสาธารณชนที่สามารถตรวจสอบได้ และ 3) หลักการประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของทุกคนในสถานศึกษาที่ต้องรับผิดชอบและร่วมลงมือดำเนินการทุกขั้นตอนของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้งนี้โดยอาศัยกระบวนการดำเนินการพัฒนาคุณภาพด้วยวงจรคุณภาพแบบ PDCA คือ มีกระบวนการวางแผนกำหนดเป้าหมายคุณภาพ (Plan) ดำเนินการตามแผนควบคู่กับการติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพระหว่างดำเนินงาน (Do & Check) กระบวนการนำผลการประเมินมาเป็นฐานการตัดสินใจพัฒนาหรือยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตามลำดับ (Act)

ส่วนการประเมินคุณภาพภายนอก เป็นบทบาทหน้าที่ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบและให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ดังนั้น ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาและการประเมินคุณภาพภายนอก จึงเป็นกลไกที่มีเป้าหมายเพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งและสร้างความเชื่อมั่นต่อสังคม⁶⁹

การเปลี่ยนแปลงในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาที่ผ่านมา มีความคลาดเคลื่อนไปจากหลักการประกันคุณภาพ ทั้งระบบการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และระบบประเมินคุณภาพการศึกษาในรายละเอียดหลายประเด็นที่ส่งผลให้เกิดการทบทวนประสิทธิภาพการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่น มาตรฐานการศึกษาที่มีจำนวนมากเกินจำเป็น ไม่สอดคล้องกับงานปกติเป็นภาระในการปฏิบัติ การประเมินและรายงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่แยกส่วนไปจากภาระงานปกติของสถานศึกษา เป็นการสร้างภาระเพิ่ม รวมทั้งระบบการประเมินภายในและภายนอกที่ไม่สัมพันธ์กัน เป็นการทำงานที่ซ้ำซ้อน สร้างภาระและเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่เพียงพอ จึงนำมาสู่การยกเลิกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 และประกาศใช้กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์และแนวดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในประเด็นต่อไปนี้

1. ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา มีการปรับปรุงข้อกำหนดหรือมาตรฐานการศึกษาที่ใช้เป็นเป้าหมายและแนวทางในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องครอบคลุมกับภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษาตามปกติของสถานศึกษา ประกอบด้วยมาตรฐานด้านคุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการและมาตรฐานด้านการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อลดความซ้ำซ้อนและลดการสร้างภาระส่วนเกินในการปฏิบัติ

2. การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบตามหลักการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อใช้เป็นกลไกเกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยเน้นให้มีกระบวนการดำเนินงานความยืดหยุ่นสอดคล้องกับบริบทเฉพาะของสถานศึกษาเป็นสำคัญทุกขั้นตอน ทั้งการกำหนดมาตรฐานการศึกษา

⁶⁹ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561**, (กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตดีง, 2563) , 3-5.

การวางแผนและดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การดำเนินการตามแผนและติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลประเมินเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อเนื่อง

3. การดำเนินงานประเมินคุณภาพการศึกษา

1. ปรับเปลี่ยนแนวคิดการประเมินคุณภาพการศึกษา ทั้งระบบการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาและการประเมินภายนอก กล่าวคือในระบบการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการนำแนวคิดและกระบวนการประเมินแนวใหม่ ที่สามารถสะท้อนคุณภาพสถานศึกษาได้ตรงตามความเป็นจริงสอดคล้องกับภาระหน้าที่และแนวคิดการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาไม่สร้างภาระแก่สถานศึกษา และใช้ผลเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ตรงประเด็นคือแนวคิดการประเมินแบบองค์รวม (Holistic Assessment) ในขณะที่ระบบการประเมินภายนอกเน้นอิงแนวคิดการประเมินเพื่อพัฒนาซึ่งกระบวนการประเมินทั้งสองแนวคิดต้องอาศัยร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence Based Assessment) และตัดสินผลการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ (Expert Judgment) รวมทั้งการทบทวนผลการประเมินโดยบุคคลระดับเดียวกัน (Peer Review) เพื่อให้การประเมินมีความตรงและสามารถนำสู่การใช้ผลการประเมินสู่การพัฒนาต่อได้อย่างตรงประเด็นและมีประสิทธิภาพต่อไป

2. ปรับเปลี่ยนบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพการศึกษา มีการปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์ในการประเมินภายในและการประเมินภายนอก ประเด็นสำคัญคือ เน้นให้ความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการประเมินคุณภาพภายนอกตามมาตรฐานของสถานศึกษา เพื่อเป็นการตรวจสอบและยืนยันผลการประเมินภายใน และการให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาอย่างตรงประเด็น เพื่อจัดการระงับข้อขัดแย้งและเพิ่มโอกาสในการใช้ประโยชน์จากการประเมินเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

3. ปรับปรุงมาตรฐานผู้ประเมิน จัดให้มีการพัฒนาผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาทั้งภายในสถานศึกษาและผู้ประเมินภายนอก ในด้านทักษะความสามารถและทัศนคติที่เหมาะสมต่อการประเมินเพื่อพัฒนา กล่าวคือ ความรู้ความเข้าใจ มีทักษะและมีความเชี่ยวชาญการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและตัดสินผลการประเมินตามแนวคิดการประเมินเพื่อพัฒนา เพื่อให้ผู้ประเมินภายในมีมาตรฐานมีความน่าเชื่อถือและส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง⁷⁰

⁷⁰ เรื่องเดียวกัน, 6-8.

ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 6 กล่าวถึงหลักการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยแบ่งเป็นระบบการประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก การประกันคุณภาพภายใน เป็นเรื่องของสถานศึกษาที่ต้องจัดทำโดยความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่การประเมินคุณภาพภายนอก เป็นการดำเนินงานโดยหน่วยงานภายนอกที่เป็นอิสระและมีความเป็นกลางมีบทบาทหน้าที่ในการประเมินตามมาตรฐานของสถานศึกษาทั่วประเทศและดำเนินการทุก ๆ 5 ปี และตามกฎหมายกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 ข้อ 3 กำหนดให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผล ติดตาม และตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเอง ให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Internal Quality Assurance : IQA) จึงเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง นอกจากจะเป็นการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยตรงแล้ว ผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษายังใช้เป็นหลักฐานเชื่อมโยงในการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก จากหน่วยงานภายนอกคือ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่มีความครอบคลุม ชัดเจน และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสามารถสะท้อนคุณภาพของการบริหารจัดการศึกษาและการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อเป็นหลักประกันให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนเกิดความมั่นใจว่านักเรียนจะได้รับการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลการประเมินคุณภาพภายนอก (External Quality Assessment : EQA) เป็นการประเมิน ติดตามตรวจสอบกระตุ้นและจูงใจให้เกิดการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา มีความท้าทายและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาและยกระดับคุณภาพสู่สากล และยังมีความเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Internal Quality Assurance : IQA) ในการร่วมรับผิดชอบ (Accountability) ต่อผลการจัดการศึกษา และใช้ยืนยันคุณภาพของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเปิดโอกาสให้สร้างความโดดเด่นเฉพาะทาง ทั้งนี้โดยมีแผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ดังแสดงในแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ของการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก
 ที่มา: สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561**, (กรุงเทพฯ: ท่างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตตั้ง, 2563) , 10.

ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Internal Quality Assurance : IQA) สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยให้สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการส่งเสริม สนับสนุนและกำกับดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด โดยมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จที่สะท้อนคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จกำหนดขึ้นจะเป็นหลักเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบและประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ

2. พัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ซึ่งเป็นแผนที่กำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นในช่วงระยะเวลาที่กำหนด โดยจัดไว้เป็นสายลักษณะอักษรเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะดำเนินการตามข้อตกลงที่กำหนดร่วมกัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของแต่ละกิจกรรมที่กำหนดอย่างสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการกำกับติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่กำหนดไว้โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจนครอบคลุมงาน/โครงการของสถานศึกษา

3. จัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) เป็นการนำข้อมูลผลการประเมินตามมาตรฐานของสถานศึกษาจากติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล และจัดทำเป็นรายงานการประเมินตนเองเพื่อสะท้อนภาพความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมาภายใต้บริบทของสถานศึกษา

ดังนั้นการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาการจัดการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาการประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งด้านการบริหารการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อเตรียมการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

การประเมินคุณภาพภายนอก (External Quality Assessment : EQA) การประเมินคุณภาพภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มีบทบาทสำคัญ ดังนี้

1. ประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ SAR เยี่ยมชมสถานศึกษา (Site Visit) ติดตามและตรวจสอบ เพื่อสะท้อนถึงผลการจัดการศึกษาแต่ละระดับ ทั้งด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและจัดการศึกษาและด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงของสถานศึกษานั้น ๆ โดยใช้มาตรฐานของสถานศึกษา สร้างความเชื่อมั่น ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล

2. รายงานผลการประเมินภายนอก ผู้ประเมินคุณภาพภายนอกสรุปผล การประเมิน ตรวจสอบคุณภาพและจัดทำรายงาน นำส่งผลการประเมินพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องให้หน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานได้ติดตามและพัฒนาใน 3 ประเด็น ได้แก่ การแก้ไขประเด็นต่าง ๆ

ที่ไม่เป็นไปตามนโยบาย และมาตรฐานของสถานศึกษา (Internal Correction) การปรับปรุงประเด็นต่าง ๆ ให้ดีขึ้น (Improvement) และการพัฒนานวัตกรรมจากประเด็นต่าง ๆ (Innovation)

การประเมินคุณภาพภายนอก มีแนวคิดสำคัญ คือ ใช้กลไกการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อกระตุ้นและจูงใจให้เกิดการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาถือปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ตามบริบทของสถานศึกษาลดการประเมิน ที่ยุ่งยากกับสถานศึกษา ลดการจัดทำเอกสารเพิ่มระบบเทคโนโลยีในการประเมิน และพัฒนาคุณภาพของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกเน้นการประเมินเพื่อยืนยันคุณภาพของระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาว่า ดำเนินการเหมาะสม เป็นไปได้/เป็นระบบ เชื่อถือได้และเกิดประสิทธิผลต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามเป้าหมายมีพัฒนาการต่อเนื่อง มีนวัตกรรมหรือเป็นแบบอย่างที่ดีหรือไม่ส่งเสริมให้สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดรับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ตามจุดหมายของหลักสูตรและมีความพร้อมในการแข่งขันในระดับสากล ให้ความสำคัญกับการประเมินที่มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและเปิดโอกาสให้สถานศึกษาสร้างความโดดเด่นหรือเป็นต้นแบบในการพัฒนาในระดับท้องถิ่น/ภูมิภาค ระดับชาติและระดับนานาชาติ ดังนั้นการประเมินคุณภาพภายนอกจึงสอดคล้องเป็นหนึ่งเดียวกันกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา

การประเมินแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการประเมินเพื่อยืนยันคุณภาพ โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยใช้วิธีการประเมินโดยอาศัยร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidences Based Assessment) ครอบคลุมองค์ประกอบทั้งระบบแบบองค์รวม (Holistic Assessment) โดยไม่แยกส่วนหรือแยกองค์ประกอบการประเมินในการประเมินผลงานหรือกระบวนการ แต่เป็นการประเมินในภาพรวมของผลงานหรือภาพรวมของกระบวนการดำเนินงาน ตรวจสอบผลการประเมินโดยคณะกรรมการในระดับเดียวกัน และสะท้อนผลการดำเนินงานโดยการประเมินและตัดสินผลการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ (Expert Judgment) และระยะที่ 2 เป็นการติดตามเพื่อพัฒนาโดยหน่วยงาน ต้นสังกัดหรือหน่วยที่กำกับดูแลสถานศึกษา ตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ดังนั้น การประเมินคุณภาพภายนอกจึงสอดคล้องเป็นหนึ่งเดียวกันกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา⁷¹

⁷¹ เรื่องเดียวกัน, 8-14.

แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา ปรับเปลี่ยนระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้มีการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกตามแนวคิดหลักการว่า สถานศึกษาสามารถออกแบบระบบการประกันคุณภาพภายในที่เหมาะสม เป็นไปได้และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาได้ด้วยตนเอง การประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการยืนยันระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ผลที่ได้จากการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกนั้น จะต้องสามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้ด้วยรายละเอียดการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 ประกอบด้วย

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
3. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
4. ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
5. ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
6. จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

รายละเอียดแต่ละเรื่องสรุปดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

สถานศึกษาประกาศใช้มาตรฐานและเป้าหมายการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาให้ครอบคลุมทุกระดับการศึกษาที่สถานศึกษาจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง ด้วยการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ดำเนินการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา จุดเน้น บริบท ความต้องการ ทิศทางการจัดการศึกษาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา นำมากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและประกาศใช้มาตรฐานการศึกษา โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ทั้งนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มเติมได้ พิจารณากำหนดเป้าหมายความสำเร็จ ทั้งเชิงปริมาณ หรือเชิงคุณภาพในปีการศึกษาปัจจุบันโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศผลการดำเนินงานของปีการศึกษาที่ผ่านมาอย่างเหมาะสมและเป็นไปได้

2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาและมีการจัดทำอย่างเป็นระบบ สถานศึกษาต้องจัดทำแผน 2 ประเภท ดังนี้

1. แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นแผนระยะกลาง 3 - 5 ปี โดยสถานศึกษาสามารถนำแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ด้วยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของปัจจัยภายในสถานศึกษา วิเคราะห์โอกาส และอุปสรรคของปัจจัยภายนอกสถานศึกษาประเมินสถานภาพของสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กำหนดกรอบกลยุทธ์/กลยุทธ์การพัฒนา กำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรมรองรับพร้อมประมาณการงบประมาณ ทรัพยากรที่ใช้สนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา

2. แผนปฏิบัติการประจำปี (Action Plan) เป็นการนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ด้วยการวิเคราะห์ทิศทางจัดการศึกษาของสถานศึกษา วิเคราะห์ประมาณการงบประมาณรายรับ รายจ่าย จัดลำดับความสำคัญของโครงการ พร้อมกับจัดทำรายละเอียดของโครงการ กิจกรรมที่ครอบคลุมมาตรฐานของสถานศึกษาด้านคุณภาพของผู้เรียน กระบวนการบริหาร และจัดการกระบวนการจัดประสบการณ์/จัดการเรียนการสอน นโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุตามวิสัยทัศน์ ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และเพื่อแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงจุดอ่อนของสถานศึกษา

ทั้งนี้ สถานศึกษาต้องนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบก่อนนำไปใช้จริง

3. ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดนั้นสถานศึกษาต้องมีระบบกลไกการบริหารและจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา ไม่เป็นภาระกับครูหรือผู้เกี่ยวข้องมากเกินไป สถานศึกษาต้องดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของแผนงานโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด บรรลุเป้าหมายระดับใด โดยสามารถใช้แนวคิด ทฤษฎีหรือผลงานวิจัยที่เน้นความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น การบริหารเชิงระบบ (System Approach) การใช้วงจรการพัฒนาคุณภาพ (PDCA) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) การบริหารแบบมุ่งสัมฤทธิ์ (Total Quality Management) การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management) การใช้ห่วงโซ่คุณภาพ (Chain of quality) เป็นต้น หรือสถานศึกษาสามารถสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารและจัดการของตนเองก็ได้ นอกจากนี้สถานศึกษาควรจัดระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ระบบพัฒนาวิชาการ ระบบพัฒนาครูและบุคลากร ระบบการจัดการสภาพแวดล้อม ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ ระบบการนิเทศภายใน ระบบการ

ดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นต้น ซึ่งเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา คือ วัฒนธรรมคุณภาพที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

4. ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นระบบและกลไก ในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ ดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ กระทำโดยบุคลากร ในหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการประเมินเชิงคุณภาพที่สะท้อน จุดเด่น และจุดควรพัฒนาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ผสมผสานกับการประเมินเชิงปริมาณ ควบคู่กันไป สถานศึกษาต้องกำหนดหรือมอบหมายผู้รับผิดชอบในการประเมินผลและตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายและระดับสถานศึกษาให้ชัดเจน วิเคราะห์มาตรฐานและเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาที่ประกาศใช้ กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่หลากหลายและ เหมาะสม ดำเนินการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา อย่างน้อยภาค เรียนละ 1 ครั้ง พร้อมทั้งสรุปรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อนำผลการ ประเมินคุณภาพภายในไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อไป

5. ติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

เป็นการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการ ประจำปีของสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาการดำเนินงานตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาประเด็นที่สถานศึกษาติดตามผล ได้แก่ กระบวนการบริหารจัดการ การศึกษาของสถานศึกษา เช่น การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา กระบวนการจัดการเรียนรู้การจัด กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากร กระบวนการบริหาร และจัดการ การจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้เป็นต้น และการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีของสถานศึกษาว่าดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนดหรือไม่ อย่างไร สถานศึกษาสามารถติดตามผลระหว่าง และเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานก็ได้ สถานศึกษาควร กำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามผล กำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน ติดตามผล วิเคราะห์และกำหนดกรอบ พร้อมกับสร้างเครื่องมือติดตามผลจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ และรายงานผลการติดตามอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

6. จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

รายงานผลการประเมินตนเอง (Self - Assessment Report : SAR) ตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาที่ดี ต้องสะท้อนคุณภาพของผู้เรียนและผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา สถานศึกษาต้องนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยรวบรวม

ข้อมูลสารสนเทศข้อมูลทั่วไปและผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละมาตรฐานไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองตามรูปแบบรายงานที่สถานศึกษากำหนด อาจเสนอเป็นความเรียง การบรรยายประกอบแผนภูมิ รูปภาพหรือกราฟ ฯลฯ ตามบริบทของสถานศึกษา โดยใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย กระชับ ชัดเจน นำเสนอข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สารสำคัญ รายงานผลการประเมินตนเอง แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 บทสรุปสำหรับผู้บริหาร และส่วนที่ 2 ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา โดยแต่ละมาตรฐานนำเสนอใน 3 ประเด็น คือ 1. คุณภาพในแต่ละมาตรฐานอยู่ในระดับใด 2. มีหลักฐานในการอ้างอิงผลการประเมินตามประเด็นพิจารณาของแต่ละมาตรฐานอย่างไร 3. สถานศึกษาจะมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้อย่างไร สถานศึกษาอาจแนบภาคผนวกที่นำเสนอหลักฐานข้อมูลสำคัญหรือเอกสารอ้างอิงต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม นำเสนอรายงานผลการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ และจัดส่งรายงานดังกล่าวต่อหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเป็นประจำทุกปี เผยแพร่รายงานต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเตรียมรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

ทั้งนี้ สถานศึกษาแต่ละแห่งและหน่วยงานต้นสังกัด ต้องนำข้อมูลจากรายงานผลการประเมินตนเองและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพและต่อเนื่องยั่งยืนต่อไป⁷²

แนวทางการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 ได้กำหนดระบบการประกันคุณภาพภายใน มี 3 องค์ประกอบคือ

1. การประเมินคุณภาพภายใน คือการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตามและการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา กระทำโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้น หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

⁷² เรื่องเดียวกัน, 17-22.

2. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และจัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งเสนอแนะมาตรการเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่สะท้อนผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของสถานศึกษาต่อไป

3. การพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการพัฒนาการศึกษาเข้าสู่คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดระบบและโครงสร้าง การวางแผนและการดำเนินงานตามแผน รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกคนที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา

นอกจากนี้ยังกำหนดให้สถานศึกษา จัดระบบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
3. จัดระบบบริหารและสารสนเทศ
4. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
5. จัดให้มีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
6. จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
7. จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน
8. จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. วางระเบียบหรือออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เสนอแนะแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่สถานศึกษา โดยให้นำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ปฏิบัติการอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมอบหมาย

ต่อมาคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2554

ดังนั้น แนวดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 จะยึดหลักตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 และประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554 สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จะต้องดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ใน 8 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 กระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในระหว่างสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

การดำเนินการของสถานศึกษา	การดำเนินการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	2. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
3. จัดระบบบริหารและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา	3. จัดระบบบริหารและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา
4. ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีและนำแผนไปสู่การปฏิบัติ	4. ดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีและนำแผนไปสู่การปฏิบัติ
5. ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	5. ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ตารางที่ 1 กระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในระหว่างสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (ต่อ)

การดำเนินการของสถานศึกษา	การดำเนินการของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
6. ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	6. ดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน สถานศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ตามมาตรฐานการศึกษาเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
7. จัดทำรายงานประจำปีโดยใช้ผลการประเมิน คุณภาพภายใน	7. ส่งเคราะห์รายงานประจำปีของสถานศึกษา และจัดทำรายงานประจำปี ระดับเขตพื้นที่ การศึกษา
8. ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่าง ต่อเนื่อง	8. ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่าง ต่อเนื่อง

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1, การประกันคุณภาพการศึกษาสู่คุณภาพ มาตรฐานที่เป็นเลิศ, (ม.ป.ท.), 16.

จะเห็นได้ว่ากระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในระหว่างสถานศึกษาและสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ดังนั้น เพื่อให้การ ดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดมีคุณภาพและ ประสิทธิภาพ เป็นระบบและมีมาตรฐานในการดำเนินการในทุกระบบของ 8 องค์ประกอบ ดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จึงจัดทำเอกสาร " การประกันคุณภาพการศึกษา สู่คุณภาพมาตรฐานที่เป็นเลิศ " โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรสถานศึกษาในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐาน การปฏิบัติงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อสร้างมาตรฐานการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เป็นระบบที่ ต่อเนื่องและยั่งยืน
3. เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เจริญก้าวหน้าและ กว้างขวางมากยิ่งขึ้น
4. เพื่อเผยแพร่การปฏิบัติงานที่เป็นเลิศของสถานศึกษาในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ในตอนี่ 2 นี้ จะเป็นแนวทางในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตาม 8 องค์ประกอบของกฎกระทรวง ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
3. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
5. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
6. การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
7. การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน
8. การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง⁷³

1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

มาตรฐานการศึกษา เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพทางการศึกษามาตรฐานการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบันมีหลายระดับ เช่น มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อีกทั้งยังมีการกำหนดมาตรฐานขึ้นอีกหลายประเภทตามวัตถุประสงค์เฉพาะของแต่ละงาน เช่น มาตรฐานการแนะแนว มาตรฐานงานห้องสมุด มาตรฐานงานลูกเสือและเนตรนารี มาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมาตรฐานการปฏิบัติงาน เป็นต้น

ตามกฎกระทรวง ได้กำหนดไว้ว่า การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานั้นต้องกำหนดให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ เอกลักษณ์ของสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด และต้องครอบคลุมสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่นด้วย นอกจากนี้สถานศึกษาจะต้องพิจารณาประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2554 ในการดำเนินการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

⁷³ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1, การประกันคุณภาพการศึกษาสู่คุณภาพมาตรฐานที่เป็นเลิศ, (ม.ป.ท.) , 14 – 17.

ดังนั้น สถานศึกษาควรมีแนวทางในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้

1. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะทำงาน โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. คณะทำงาน ศึกษา วิเคราะห์ มาตรฐานและตัวบ่งชี้ของกระทรวงศึกษาธิการ และของเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
3. คณะทำงาน พิจารณาสาระสำคัญที่จะกำหนดเป็นมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา ซึ่งต้องสะท้อนอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ และมาตรการส่งเสริมของสถานศึกษา รวมทั้งสาระการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้
4. คณะทำงาน พิจารณาความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัด
5. คณะทำงาน กำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา รวมทั้งการกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวชี้วัด โดยการใช้ข้อมูลสารสนเทศผลการประเมินคุณภาพที่ผ่านมาของสถานศึกษา
6. สถานศึกษา จัดประชุมประชาพิจารณ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
7. คณะทำงาน ปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาตามข้อเสนอแนะจากการประชาพิจารณ์
8. สถานศึกษา นำเสนอมาตรฐานการศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาให้ความเห็นชอบ และประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
9. สถานศึกษา จัดประชุมสร้างความเข้าใจในการนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปใช้ โดยเฉพาะค่าเป้าหมายที่กำหนดในแต่ละมาตรฐานและตัวชี้วัด
10. สถานศึกษา จัดทำเอกสารมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ

มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กำหนดขึ้นนั้น ควรมีการระบุตัวชี้วัดที่เป็นองค์ประกอบของมาตรฐานนั้นๆ ให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสะดวกในการวัดและประเมินผล ตลอดจนการสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้อง และที่สำคัญต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และในการกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานและตัวชี้วัดนั้น สถานศึกษาควรคำนึงถึงความเป็นไปได้ที่จะบรรลุผลตามค่าเป้าหมายที่ได้กำหนดขึ้น โดยพิจารณาจากศักยภาพ ความสามารถและผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในปีที่ผ่านมา และควรกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จไว้ในระยะเวลา 3 - 5 ปี ซึ่งเป็นระยะเวลาเดียวกันกับระยะเวลาของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่สถานศึกษาจะจัดทำ เพื่อดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

และสถานศึกษาก็ควรที่จะประกาศค่าเป้าหมายความสำเร็จทั้งเป้าหมายระยะยาว 3 - 5 ปีและเป้าหมายระยะสั้น 1 ปี ซึ่งสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

ประโยชน์ของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

1. เป็นทิศทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
2. เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
3. เป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
4. เป็นมาตรฐานการศึกษา สำหรับการประกันคุณภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา
5. เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัด

สรุปการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาควรมีการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1. การมีคณะทำงานศึกษาวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายของมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบและประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
3. มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ รวมทั้งค่าเป้าหมายเป็นที่รับรู้และเข้าใจตรงกันของบุคลากรสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง⁷⁴

2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 14 (2) ให้สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะต้องมุ่งเน้นกระบวนการสร้างคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ ถือเป็นแผนระยะยาวอาจจะเป็นแผน 3 - 5 ปี แล้วแต่ความเหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา แผนประเภทนี้จะสะท้อนกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ (Strategy Planning) ที่สถานศึกษาจะต้องใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี (Action Plan) ในการกำหนดโครงการพัฒนาแต่ละด้านที่ตรงกับความต้องการตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการ

⁷⁴ เรื่องเดียวกัน, 17-20.

ศึกษา พ.ศ. 2550 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาในเรื่องการวางแผนการบริหารงาน การศึกษาไว้ 3 ประการ คือ

1. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายและทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษา และสนองความต้องการของชุมชนและสังคมโดยการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน องค์กร สถาบัน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

2. เสนอแผนพัฒนาการจัดการศึกษาให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

3. การดำเนินการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากบทบาทหน้าที่ดังกล่าว สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จึงต้องจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานและจัดส่งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

1. เพื่อให้เป็นแผนแม่บทในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

2. เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้ทราบทิศทางเป้าหมาย และกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

3. เพื่อสร้างสรรคการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของบุคลากร และผู้เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา อันเป็นการสร้างความรู้สึกรับผิดชอบและความผูกพันกับสถานศึกษา

4. เพื่อสร้างความเข้มแข็งของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการบริหารจัดการโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ทำให้สถานศึกษามีระบบการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 และประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ. 2554 รวมทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้พัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยการนำแนวคิดการวางแผนกลยุทธ์ด้วย Balanced Scorecard มาใช้กับสถานศึกษาในสังกัดตั้งแต่ปีงบประมาณ 2556 เป็นต้นมา จึงได้กำหนดกระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้

1. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งอาจมีคณะกรรมการหลายชุดก็ได้
2. คณะทำงาน ศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบโดยใช้ข้อมูลตามสภาพจริง เช่น การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการที่จะทำให้สถานศึกษารู้จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป
3. คณะทำงานกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมาย โดยมุ่งเน้นที่คุณภาพผู้เรียนที่สะท้อนความสำเร็จอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม
4. คณะทำงานกำหนดกลยุทธ์ แผนงานและโครงการ / กิจกรรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้
5. คณะทำงานกำหนดแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นจากภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการแก่สถานศึกษา
6. คณะทำงานกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เรียน ในการร่วมรับผิดชอบและดำเนินการตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
7. คณะทำงานกำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางการมีส่วนร่วมของบิดา มารดา ผู้ปกครอง องค์กร หน่วยงาน ชุมชนและท้องถิ่น
8. คณะทำงานกำหนดการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับโครงการ / กิจกรรม
9. คณะทำงานเสนอแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อการปรับปรุงแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
10. คณะทำงานปรับปรุงและจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ตามรูปแบบที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กำหนด
11. สถานศึกษาเสนอแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ
12. สถานศึกษาจัดประชุมชี้แจงแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เกี่ยวข้องรับทราบ

13. สถานศึกษามอบหมายผู้เกี่ยวข้อง / ผู้รับผิดชอบ จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

14. สถานศึกษากำหนดปฏิทินงานการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปีให้ชัดเจน

15. เสนอแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ

16. เสนอแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1⁷⁵

3. การจักระบบบริหารและสารสนเทศ

ประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2554 กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการจักระบบบริหารและสารสนเทศ ดังนี้

1. จัดโครงสร้างหรือระบบการบริหารงานของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

2. กำหนดผู้รับผิดชอบและจักระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ครอบคลุม เป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการเข้าถึงและการให้บริการ หรือการเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานต้นสังกัด

3. นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการบริหารและการพัฒนาการเรียนการสอน สถานศึกษาสามารถจักระบบบริหารโดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎีหรือผลงานวิจัยที่มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อย่างไรก็ตามสถานศึกษาส่วนใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จะจัดโครงสร้างการบริหารออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มบริหารวิชาการ
2. กลุ่มบริหารงานบุคคล
3. กลุ่มบริหารการเงินและสินทรัพย์
4. กลุ่มบริหารกิจการนักเรียน
5. กลุ่มบริหารทั่วไป

ตามประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

⁷⁵ เรื่องเดียวกัน, 21-23.

ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดโครงสร้างหรือระบบการบริหารงานของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 และกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ที่กำหนดภารกิจการพัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาเป็นงานที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของ กลุ่มบริหารวิชาการ และกำหนดให้การพัฒนาและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเป็นงานที่อยู่ใน กลุ่มบริหารทั่วไป ส่วนการจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณ อยู่ในกลุ่มบริหารการเงิน และสินทรัพย์ ทำให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กำหนดให้ งานประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับกลุ่มบริหารที่แตกต่างกัน สถานศึกษาบางแห่งจัดให้อยู่ใน กลุ่มบริหารวิชาการ บางแห่งให้อยู่ในกลุ่มบริหารการเงินและสินทรัพย์ และบางแห่งได้ตั้งกลุ่มบริหาร พิเศษขึ้นมาดูแลงานประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งโดยหลักนิติธรรมแล้วงานประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาจะต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกลุ่มบริหารวิชาการ แต่อย่างไรก็ตามสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ยังคงให้อิสระและความสะดวกคล่องตัวในการกำหนด โครงสร้างการบริหารองค์กรของสถานศึกษาที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน

การจัดระบบบริหารของสถานศึกษา

การที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กำหนดให้การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้อง ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่งานต่าง ๆ ของสถานศึกษาจะต้องมีการประกัน คุณภาพภายใน แม้ว่าระบบโครงสร้างองค์กรจะกำหนดให้งานประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษาอยู่ภายใต้กลุ่มบริหารวิชาการ แต่แท้จริงแล้วทุกกลุ่มบริหารจะต้องมีงานประกันคุณภาพ ภายในด้วยเช่นกัน โดยใช้กลไกการบริหารโดยเฉพาะวงจรการพัฒนาคุณภาพ P-D-C-A : Plan Do Check Act ของเดมมิง (Edward Deming) ในการขับเคลื่อนการพัฒนางานให้บรรลุผลสำเร็จตาม เป้าหมายของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรแต่งตั้งคณะกรรมการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขึ้นมากำกับดูแลงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทั้ง ในด้านนโยบายและแผน ตลอดจนการกำกับติดตามและประเมินผล เพื่อให้การดำเนินงานของ สถานศึกษาบรรลุภารกิจได้ผลสำเร็จตามเป้าหมายของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กำหนด ไว้⁷⁶

⁷⁶ เรื่องเดียวกัน, 26 – 27.

การจัดระบบสารสนเทศของสถานศึกษา

สถานศึกษาต้องกำหนดผู้รับผิดชอบและจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ครอบคลุมเป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการเข้าถึงและการให้บริการ เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการและการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพผู้รับผิดชอบดูแลระบบสารสนเทศของสถานศึกษาจะต้องวางแผนกำหนดกรอบการเก็บข้อมูลว่าจะเก็บข้อมูลอะไร จากใคร เมื่อใดและอย่างไร ซึ่งสถานศึกษาอาจจะดำเนินการในรูปของคณะกรรมการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาที่มีผู้รับผิดชอบระบบสารสนเทศระดับสถานศึกษาและระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ / งานต่างๆภายในสถานศึกษาที่มีการเชื่อมโยงส่งต่อข้อมูลถึงกันอย่างเป็นระบบและสะดวกรวดเร็ว อย่่างไรก็ตาม ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศและการใช้ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา สถานศึกษาจำเป็นต้องสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจให้แก่ครูและบุคลากรของสถานศึกษา ทั้งการจัดเก็บและการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการและการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา สามารถทำได้หลายรูปแบบแล้วแต่ความต้องการจำเป็น ศักยภาพและบริบทของสถานศึกษา การจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศก็มีทั้งในรูปแบบของแฟ้มเอกสารและการใช้โปรแกรมต่าง ๆ จากคอมพิวเตอร์ ซึ่งอาจจะจำแนกข้อมูลสารสนเทศได้หลายประเภท ดังนี้

1. ข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานของสถานศึกษา เป็นข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา ประกอบด้วยที่ตั้ง ประวัติความเป็นมาของสถานศึกษา สภาพการบริหารจัดการตามโครงสร้างการบริหารข้อมูลสถิติจำนวนนักเรียน ครูและบุคลากร อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

2. ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการประเมินสมรรถภาพสำคัญของผู้เรียน ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผลการพัฒนา/ทดสอบสมรรถภาพทางกาย และน้ำหนักส่วนสูง ผลการทดสอบนักเรียนในด้านวิชาการและความสามารถต่าง ๆ ของนักเรียน เป็นต้น

3. ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ อาจจัดระบบตามโครงสร้างการบริหารของสถานศึกษา ได้แก่

3.1 ข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการ ข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ แผนงาน / โครงการด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการนิเทศ การเรียนการสอน การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การพัฒนาสื่อและนวัตกรรม การวิจัยในชั้นเรียน ผลการพัฒนาผู้เรียนด้านต่างๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบระดับเขตพื้นที่

การศึกษา (LAS) และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) และรายงานผลการประเมินโครงการ / กิจกรรม เป็นต้น

3.2 ข้อมูลสารสนเทศงานบุคลากร ข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ แผนงาน / โครงการด้านบุคลากร ข้อมูลทุกด้านของครู เช่น อายุตัว อายุราชการ วุฒิการศึกษา วิทยฐานะ การพัฒนาวิชาชีพ การฝึกอบรม / ศึกษาดูงาน และผลงาน / รางวัลเกียรติยศของครูและบุคลากร เป็นต้น

3.3 ข้อมูลสารสนเทศงานงบประมาณ ข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ แผนงาน / โครงการด้านแผนงานและงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การดำเนินงานตามแผน รายงานการเบิก-จ่าย หรือใช้งบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การเบิกจ่ายพัสดุ ครุภัณฑ์ การจัดทำบัญชี รายงานการบริหารงบประมาณประจำปี และรายงานผลการประเมินโครงการ / กิจกรรม เป็นต้น

3.4 ข้อมูลสารสนเทศงานบริหารทั่วไป ข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ แผนงาน/โครงการด้านงานบริหารทั่วไป ระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร ข้อมูลเกี่ยวกับอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อม งานกิจการนักเรียน ข้อมูลระบบสารบรรณ ข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษา การบันทึกการประชุมของสถานศึกษา และรายงานผลการประเมินโครงการ / กิจกรรม เป็นต้น

4. ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดกิจกรรมแนะแนว การวิจัยในชั้นเรียน ผลสำเร็จที่เป็นผลงานการปฏิบัติที่ดีเลิศ (Best Practice) ด้านการเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในด้านต่างๆ และผลการประเมินคุณภาพของนักเรียนตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นต้น

รูปแบบการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศที่กล่าวมาข้างต้นนี้ เป็นเพียงแนวทางให้สถานศึกษานำไปดำเนินงานพัฒนาระบบสารสนเทศเท่านั้น สถานศึกษาสามารถนำไปพิจารณาจัดทำหรือจัดระบบหมวดหมู่ระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาให้สมบูรณ์เหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษาต่อไป⁷⁷

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำเป็นที่จะต้องมีการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สำคัญ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา
3. ผลการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา (LAS)

⁷⁷ เรื่องเดียวกัน, 28 – 29.

4. ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET)
5. ผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
6. ผลการประเมินระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดย สพม.1
7. ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดย สพม.1
8. ผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 1-3 ของสถานศึกษา
9. ผลการประเมินโครงการ / กิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
10. ผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน
11. ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
12. ผลการประเมินการอ่าน คติวิเคราะห์และเขียนของผู้เรียน
13. ผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
14. ผลงาน / นวัตกรรมและงานวิจัยของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร
15. ผลงาน / รางวัลของนักเรียนในระดับต่างๆ
16. โครงการดีเด่นที่เสริมสร้างอัตลักษณ์ เอกลักษณ์และมาตรการส่งเสริมของสถานศึกษา
17. นวัตกรรมที่เป็นการปฏิบัติที่ดีเลิศ (Best Practice) ของสถานศึกษา
18. ผลการประเมิน / ทดสอบความสามารถของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการศึกษา
19. ผลการประเมิน / รายงานการประเมินนโยบาย จุดเน้นของสถานศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัด
20. ระบบ เครื่องมือและวิธีการในการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพภายใน

สถานศึกษาควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศ 20 รายการ ดังที่กล่าวอย่างต่อเนื่องทุกปี และนำเสนอเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยหน่วยงานต้นสังกัด และการประเมินคุณภาพภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) อย่างน้อย 3 ปีซ้อนหลัง เพื่อให้เห็นการพัฒนาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดสถานศึกษา ฯลฯ⁷⁸

⁷⁸ เรื่องเดียวกัน, 32.

สรุปการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ สถานศึกษาควรดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

แผนภูมิที่ 5 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1, การประกันคุณภาพการศึกษาสู่คุณภาพมาตรฐานที่เป็นเลิศ, (ม.ป.ท.) , 32.

4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการนำกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นขั้นตอนที่สำคัญของการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา คือ กระบวนการของการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีในแต่ละปีของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการนำแผนปฏิบัติการประจำปีดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ ซึ่งมีโครงการ / กิจกรรม เพื่อการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องวางแผนการดำเนินงาน กำกับ ติดตาม ดูแล จัดสิ่งอำนวยความสะดวก และสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ตลอดจนการนิเทศ และพัฒนาครูและบุคลากร และการสร้างขวัญกำลังใจ เพื่อให้การปฏิบัติงานของครูและบุคลากร เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

ประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2554 กำหนดให้สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

แผนปฏิบัติการประจำปี คือ แผนการดำเนินงานของสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษา (บางแห่งใช้ปีงบประมาณ) ซึ่งเป็นการบริหารจัดการโครงการ / กิจกรรมตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพและบรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้นแผนปฏิบัติการประจำปีจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความมั่นใจให้สถานศึกษาว่า เป้าหมายในการดำเนินงานในแต่ละปีของสถานศึกษามีโอกาสบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ที่ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังทำให้สถานศึกษามีระบบการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและมีการตรวจสอบได้

วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

- 1). เพื่อให้มั่นใจว่าสถานศึกษามีแนวทางในการสร้างความสำเร็จให้กับเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา
2. เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษา
3. เพื่อใช้จัดอันดับความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วนในการดำเนินงานของสถานศึกษา
4. เพื่อใช้ในการกำหนดงบประมาณรายจ่ายประจำปีของสถานศึกษา
5. เพื่อใช้ในการมอบหมายงานให้กับผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา สถานศึกษาอาจจัดทำเป็นปีงบประมาณหรือปีการศึกษา ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่กำหนดเป็นปีงบประมาณหรือปีการศึกษา การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีมีขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

1. สถานศึกษาจัดประชุมเพื่อศึกษาทำความเข้าใจในสาระสำคัญของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยเฉพาะกลยุทธ์และเป้าหมายในแต่ละปีให้ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การ จัดทำและจัดลำดับความสำคัญของโครงการ / กิจกรรมในแผนปฏิบัติการประจำปี รวมทั้งการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานหรือข้อมูลฐาน(Baseline Data) ที่

ผ่านมาว่า สถานศึกษาสามารถบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ / เพียงใดเพื่อจะได้ทบทวนปรับปรุงเป้าหมายและกลยุทธ์ของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2. สถานศึกษาพิจารณาโครงการ / กิจกรรมในแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษามาจัดทำโครงการ / กิจกรรมในแผนปฏิบัติการประจำปี สถานศึกษาอาจเพิ่มเติมโครงการตามนโยบายจุดเน้นของสถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัดลงไปแผนปฏิบัติการประจำปีได้ตามความเหมาะสม

3. สถานศึกษาพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงลำดับความสำคัญของโครงการและตามความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา

4. สถานศึกษากำหนดหรือมอบหมายผู้รับผิดชอบในการจัดทำรายละเอียดโครงการ / กิจกรรม

5. หัวหน้าแผนงานและทีมงานแผนงานโรงเรียนจัดประชุมผู้เกี่ยวข้องในการประสานแผนและประสานงานเพื่อกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการประจำปี รวมทั้งร่วมกันกำหนดแผน และเครื่องมือในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานของโครงการ / กิจกรรมต่าง ๆ ในแผนปฏิบัติการประจำปี

6. หัวหน้าแผนงานและทีมงานแผนงานโรงเรียนจัดทำเอกสารแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา⁷⁹

5. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ได้ नियามการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาว่าหมายถึง กระบวนการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา) และจัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งเสนอแนะมาตรการเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้กฎกระทรวงดังกล่าวได้กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัด จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปี และแจ้งผลให้สถานศึกษาทราบ รวมทั้งให้เปิดเผยผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชน และต่อมาได้มีประกาศของคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554 กำหนดให้สถานศึกษาจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ดังนี้

⁷⁹ เรื่องเดียวกัน, 33-35.

1. กำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา
2. ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษา อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
3. รายงานและนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนา
4. เตรียมการและให้ความร่วมมือในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด

นอกจากนี้ ยังได้กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัด จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี และแจ้งผลการติดตามตรวจสอบให้สถานศึกษาทราบ รวมทั้งนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพไปใช้วางแผนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและเผยแพร่ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัดระดับเหนือขึ้นไปและสาธารณชน

จากกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 และประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2554 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จึงกำหนดให้การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดเป็นกระบวนการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อย่างน้อยสามปีต่อ 1 ครั้ง

ดังนั้น การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจึงมีระบบการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 2 ระดับ คือระดับสถานศึกษาและระดับเขตพื้นที่การศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา

การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยแต่ละปีการศึกษา หรือปีงบประมาณสถานศึกษาจะมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่เป็นไปตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และในระหว่างการใช้แผนปฏิบัติการประจำปีนั้น สถานศึกษาโดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานแผนงาน / ผู้รับผิดชอบจะต้องมีการติดตามงาน และตรวจสอบหรือประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งเป็นการติดตามงานหรือประเมินผลในระหว่างการใช้ปฏิบัติงานอันเป็นการประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ

ประจำปีเพื่อเป็นการรับประกันความเชื่อมั่นว่าการปฏิบัติงานหรือการดำเนินงานของสถานศึกษานั้น เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี และจะสามารถบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งนั่นก็หมายถึงหลักประกันความเชื่อมั่นว่าสถานศึกษาจะสามารถดำเนินการได้บรรลุผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะผู้อำนวยการสถานศึกษา จะต้องใช้กลไกการบริหารจัดการเพื่อการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีและแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อการบรรลุผลสำเร็จตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อันเป็นการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์ของการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

1. เพื่อติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าหรือความสำเร็จของแผนปฏิบัติการประจำปีและแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
2. เพื่อพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
3. เพื่อปรับปรุงแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาให้มีคุณภาพสอดคล้องกับสถานการณ์และทันต่อการเปลี่ยนแปลง
4. เพื่อสร้างความมั่นใจให้สถานศึกษาว่าการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษาจะสามารถบรรลุผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
5. เพื่อเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในการรับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
6. เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความพึงพอใจให้ผู้เกี่ยวข้องว่าการดำเนินงานของสถานศึกษา กำลังเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบของการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สามารถทำได้หลายรูปแบบ ดังนี้

1. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยผู้อำนวยการสถานศึกษา เพราะเป็นบทบาทหน้าที่โดยตรงของผู้อำนวยการสถานศึกษาในการเป็นผู้นำการขับเคลื่อนภารกิจของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ
2. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยรองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และหัวหน้าฝ่าย / หัวหน้างานซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบแผนงาน / โครงการ และ

การปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของกลุ่มบริหาร กลุ่มสาระการเรียนรู้และฝ่าย / งานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนปฏิบัติการประจำปี

3. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานโดยตรงตามที่สถานศึกษากำหนด เช่น หัวหน้างานแผนงานที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้ดำเนินงานเป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี

4. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยครูและบุคลากรหรือผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามโครงการ / กิจกรรมนั้นๆ เพราะสถานศึกษาได้กำหนดให้บุคลากรเหล่านั้นเป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการโดยตรง จึงต้องมีการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าและความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีที่ตนเองดำเนินการ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของแผนที่กำหนด

5. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยคณะกรรมการที่สถานศึกษาแต่งตั้ง สถานศึกษาอาจจะแต่งตั้งบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเป็นคณะกรรมการ เช่น ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษานิเทศก์และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาหลายชุดเพื่อให้สามารถติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานต่างๆ ตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาได้ครอบคลุมทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ เพราะสถานศึกษาต้องดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ทั้งระดับรายบุคคลและระดับสถานศึกษา และกำหนดให้การติดตามตรวจสอบนั้นดำเนินการอย่างน้อย 1 ครั้ง ต่อ 1 ภาคเรียน คณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จะต้องจัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามรูปแบบรายงานที่สถานศึกษากำหนด รูปแบบรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานั้นควรประกอบด้วย

1. เรื่อง หรือบุคคล / หน่วยงานที่รับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
2. วัตถุประสงค์การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
3. กรอบ / ประเด็น / สาระสำคัญของการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
4. วิธีการ / เครื่องมือการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
5. ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
6. ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา
7. รายชื่อคณะกรรมการการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ และมีมาตรฐานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งเป็นกรอบทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด ดังนั้นการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จึงทำได้หลากหลายรูปแบบ เช่น การติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่เป็นเฉพาะเรื่อง / เฉพาะงาน เช่น การติดตาม เรื่อง ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมือง ในสถานศึกษา อาเซียนศึกษา การติดตามจุดเน้นของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การติดตามตรวจสอบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นต้น การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จะแต่งตั้งคณะกรรมการออกไปติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หรือมีคณะกรรมการจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานออกมาติดตามงานนั้นๆร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

วัตถุประสงค์ของการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

1. เพื่อติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานตามนโยบายและแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ให้สามารถดำเนินการตามนโยบายและแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ประสบผลสำเร็จ
3. เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและให้การช่วยเหลือสถานศึกษาในการปฏิบัติตามนโยบายและแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาหลากหลายรูปแบบ ดังนี้

1. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาจากเอกสารต่างๆ เช่น รายงานผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา (LAS) รายงานประจำปีของสถานศึกษา และแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นต้น

2. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้เครื่องมือ เช่น แบบประเมิน แบบสอบถาม โดยให้สถานศึกษาตอบกลับมายังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ทั้งในรูปแบบของเอกสารสิ่งพิมพ์ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) โทรสาร (Fax) และกรอกข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตออนไลน์

3. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยคณะกรรมการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 แต่งตั้งให้ทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา หรือประเมินคุณภาพสถานศึกษาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในสถานศึกษา และระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นต้น

4. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยคณะกรรมการตรวจสอบติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา (ก.ต.ป.น.) ซึ่งมีนโยบายและจุดเน้นในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเป็นระยะ ๆ และอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ ให้ไปติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามนโยบายและจุดเน้น / เรื่องที่กำหนดในแต่ละปีงบประมาณ

5. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 หรือมอบหมายให้ประธานกลุ่มโรงเรียนทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อติดตามงาน ให้ขวัญกำลังใจ และให้ได้ข้อมูลสารสนเทศมา กำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

6. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยผู้อำนวยการ หรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และศึกษานิเทศก์ประสานงานประจำกลุ่มโรงเรียน ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 แต่งตั้งให้ไปทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามนโยบายที่กำหนด เช่น โครงการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบ การชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นต้น การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นการติดตามความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนฯ ซึ่งจะต้องมี

กระบวนการติดตามที่เป็นระบบและมีคุณภาพ และจะต้องมีรายงานการติดตาม ตลอดจนการนำผลการติดตามนั้นไปใช้⁸⁰

6. การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นอีกขั้นตอนหนึ่งของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในว่าหมายถึงการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม และการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด สำหรับการประกันคุณภาพภายในซึ่งกระทำโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (2558) ได้กำหนดนิยามของการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ว่าเป็นการประเมินตนเองของสถานศึกษา (School Self-Evaluation) ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อย่างน้อยสามปีต่อหนึ่งครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาจะต้องจัดระบบการประเมินคุณภาพภายในให้มีประสิทธิภาพเพื่อเป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษาว่า สามารถดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กำหนดไว้นั้น ประสบผลสำเร็จหรือมีความก้าวหน้าเพียงใด โดยอาศัยเกณฑ์/ เป้าหมายของมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดเป็นตัวตั้งเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานของสถานศึกษาว่าน้อยกว่าเป้าหมาย หรือเท่ากับเป้าหมาย หรือมากกว่าเป้าหมายเพียงใด ทั้งนี้สถานศึกษาอาจกำหนดเกณฑ์ขึ้นมาหลายระดับเพื่อสะท้อนศักยภาพและขีดความสามารถของสถานศึกษา แต่อย่างไรก็ตามสถานศึกษาจะต้องพิจารณาดำเนินการให้สอดคล้องกับเกณฑ์ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กำหนด ซึ่งผลจากการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษานี้จะเป็นข้อมูลสารสนเทศสำคัญในการจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษาต่อไป

จากความหมายของการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา สามารถแบ่งการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาออกเป็น 2 ระดับ คือ

1. การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
2. การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยหน่วยงานต้นสังกัด

⁸⁰ เรื่องเดียวกัน, 40-45.

การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นการประเมินตนเองของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษาว่าสามารถจัดการศึกษาได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาหรือไม่ ซึ่งตามประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554 ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้

1. ให้มีคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในอย่างน้อย 3 คนที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่หน่วยงานต้นสังกัดขึ้นทะเบียนไว้อย่างน้อย 1 คน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
2. ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

1. เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในหนึ่งปีการศึกษา
2. เพื่อนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาระบบการปฏิบัติงานของสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา
3. เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงพัฒนาแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
4. เพื่อพัฒนาระบบการประเมินตนเองของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
5. เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา

กระบวนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

จุดมุ่งหมายสำคัญของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาคือการที่สถานศึกษาสามารถปรับปรุงพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยเป้าหมายสำคัญคือการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาจะต้องจัดระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการของสถานศึกษา ครอบคลุมการทำงานของบุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้อง และทำให้ทุกคนตระหนัก มีจิตสำนึกในการสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่มีคุณภาพและมีส่วนร่วมในการคิด การวางแผน การดำเนินงาน การประเมินและการปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษา

ที่มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

กระบวนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สถานศึกษาควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การเตรียมการ

1.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากรสถานศึกษาควรจัดประชุมทบทวนมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้และค่าเป้าหมายสร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และการเน้นย้ำถึงความสำคัญและคุณค่าของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สถานศึกษาสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตั้งแต่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถานศึกษาที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขึ้นทะเบียนไว้ รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิอื่นที่สถานศึกษาเห็นว่าจะเกิดประโยชน์คุณค่าต่อสถานศึกษา ส่วนจำนวนของกรรมการให้สถานศึกษาพิจารณากำหนดตามความเหมาะสม อย่างไรก็ตามผู้อำนวยการสถานศึกษาควรทำความเข้าใจกับคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ รูปแบบ วิธีการประเมิน การรายงานผลการประเมินและกำหนดระยะเวลาการประเมินเพื่อการสื่อสารและประสานงานที่ชัดเจน ซึ่งจะทำให้กระบวนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การดำเนินการประเมิน

คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาควรใช้ระบบบริหารคุณภาพ P-D-C-A ของเดมมิ่ง (Deming) มาใช้ในการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดังนี้

2.1 การวางแผนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา คณะกรรมการฯ ควรมีการประชุมเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ / เป้าหมายของการประเมินให้ชัดเจน กำหนดกรอบการประเมินโดยใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การแบ่งหน้าที่มอบหมายความรับผิดชอบในการประเมินแต่ละมาตรฐาน และกำหนดวัน-เวลา รวมทั้งกำหนดเกณฑ์การประเมิน วิธีการ / เครื่องมือในการเก็บข้อมูล การสรุปผลและรายงานผลการประเมิน เพื่อให้การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ / เป้าหมายและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างคุณค่าต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.2 การดำเนินการประเมินตามแผน ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรให้การส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ / เป้าหมายและ

เป็นไปตามแผนการประเมินที่คณะกรรมการฯ กำหนด โดยเฉพาะความพร้อมเพียงในการรับการประเมินอย่างมีคุณภาพ ที่บุคลากรทุกคนมีความพร้อม ความเต็มใจและให้ความร่วมมือในการรับการประเมินเพื่อให้คณะกรรมการฯ ได้เข้าถึง / ค้นพบความจริง รวมทั้งยินดีพร้อมรับคำแนะนำข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานของตน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งคณะกรรมการฯ จะพิจารณาตัดสินผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา จากข้อมูลสารสนเทศของผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าสามารถดำเนินงานได้สำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ การดำเนินงานหรือกิจกรรม / โครงการในมาตรฐานและตัวบ่งชี้ นั้น ๆ แตกต่างจากปีที่ผ่านมาเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะอะไร รวมทั้งการสะท้อนจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาต่อไป และที่สำคัญ คณะกรรมการฯ จะต้องพิจารณาตัดสินผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐาน / ตัวบ่งชี้ นั้น ๆ ร่วมกันและต้องเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินว่าแต่ละมาตรฐาน / ตัวบ่งชี้ จะได้คะแนนเท่าไร มีระดับคุณภาพใด ซึ่งคณะกรรมการฯ อาจใช้แบบฟอร์มในการเก็บรวบรวมข้อมูลและสรุปผลการประเมิน เป็นลักษณะบันทึกภาคสนาม (field note)

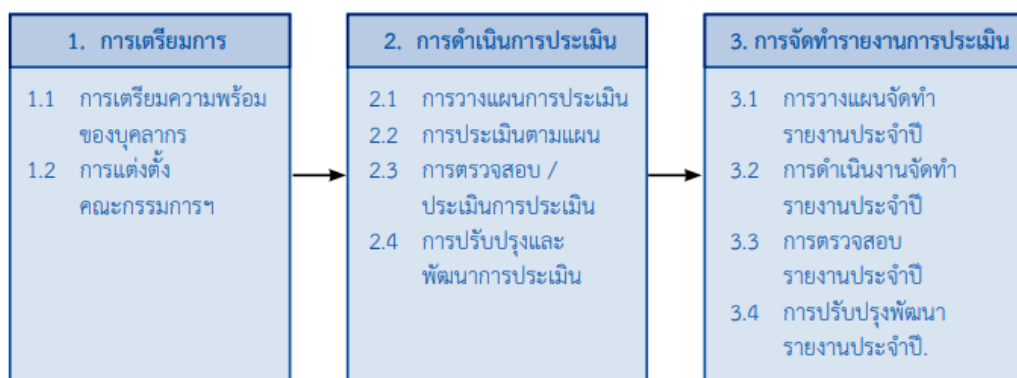
2.3 การตรวจสอบ / ประเมินการประเมินคุณภาพภายในในการประชุมสรุปผลการประเมินและเตรียมการนำเสนอผลการประเมินของคณะกรรมการฯ นั้น คณะกรรมการฯ ควรมีการพิจารณาตรวจสอบ / ประเมินระบบและกระบวนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่คณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการไปว่าสามารถดำเนินการได้มีประสิทธิภาพเพียงใด เป็นไปตามแผนการประเมินที่กำหนดไว้หรือไม่ ผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษามีความถูกต้องเหมาะสมกับสภาพการปฏิบัติงานที่แท้จริงของสถานศึกษาหรือไม่ เพียงใด มีปัญหาอุปสรรค หรือปัจจัยใดที่จะทำให้การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ และจะปรับปรุงพัฒนาระบบ / กระบวนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้นได้อย่างไร

2.4 การปรับปรุงและพัฒนาการประเมินคุณภาพภายในคณะกรรมการฯ ควร มีข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษาเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในปีการศึกษาต่อไปว่า คณะกรรมการฯ ได้พบปัญหาอุปสรรคอะไร และควรพัฒนาปรับปรุงหรือแก้ไขอย่างไร เพื่อให้กระบวนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ เช่น ให้ความร่วมมือของครูและบุคลากร การอำนวยความสะดวกของหน่วยงาน / ผู้รับการประเมิน ปัญหาในกระบวนการประเมินหรือการเก็บรวบรวมข้อมูล การสรุปและการรายงานผลของคณะกรรมการฯ เป็นต้น ซึ่งหัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษาควรรวบรวมปัญหาอุปสรรคเหล่านี้ปรึกษาหารือทีมผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

3. การจัดทำรายงานผลการประเมิน

คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา จะต้องรับผิดชอบในการจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่คณะกรรมการฯ รับผิดชอบทำการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ส่วนการจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษาตามรูปแบบการจัดทำรายงานประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 นั้น สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาอีกชุดหนึ่ง เพื่อรวบรวมข้อมูลสารสนเทศและผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จากคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเพื่อมาจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษาต่อไป

สรุปกระบวนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีดังนี้

แผนภูมิที่ 6 กระบวนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1, การประกันคุณภาพการศึกษาสู่คุณภาพมาตรฐานที่เป็นเลิศ, (ม.ป.ท.), 52.

การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยหน่วยงานต้นสังกัด

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ให้ความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในว่าหมายถึงการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น ซึ่งสอดคล้องกับความหมาย “การประกันคุณภาพภายใน” ของกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ที่ให้ความหมายว่าเป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตามและการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด สำหรับการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งกระทำโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับ

ดูแลสถานศึกษา และข้อ 18 ของกฎกระทรวงยังกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปีและแจ้งผล
 ให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานทราบ รวมทั้งให้เปิดเผยผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสา
 ธารณาชน นอกจากนี้ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พ.ศ. 2553 วันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2553 ที่ระบุอำนาจหน้าที่ของ
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เช่น ข้อ 1 จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขต
 พื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาชั้น
 พื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น ข้อ 4 กำกับ ดูแล ติดตามและประเมินผลสถานศึกษาชั้น
 พื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา และข้อ 7 จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผล
 สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา เป็นต้น

ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จึงมีอำนาจหน้าที่ในการประเมิน
 คุณภาพการจัดการศึกษา การติดตามและการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของ
 สถานศึกษา

การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยหน่วยงานต้นสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ผ่านมานั้นได้ดำเนินการดังนี้

1. สถานศึกษาในสังกัดทั้งหมด 67 โรงเรียนได้ผ่านการประเมินระบบการประกันคุณภาพ
 ภายในสถานศึกษาครบทุกโรงเรียน (พ.ศ. 2554 – 2556) โดยมีผลการประเมินระบบการประกัน
 คุณภาพภายในระดับดีเยี่ยมทุกโรงเรียน (ดำเนินการได้ 74 - 80 ข้อ คือได้คะแนนระหว่าง 74 – 80
 คะแนน) ในจำนวนนี้มีสถานศึกษา จำนวน 32 โรงเรียน (ร้อยละ 47.67) ที่ได้คะแนนเต็ม 80คะแนน
 ซึ่งหมายถึงสถานศึกษาได้ดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวงว่าด้วย
 ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ได้ครบถ้วน และมีคุณภาพ ต่อมา
 ในปี พ.ศ. 2557-2558 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้ดำเนินการประเมินระบบ
 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทุกโรงเรียน เป็นรอบที่สองผลการประเมินก็ยังสอดคล้องกับ
 การประเมินในรอบแรก แต่ครั้งนี้ได้ปรับเปลี่ยนเกณฑ์การประเมินระบบใหม่เป็นต้องได้ครบทั้ง 80 ข้อ
 หรือ 80 คะแนน จึงจะได้คุณภาพในระดับดีเยี่ยม ซึ่งก็มีสถานศึกษา จำนวน 47 โรงเรียน (ร้อยละ
 70.15) ที่ได้คะแนนเต็ม 80 คะแนน

2. สถานศึกษาในสังกัดจำนวน 67 โรงเรียนได้ผ่านการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา
 โดยใช้มาตรฐานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่มีมาตรฐาน 5 ด้าน16มาตรฐาน 60
 ตัวบ่งชี้ ในปี พ.ศ. 2555 – 2556 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้ประเมินคุณภาพ
 ภายในสถานศึกษา จำนวน 45 โรงเรียน โดยมีผลการประเมินคุณภาพภายในระดับดีเยี่ยม (คะแนน
 ตั้งแต่ 90 คะแนนขึ้นไป) จำนวน 44 โรงเรียน และมีผลการประเมินคุณภาพภายใน ระดับดีมาก

จำนวน 1 โรงเรียน และในปีพ.ศ. 2557 - 2558 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัด เป็นรอบที่สอง โดยแบ่งเป็น 2 ปีงบประมาณ คือปี 2557 จำนวน 23 โรงเรียน และปีงบประมาณ 2558 จำนวน 44 โรงเรียน โดยใช้มาตรฐานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัด รอบที่สองนี้ปรากฏว่า มีสถานศึกษาได้ผลการประเมินในระดับดีเยี่ยม (คะแนนตั้งแต่ 95 คะแนนขึ้นไปจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน) จำนวน 48 โรงเรียน (ร้อยละ 71.64) ระดับดีมาก (คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไป) จำนวน 18 โรงเรียน (ร้อยละ 26.87) และระดับดี จำนวน 1 โรงเรียน (ร้อยละ 1.49)

ในการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยหน่วยงานต้นสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้จัดทำเอกสาร “คู่มือการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัด : แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1” ขึ้น เพื่อให้การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัดเป็นไปอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน พร้อมทั้งจัดประชุมสัมมนา คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาที่รับประเมินทุกครั้ง เพื่อให้คณะกรรมการฯ และสถานศึกษาที่รับประเมินได้มีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบตามระบบการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยหน่วยงานต้นสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

สำหรับระบบการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยหน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้ใช้กลุ่มโรงเรียนเป็นฐาน คือดำเนินการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียน โดยมีประธานกลุ่มโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เป็นประธาน และมีผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นรองประธาน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และหัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเป็นกรรมการ และศึกษานิเทศก์ประสานงานประจำกลุ่มโรงเรียนเป็นกรรมการและเลขานุการ และได้ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีระบบ (System Theory) เป็นหลักในการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยหน่วยงานต้นสังกัด ประกอบด้วย ด้านปัจจัย (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Output) ดังนี้

แผนภูมิที่ 7 ระบบการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยหน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1, การประกันคุณภาพการศึกษาสู่คุณภาพมาตรฐานที่เป็นเลิศ, (ม.ป.ท.), 55.

คุณค่าของการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา

การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นการประเมินคุณภาพที่ทุกคนสร้างขึ้น สร้างด้วยความสำนึกในคุณค่าของตนเอง ของสถานศึกษาที่ต้องร่วมมือร่วมใจกันสร้างคุณภาพ การประเมินคุณภาพนี้จึงสะท้อนความก้าวหน้าหรือความสำเร็จในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา / มาตรฐานการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งจะทำให้สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้ข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป นับเป็นคุณค่าที่สำคัญยิ่งของการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 7 กำหนดให้สถานศึกษาต้องนำผลการประเมินทั้งภายในและภายนอกไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การที่สถานศึกษามีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาทุกปีการศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการประเมินคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ และสร้างความเข้มแข็งของบุคลากรให้เกิดวัฒนธรรมการประเมินที่มีคุณภาพที่การประเมินอยู่ในวิถีชีวิตการปฏิบัติงานของทุกคนตามวงจรคุณภาพ P-D-C-A ซึ่งทำให้การปฏิบัติงานทั้งงานประจำและกิจกรรม / โครงการของสถานศึกษามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และส่งผลทำให้สถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีคุณภาพเป็นที่เชื่อมั่น ศรัทธาและยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม อันเป็นผลสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ปรากฏเป็นเกียรติยศ และศักดิ์ศรีให้สถานศึกษาต่อไป สรุปการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษามีการประเมิน

2 ระดับ คือ มีทั้งการประเมินตนเองของสถานศึกษา และการประเมินคุณภาพภายใน โดยหน่วยงานต้นสังกัด⁸¹

7. การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก เช่นเดียวกับกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 ข้อ 6 กำหนดให้สถานศึกษาจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน เสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาและเปิดเผยต่อสาธารณชน และข้อ 14 (7) ที่ระบุให้สถานศึกษาจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554 ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานให้สถานศึกษาจัดทำรายงานประจำปี ดังนี้

1. สรุปและจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียนและผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษาตามรูปแบบที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด

2. นำเสนอรายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ

3. เผยแพร่รายงานต่อสาธารณชน หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องจัดทำรายงานประจำปีทุกปีการศึกษาตามรูปแบบที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กำหนด เพื่อเสนอผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเสนอหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนต่อไป อาจกล่าวได้ว่ารายงานประจำปีนี้เป็นงานที่ทุกคนมาเขียนร่วมกันในสิ่งที่ทำได้สำเร็จตามมาตรฐาน / ตัวบ่งชี้ ไม่ได้เขียนตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ไม่ใช่ทำเพื่อรับการประเมิน แต่ทำเพื่อให้รู้ผลความสำเร็จ ความภาคภูมิใจ และการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องของสถานศึกษา

⁸¹ เรื่องเดียวกัน, 46-56.

วัตถุประสงค์ของการจัดทำรายงานประจำปี

1. เพื่อเสนอผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ตามที่กฎหมายการศึกษากำหนด
2. เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ของสถานศึกษา (Accountability) ในการดำเนินงานตามภารกิจและหน้าที่ความรับผิดชอบต่อหน่วยงานต้นสังกัดและสังคมประเทศชาติ
3. เพื่อเป็นฐานข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาในการวางแผนพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาและกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา รวมทั้งการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
4. เพื่อใช้รายงานประจำปีในการรองรับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยหน่วยงานต้นสังกัด และการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)
5. เพื่อเป็นหลักฐานร่องรอยของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษาว่าสามารถจัดการศึกษาได้มีคุณภาพเพียงใด เป็นไปตามเป้าหมายของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กำหนดไว้เพียงใด

ประโยชน์คุณค่าของรายงานประจำปีของสถานศึกษา

รายงานประจำปีของสถานศึกษานั้นว่าเป็นภาพที่สะท้อนคุณภาพของสถานศึกษาอย่างแท้จริง ว่ามีความสำเร็จ / ความล้มเหลวในการจัดการศึกษาในแต่ละปีการศึกษาเพียงใด มีจุดเด่นจุดที่ควรพัฒนาและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของปีที่ผ่านมาเพียงใด เพื่อจะได้ใช้ข้อมูลสารสนเทศจากรายงานประจำปีนี้มาพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในปีการศึกษาต่อไป ประโยชน์คุณค่าของรายงานประจำปีที่จะมีต่อบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาที่สำคัญ มีดังนี้

1. สถานศึกษา มีฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในปีการศึกษาต่อไป
2. นักเรียน ได้รับการพัฒนาคุณภาพและมีผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
3. ครู เกิดความตระหนัก ความภาคภูมิใจในความสำเร็จและการใช้ผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาการจัดการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานกิจกรรม / โครงการให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐานที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

4. ผู้บริหารสถานศึกษา ได้ข้อมูลสารสนเทศในการตัดสินใจ ทั้งการบริหารจัดการและการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ตลอดจนการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

5. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อกำหนดทิศทางนโยบายและการกำกับ ติดตามการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6. หน่วยงานต้นสังกัด / สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีฐานข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะได้ใช้ข้อมูลสารสนเทศภาพรวมระดับประเทศในการกำหนดทิศทาง นโยบายและกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

7. หน่วยงานประเมินคุณภาพการศึกษา เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยหน่วยงานต้นสังกัด และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ที่ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา จะได้ใช้รายงานประจำปีของสถานศึกษาเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญในการวางแผนประเมินคุณภาพสถานศึกษา

สถานศึกษาจึงต้องมีกระบวนการในการจัดทำรายงานประจำปีที่มีคุณภาพ เพื่อที่จะแสดงถึงคุณภาพการปฏิบัติงานและผลสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้กำหนดรูปแบบของรายงานประจำปีของสถานศึกษาให้สถานศึกษาดำเนินการ และจัดส่งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ภายในเดือนมิถุนายนของทุกปี⁸²

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผู้วิจัยได้รวบรวมผลการวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ เพื่อนำมาเป็นแนวคิดในการศึกษา ซึ่งจะกล่าวโดยละเอียด ดังนี้

⁸² เรื่องเดียวกัน, 57-59.

งานวิจัยในประเทศ

อุทัยวรรณ นรินรัตน์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2. การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน⁸³

ณภัทรรัตน์ ศรีเจริญ ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุดโดยรวมและรายด้าน 2. ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมากที่สุดโดยรวมและรายด้าน และ 3. ระดับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี มีความสัมพันธ์กันในระดับมากที่สุดโดยรวมและรายด้าน ด้านที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด ได้แก่ การส่งเสริมบรรยากาศวัฒนธรรมกับการจัดทำแผนพัฒนาการ จัดการศึกษาของสถานศึกษา รองลงมาคือ การติดตามความก้าวหน้ากับการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจกับการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งทั้ง 3 คู่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01⁸⁴

กิตติยา พิลาจันทร์ และวิทร วิภาหัสน ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของครูผู้สอนกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด

⁸³ อุทัยวรรณ นรินรัตน์ “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 4” **วารสารนาคบุตรปริทรรศน์** ปีที่9, ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2560), 143

⁸⁴ ณภัทรรัตน์ ศรีเจริญ, “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี,” **วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์** ปีที่ 32, ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม 2560) : 70.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ผลการวิจัยพบว่า 1. การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของครูผู้สอนอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน 2. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน 3. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของครูผู้สอนจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่าไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน 4. เปรียบเทียบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งในภาพรวมและรายด้านและ 5. ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของครูผู้สอนกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง⁸⁵

ศิริพงษ์ กลั่นไพฑูรย์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนากภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนากภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล องค์ประกอบที่ 2 วิธีการพัฒนากภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล และองค์ประกอบที่ 3 กระบวนการพัฒนากภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล และผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนากภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ามีเหมาะสม ส่วนผลการประเมินความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด⁸⁶

ณัฐธิดา ปิติเลิศศิริกุล และนิรุทธ์ นันทมาศวังนรา ได้ทำการศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โรงเรียนกลุ่มบ้นนังस्ता สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า

⁸⁵ กิตติยา พิลาจันทร์ และวิทร วิภาหส์น. “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของครูผู้สอนกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20” วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล; ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2563): 52.

⁸⁶ ศิริพงษ์ กลั่นไพฑูรย์, “รูปแบบการพัฒนากภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 (มีนาคม-เมษายน 2566): 478.

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ด้านการดูแลและติดตามการสอนของครูและด้านการนิเทศการสอน ตามลำดับ 2. ประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ตามลำดับ 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีเพียงตัวแปรเดียว คือ ด้านการดูแลและติดตามการสอนของครูโดยสมการถดถอยมีอำนาจในการทำนายคิดเป็นร้อยละ 25.40⁸⁷

กรองกาญจน์ อรุณเมฆ ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมครู และด้านการสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ 2. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการเรียนรู้ของทีม ด้านความเชี่ยวชาญของบุคคล ด้านวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ และด้านแบบแผนทางความคิด 3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมคือ ด้านการพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมครู และด้านการสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ ดังนี้ $(Y_{tot}) = 0.138 + 1.265 (X_1) + 0.297 (X_2)$ ⁸⁸

⁸⁷ ฌพัฐฐิกา ปิติเลิศศิริกุล และนิรุทธ์ นันทมาตวงนรา. “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โรงเรียนกลุ่มบันนังสตา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2,” **วารสารรัชตภาคย์** ปีที่ 15, ฉบับที่ 39 (มีนาคม – เมษายน 2564) : 138.

⁸⁸ กรองกาญจน์ อรุณเมฆ, “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9” **วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร** ปีที่ 5, ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม – กันยายน 2565) : 14.

ธิตาพร ตันเจริญรัตน์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนี้ การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ การจัดให้มีสิ่งจูงใจกับครู การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน การพัฒนาและสร้างมาตรฐานวิชาการ การนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน การเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด การคุ้มครองเวลาในการสอน และการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน 2. ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนี้ การบริหารห้องเรียน การพัฒนาวิชาชีพ ความร่วมมือ การคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะทางเทคโนโลยี การทำให้บทเรียนมีความสอดคล้องกับชีวิตจริง และความเป็นสากล 3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบคล้ายตามกัน⁸⁹

จารุกิตต์ สุตสุข ได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2. เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและจำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01⁹⁰

อรรถพล ประเสริฐสังข์ เพ็ญผกา ปัญจนะ และประภัสร สุภาสอน ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน

⁸⁹ ธิตาพร ตันเจริญรัตน์, “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ” วารสารสิทธิธรรมปริทรรศน์ ปีที่ 23, ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2565): 192.

⁹⁰ จารุกิตต์ สุตสุข, “สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ” วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2566): 348.

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก 2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามขนาดโรงเรียนและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน 3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีจำนวน 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผล การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร (X_3) การบริหารหลักสูตรและการสอน (X_4) การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน (X_1) และการสร้าง บรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ (X_2) โดยมีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน ร้อยละ 66.50 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของพยากรณ์ เท่ากับ ± 0.33664 5. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียน จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร การบริหารหลักสูตรและการสอน การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน และการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้⁹¹

งานวิจัยในต่างประเทศ

ควาโซ (Cavazos) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มัธยมศึกษาที่ประสบความสำเร็จในสถานศึกษา Hispanic Majority High Schools ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ คือ ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำที่มีความเข้มแข็งในการสนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาเป้าประสงค์ การปฏิบัติงานทางวิชาการของนักวิชาการการกำหนดวัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอน การสื่อสาร

⁹¹ อรรถพล ประเสริฐสังข์ เพ็ญผกา ปัญจนะ และประภัสสร สุภาสอน. “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1” วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ปีที่ 11 ฉบับที่ 44 (กรกฎาคม - กันยายน 2566): 32 – 33.

อย่างมีประสิทธิภาพกับผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการมอบอำนาจให้คุณครูมีส่วนร่วมกันเป็นผู้นำของสถานศึกษา⁹²

โจเซฟ (Joseph) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน การสอน และการเรียนรู้ การส่งเสริมการสอนและการเรียนรู้ในสถานศึกษาโดยใช้มิติการมองของคุณครู ผลการศึกษา พบว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผลมีลักษณะพิเศษ 2 ประการ คือ การพูดคุยกับคุณครูเพื่อส่งเสริมการมีปฏิริยาย้อนกลับ และการส่งเสริม สนับสนุนความก้าวหน้าทางวิชาชีพ⁹³

โอดอนเนลล์ และไวท์ (O'Donnell and White) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ผู้วิจัยสุ่มสถานศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาและให้คุณครู จำนวน 4 คน และผู้บริหารสถานศึกษาของแต่ละสถานศึกษาทำแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของ Halinger ในแบบสอบถามมี 50 พฤติกรรมสำหรับสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล พบว่าคุณครูรู้ว่าพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่เน้นการพัฒนาบรรยากาศการเรียนรู้ของสถานศึกษาเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาที่มีฐานะทางสังคมดี ที่เชื่อว่าได้แสดงพฤติกรรมสัมพันธ์กับพันธกิจของสถานศึกษาจะเป็นสถานศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์การอ่านสูงกว่า⁹⁴

เจนลิส และโมโต (Gentilucci and Muto) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียนว่าผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติอย่างไรที่มีผลต่อความสำเร็จทางวิชาการ พบว่าพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลโดยตรงและสูงมาก พฤติกรรมส่วนหนึ่ง ได้แก่ การเข้าหาได้

⁹² J. M. Cavazos, *The Instructional Leadership of High School Principals in Successful Hispanic Majority High Schools*. Doctoral Dissertation, Faculty of Graduate School, (The University of Texas at Austin, U.S.A., 1999) , 98.

⁹³ C. Joseph, "Integrating School Leadership Knowledge and Practice Using Multimedia Technology : Linking National Standard, Assessment, and Professional Development," *Journal of Personnel Evaluation in Education*, (March 2002) , 16 - 43.

⁹⁴ O'Donnell and K White, " Leadership and performance beyond expectations," (New York: Free Press, 2005) , 56-71.

ง่าย การเข้าถึงเหตุการณ์ในชั้นเรียน การเข้าเยี่ยมและพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการที่ผู้บริหารทำ เหมือนว่าเป็นคุณครูท่านหนึ่ง⁹⁵

เดนนิส (Dennis) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ของผู้อำนวยการสถานศึกษากับการรับรู้ของคุณครูในพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในรัฐเซาท์แคโรไลนา กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และคุณครูที่ทำการสอนในวิชาคณิตศาสตร์และวิชาภาษาอังกฤษในสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จมากกับสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จน้อย ผลจากการศึกษาพบว่า การรับรู้ของผู้อำนวยการสถานศึกษาในการรับรู้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการรับรู้ของคุณครูในพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน⁹⁶

อับดุลเลาะห์และรีเฟห์ (Abdallah and Refa) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประกันคุณภาพในโครงการศึกษาคูณครูของปาเลสไตน์ บทเรียนสำหรับความเป็นผู้นำของกลุ่มคณะและหลักสูตร การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินมิติของคุณภาพในโครงการศึกษาคูณครูในปาเลสไตน์ก่อน การศึกษาจากมุมมองของกลุ่มคุณครูและคุณครู นักเรียนที่มีจุดมุ่งหมายใน 3 มหาวิทยาลัย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว การสัมภาษณ์เชิงลึกและกลุ่มที่สนใจได้ดำเนินการ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ผลการเรียนรู้ที่ตั้งใจไว้ของหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนและการปฏิบัติและกลไกในการสนับสนุน ส่งเสริม และประเมินความก้าวหน้า ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ยังไม่ถึงระดับ คุณภาพตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ในภารกิจของโครงการการศึกษา เสนอข้อเสนอแนะ สำหรับการปรับปรุง ใน 3 ด้านของแผนการศึกษาคูณครูของปาเลสไตน์: คุณภาพของการเรียน การสอน คุณภาพของ

⁹⁵ W.Gentilucci and R. Muto, "Lessons from the cyberspace classroom: The realities of online teaching," (San Francisco: Jossey-Bass, 2007) , 219-236.

⁹⁶ Connie James Dennis, "The relationship between principals' self - perceptions and teachers' perceptions of high school principals' instructional leadership behaviors in South Carolina high schools Professors " (Ph.D. dissertation University of South Carolina, 2009) , Abstract.

โอกาสในการเรียนรู้ สำหรับทั้งคุณครูนักเรียนและคุณครูผู้สอนที่ทำการสอนพวกเขาและคุณภาพของความเป็นผู้นำทางวิชาการจากคณะผู้บริหาร⁹⁷

สรุป

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษา เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือจากคุณครู ตลอดจนบุคลากรทางการศึกษาเพื่อส่งผลให้เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นตามเป้าหมายคุณภาพที่ตั้งไว้ ในการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในครั้งนี้ ผู้วิจัยอาศัยแนวคิดของบลาส และบลาส (Blase and Blase) ได้เสนอองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก คือ 1. การพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมกับครู (talking with teachers to promote reflection) ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่ 1.1 การให้คำแนะนำกับครู (making suggestions) 1.2 การให้ผลสะท้อนกลับ (giving feedback) 1.3. การเป็นแบบอย่างที่ดี (modeling) 1.4. การใช้คำถามและจูงใจให้ครูแสดงความคิดเห็น (using inquiry and soliciting advice and opinions) 1.5. การยกย่องเชิดชูครู (giving praise) และ 2. การสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ (promoting professional growth) ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ ได้แก่ 2.1 การให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านการเรียนการสอน (emphasizing the study of teaching and learning) 2.2 การสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกัน (supporting collaboration efforts among educators) 2.3 การส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่ครู (developing coaching relationships among educators) 2.4 การให้กำลังใจและสนับสนุนให้ออกแบบหลักสูตรใหม่ (encouraging and supporting redesign of programs) 2.5 การประยุกต์ใช้หลักการเรียนรู้แบบผู้รู้มาใช้ในการพัฒนา (applying the principles of adult learning, growth, and development to all phases of staff development) และ 2.6 การใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นสื่อในการตัดสินใจด้านการเรียนการสอน (implementing action research to inform instructional decision making) ประกอบกับแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 กระทรวงศึกษาธิการ คือ 1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4. ประเมินผลและ

⁹⁷ Abdallah Bsharat and Refa Rmahi, "Quality Assurance in Palestine's Teacher Education Programs: Lessons for Faculty and Program Leadership," **American Journal of Educational Research**. 4 (2016) :. 30-36.

- ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5. ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษา
6. จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1” มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 2) เพื่อทราบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 3) เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยใช้สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) จำนวน 67 แห่ง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เพื่อให้การวิจัยนี้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ ถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัยและบรรลุจุดมุ่งหมายในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย

การวางแผนและจัดเตรียมโครงการเป็นการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยศึกษาและค้นคว้าข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หนังสือ เอกสาร ตำรา ฎระเบียบ บทความ และข้อมูลสถิติต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำโครงร่างงานวิจัยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและขออนุมัติโครงร่างต่อภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาพัฒนาจัดทำเครื่องมือวิจัย นำเครื่องมือวิจัยไปทดลองใช้ (Try out) และปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมือ โดยวิธีหาค่าความเชื่อมั่น จากนั้นนำเครื่องมือที่ได้ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ มาตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

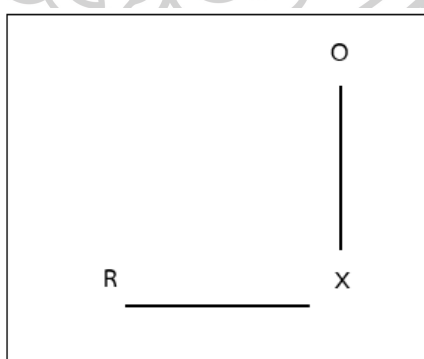
การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนการนำเสนอรายงานผลการวิจัยโดยนำเสนอรายงานผลการวิจัย นำเครื่องมือวิจัยไปทดลองใช้ และปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมือวิจัย โดยนำร่างผลการวิเคราะห์ แผลผล และอภิปรายผลมาจัดทำรายงานการวิจัยเพื่อนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของวิทยานิพนธ์ พร้อมปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ และจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรเพื่อขออนุมัติจบการศึกษา

ระเบียบวิธีการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้บรรลุตามเป้าหมาย มีประสิทธิภาพสูงสุดและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัระเบียบวิธีวิจัย ประกอบด้วยแบบแผนของการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่างและการเลือกตัวแปรศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือการพัฒนาเครื่องมือ การเก็บข้อมูล การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แบบแผนของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ที่มีแบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว ศึกษาสภาพการณ์ไม่มีการทดลอง (the one shot, non-experimental case study) ซึ่งเขียนเป็นแผนผัง (Diagram) ได้ดังนี้

เมื่อ R หมายถึง ตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม

X หมายถึง ตัวแปรที่ศึกษา

O หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 67 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครีจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้จำนวนเท่ากับ 59 แห่ง การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster sampling)

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยได้จำแนกตามหน้าที่ในแต่ละสถานศึกษา สถานศึกษาละ 3 คน ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานประกันคุณภาพ จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูล 177 คน รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 2 แสดงประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

รายชื่อ สถานศึกษาใน สังกัด สพม.กท 1	ประชากร	ตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูล (คน)			รวม
			ผู้อำนวยการ สถานศึกษา/ ผู้รักษาการ ในตำแหน่ง ผู้อำนวยการ สถานศึกษา	ครูผู้ปฏิบัติ หน้าที่หัวหน้า งานประกัน คุณภาพ	ครู	
กลุ่ม 1	10	9	9	9	9	27
กลุ่ม 2	14	11	11	11	11	33
กลุ่ม 3	11	10	10	10	10	30
กลุ่ม 4	11	10	10	10	10	30
กลุ่ม 5	11	10	10	10	10	30
กลุ่ม 6	10	9	9	9	9	27
รวม	67	59	59	59	59	177

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐานและตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. **ตัวแปรพื้นฐาน** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษาสูงสุด 4) ตำแหน่งปัจจุบัน และ 5) ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน

2. **ตัวแปรต้น (X_{tot})** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการตามแนวคิดของของบลาสและบลาส (Blase and Blase) ซึ่งกำหนดไว้ 2 องค์ประกอบ ดังนี้

2.1 การพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมกับครู (Talking with teachers to promote reflection) ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่

2.1.1 การให้คำแนะนำกับครู (making suggestions: X_1) การให้คำแนะนำกับครูประกอบไปด้วยพฤติกรรมย่อย เช่น การรับฟัง การแบ่งปันประสบการณ์ การยกตัวอย่างและการสาธิตให้ดู ให้ทางเลือกแก่ครู การยกเลิกนโยบายที่ล้าสมัย การส่งเสริมให้ครูกล้าพูด นำเสนอเอกสารเกี่ยวกับวิชาชีพให้กับครูตระหนักถึงจุดแข็งของครู มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาการเรียนการสอน

2.1.2 การให้ผลสะท้อนกลับ (giving feedback: X_2) ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจะเป็นกระจกสะท้อนให้กับครู เช่น สังเกตพฤติกรรมการสอน ยกย่องชื่นชม แนะนำวิธีการแก้ปัญหา เป็นต้นการเป็นกระจกสะท้อนให้กับครูจะช่วยส่งเสริมให้ครูมีความคิดสร้างสรรค์ มีวิธีการสอนที่หลากหลายกล้าที่จะพูด มีการเตรียมแผนการสอนที่ดีขึ้น และมีกำลังใจในการปฏิบัติงานบุคลากร

2.1.3 การเป็นแบบอย่างที่ดี (modeling: X_3) การเป็นแบบอย่างที่ดีตามความคิดเห็นของครู พบว่า ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครู เช่น สาธิตเทคนิคการสอนในห้องเรียน

2.1.4 การใช้คำถามและจูงใจให้ครูแสดงความคิดเห็น (using inquiry and soliciting advice and opinions: X_4) การใช้คำถามและจูงใจให้ครูแสดงความคิดเห็น หากเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพมักจะใช้คำถามเพื่อชักจูงให้ครูแสดงความคิดเห็น และบ่อยครั้งผู้บริหารจะจูงใจให้ครูแนะนำเรื่องการเรียนการสอน

2.1.5 การยกย่องเชิดชูครู (giving praise: X_5) การกล่าวยกย่องเชิดชูครูจะส่งผลให้ครูมีแรงจูงใจ มีความภาคภูมิใจและมีประสิทธิภาพในการทำงานที่ดีขึ้น

2.2 การสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ (promoting professional growth) ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ ได้แก่

2.2.1 การให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านการเรียนการสอน (emphasizing the study of teaching and learning: X_6) การให้ความสำคัญกับการศึกษา ด้านการเรียนการสอน มีผล

ในการพัฒนาบุคลากรที่ตอบสนองความต้องการของครู การให้ความสำคัญในส่วนนี้ทำให้ครูได้เรียนรู้ กลยุทธ์และเทคนิคการเรียนรู้ใหม่ อีกทั้งต้องมีการพูดคุย รวมถึงคำแนะนำของครูในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน และการสนับสนุนการพัฒนาผลักดันให้ครูมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น มีการรับรู้ ฝึกฝน ส่งผลต่อแรงจูงใจครู

2.2.2 การสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกัน (supporting collaboration efforts among educators: X₇) การสนับสนุนการร่วมมือร่วมใจในองค์กร เป็นหลักการที่มีประสิทธิภาพที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการที่องค์กรจะประสบความสำเร็จในการสอนและการเรียนรู้ สถานศึกษาต้องสร้างคณาจารย์ที่มีคุณภาพและให้เวลาสำหรับการทำงานร่วมกัน และสนับสนุน การแบ่งปันและสังเกตการณ์จากเพื่อนร่วมงานอย่างเต็มที่ สนับสนุนให้คณะครูพบกันเป็นประจำ ทุกเดือนเพื่อปรึกษาเรื่องของการเรียนการสอน วิธีการดำเนินการเปลี่ยนแปลงหากต้องการ การเปลี่ยนแปลง และวางแผนให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม

2.2.3 การส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่ครู (developing coaching relationships among educators: X₈) การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครู ผู้บริหาร สถานศึกษาต้องจัดครูเป็นผู้ฝึกอบรมร่วมกันเพื่อสังเกตการสอนในชั้นเรียน ทั้งนี้การสอนของเพื่อนครู จะเป็นแรงบันดาลใจให้ครูมีความพยายามนำไปสู่ความประสิทธิภาพของครู มีความมั่นใจในตัวเอง รวมทั้งมีความคิดสร้างสรรค์ มีการเตรียมการการสอนที่หลากหลาย มีการวางแผน การเตรียมการ และตั้งใจมากขึ้น

2.2.4 การให้กำลังใจและสนับสนุนให้ออกแบบหลักสูตรใหม่ (encouraging and supporting redesign of programs: X₉) การให้กำลังใจและสนับสนุนให้ออกแบบหลักสูตรใหม่ เป็นหลักการที่มีประสิทธิภาพสนับสนุนครูให้ออกแบบใหม่โครงการสอนและสนับสนุนการใช้วิธีการที่ หลากหลายในการสอนและการเรียนรู้และสร้างความยืดหยุ่นในด้านการสอน

2.2.5 การประยุกต์ใช้หลักการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนา (applying the principles of adult learning, growth, and development to all phases of staff development: X₁₀) ประยุกต์ใช้หลักการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องเป็นผู้นำที่สร้างวัฒนธรรมของการร่วมมือ การเรียนรู้ การทดลอง ตรงกันกับหลักการของเรียนรู้ จากผู้รู้ที่เคยประสบความสำเร็จและความผิดพลาดในการทำงานมาก่อน

2.2.6 การใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นสื่อในการตัดสินใจด้านการเรียนการสอน (implementing action research to inform instructional decision making: X₁₁) การวิจัย เพื่อให้ข้อมูลการตัดสินใจทางด้านการสอน เป็นการสะท้อนผลของการเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ

เนื่องจากการผลักดันให้เกิดการวิจัยภายในสถานศึกษาจะช่วยให้ครูเข้าใจปัญหา และแก้ปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอนได้มากขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงขึ้นด้วย⁹⁸

3. ตัวแปรตาม (Y_{tot}) เป็นตัวแปรเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 กระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

3.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (Y_1) หมายถึง สถานศึกษาประกาศใช้มาตรฐานและเป้าหมายการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาให้ครอบคลุมทุกระดับการศึกษาที่สถานศึกษาจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง ด้วยการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ดำเนินการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา จุดเน้น บริบท ความต้องการ ทิศทางการจัดการศึกษาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา นำมากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ทั้งนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มเติมได้ พิจารณากำหนดเป้าหมายความสำเร็จทั้งเชิงปริมาณ หรือเชิงคุณภาพในปีการศึกษาปัจจุบันโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศผลการดำเนินงานของปีการศึกษาที่ผ่านมาอย่างเหมาะสมและเป็นไปได้

3.2 จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_2) หมายถึง แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาและมีการจัดทำอย่างเป็นระบบ สถานศึกษาต้องจัดทำแผน 2 ประเภท ดังนี้

1. แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นแผนระยะกลาง 3 - 5 ปี โดยสถานศึกษาสามารถนำแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ด้วยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของปัจจัยภายในสถานศึกษา วิเคราะห์โอกาส และอุปสรรคของปัจจัยภายนอกสถานศึกษาประเมินสถานภาพของสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กำหนดกรอบกลยุทธ์/กลยุทธ์การพัฒนา กำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรมรองรับพร้อมประมาณการงบประมาณ ทรัพยากรที่ใช้สนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา

2. แผนปฏิบัติการประจำปี (Action Plan) เป็นการนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ด้วยการวิเคราะห์ทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา วิเคราะห์ประมาณ

⁹⁸ Jo Blase. And Joseph Blase, “Handbook of Instructional Leadership: How Successful Principals Promote Teaching and Learning,” (Thousand: California, 2004) , 1-249.

การงบประมาณรายรับ รายจ่าย จัดลำดับความสำคัญของโครงการ พร้อมกับจัดทำรายละเอียดของโครงการ กิจกรรมที่ครอบคลุมมาตรฐานของสถานศึกษาด้านคุณภาพของผู้เรียน กระบวนการบริหาร และจัดการกระบวนการจัดประสบการณ์/จัดการเรียนการสอน นโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุตามวิสัยทัศน์ ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และเพื่อแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงจุดอ่อนของสถานศึกษา ทั้งนี้ สถานศึกษาต้องนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบก่อนนำไปใช้จริง

3.3 ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y₃) หมายถึง การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดนั้นสถานศึกษาต้องมีระบบกลไกการบริหารและจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา ไม่เป็นภาระกับครูหรือผู้เกี่ยวข้องมากเกินไป สถานศึกษาต้องดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี มีการกำกับติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของแผนงานโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด บรรลุเป้าหมายระดับใด โดยสามารถใช้แนวคิด ทฤษฎีหรือผลงานวิจัยที่เน้นความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น การบริหารเชิงระบบ (System Approach) การใช้วงจรการพัฒนาคุณภาพ (PDCA) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) การบริหารแบบมุ่งสัมฤทธิ์ (Total Quality Management) การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management) การใช้ห่วงโซ่คุณภาพ (Chain of quality) เป็นต้น หรือสถานศึกษาสามารถสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารและจัดการของตนเองก็ได้ นอกจากนี้ สถานศึกษาควรจัดระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ระบบพัฒนาวิชาการ ระบบพัฒนาครูและบุคลากร ระบบการจัดการสภาพแวดล้อม ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ ระบบการนิเทศภายใน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นต้น ซึ่งเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา คือ วัฒนธรรมคุณภาพที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

3.4 ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Y₄) หมายถึง การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นระบบและกลไก ในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ กระทำโดยบุคลากรในหน่วยงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการประเมินเชิงคุณภาพที่สะท้อนจุดเด่น และจุดควรพัฒนาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ผสมผสานกับการประเมินเชิงปริมาณควบคู่กันไป สถานศึกษาต้องกำหนดหรือมอบหมายผู้รับผิดชอบในการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และระดับสถานศึกษาให้ชัดเจน วิเคราะห์มาตรฐานและเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาของ

สถานศึกษาที่ประกาศใช้ กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม ดำเนินการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา อย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง พร้อมทั้งสรุปรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อไป

3.5 ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา (Y₅) หมายถึง เป็นการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาประเด็นที่สถานศึกษาติดตามผล ได้แก่ กระบวนการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา เช่น การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา กระบวนการจัดการเรียนรู้การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากร กระบวนการบริหารและจัดการ การจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้เป็นต้น และการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาว่าดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนดหรือไม่ อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาสามารถติดตามผลระหว่างและเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานก็ได้ สถานศึกษาควรกำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามผล กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานติดตามผล วิเคราะห์และกำหนดกรอบพร้อมกับสร้างเครื่องมือติดตามผลจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ และรายงานผลการติดตามอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

3.6 จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Y₆) หมายถึง รายงานผลการประเมินตนเอง (Self - Assessment Report : SAR) ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ดี ต้องสะท้อนคุณภาพของผู้เรียนและผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา สถานศึกษาต้องนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยรวบรวมข้อมูลสารสนเทศข้อมูลทั่วไปและผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละมาตรฐานไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองตามรูปแบบรายงานที่สถานศึกษากำหนด อาจเสนอเป็นความเรียง การบรรยาย ประกอบแผนภูมิ รูปภาพหรือกราฟ ฯลฯ ตามบริบทของสถานศึกษา โดยใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย กระชับ ชัดเจน นำเสนอข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สารสำคัญของรายงานผลการประเมินตนเอง แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 บทสรุปสำหรับผู้บริหาร และส่วนที่ 2 ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา โดยแต่ละมาตรฐานนำเสนอใน 3 ประเด็น คือ 1. คุณภาพในแต่ละมาตรฐานอยู่ในระดับใด 2. มีหลักฐานในการอ้างอิงผลการประเมินตามประเด็นพิจารณาของแต่ละมาตรฐานอย่างไร 3. สถานศึกษาจะมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้อย่างไร สถานศึกษาอาจแนบภาคผนวกที่นำเสนอหลักฐานข้อมูลสำคัญหรือเอกสารอ้างอิงต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม นำเสนอรายงานผลการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ และจัดส่งรายงานดังกล่าวต่อหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับ

ดูแลเป็นประจำทุกปี เผยแพร่รายงานต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเตรียมรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป⁹⁹

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (Check list) ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษาสูงสุด 4) ตำแหน่งปัจจุบัน และ 5) ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X_{tot}) ตามแนวคิดของบลาส และบลาส (Blase and Blase)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Y_{tot}) ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 กระทรวงศึกษาธิการ โดยเป็นแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ชนิดจัดลำดับคุณภาพได้ 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's Five Rating- Scale)¹⁰⁰ ซึ่งมีความหมายดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร / การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร / การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร / การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร / การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 5 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร / การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 5 คะแนน

⁹⁹ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561, (กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตตั้ง, 2563) , 17- 22.

¹⁰⁰ Rensis Likert, *The Human Organization* (New York: McGraw-Hill, 1961) , 74.

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาและสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและผลงานที่เกี่ยวข้อง แล้วนำผลจากการศึกษามาสร้าง ปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือ

ตอนที่ 2 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้าง ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่า 1.0 ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้ได้ โดยในการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาของแบบสอบถามฉบับนี้ มีข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 102 ข้อ สามารถใช้ได้จำนวน 102 ข้อ

ตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ให้ข้อมูลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 สถานศึกษาละ 3 คน จำนวน 10 สถานศึกษา ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานประกันคุณภาพ จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูล 30 คน

ตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -coefficient) โดยหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X_{tot}) เท่ากับ .969 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Y_{tot}) เท่ากับ .908 ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 0.944

ตอนที่ 5 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ นำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปอย่างราบรื่น และถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ ผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำบันทึกข้อความไปยังภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยไปยังสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรนำส่งไปยังสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย โดยผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจากผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนสำหรับแบบสอบถามแต่ละฉบับ จัดทำตารางแจกแจงคะแนนและลงรหัสเพื่อกรอกคะแนนให้สอดคล้องกับ แผนการวิเคราะห์ข้อมูล และระเบียบวิธีทางสถิติที่ใช้จากนั้นนำข้อมูลดังกล่าวไปคำนวณหาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยเพื่อให้การวิเคราะห์ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ขั้นตอนโดยคำนวณค่าสถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน ประสบการณ์ในตำแหน่ง สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ (frequency: f) และร้อยละ (percentage: %)

2. การวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สถิติที่ใช้คือ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation S.D.) โดยการนำค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม เทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) กำหนดเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.00 – 1.49 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร / การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.50 – 2.49 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร / การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 2.50 – 3.49 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร / การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 3.50 – 4.49 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร / การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 4.50 – 5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร / การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

3. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยใช้การวิเคราะห์ สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient: r_{xy}) มีรายละเอียด ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.00 – 0.29 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร / การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.30 – 0.69 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร / การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.70 – 1.00 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร / การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับมาก

สรุป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 2) เพื่อทราบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 3) เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่มตัวอย่างคือสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 59 สถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 3 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานประกันคุณภาพ จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูล 177 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารตามแนวคิดตามแนวคิดของบลาส และบลาส (Blase and Blase) และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามคู่มือแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 กระทรวงศึกษาธิการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (frequency : f) ร้อยละ (Percentage : %) มัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean : \bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product correlation coefficient : r_{xy})

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1” ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 2) การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 59 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลศึกษาละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานประกันคุณภาพ จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูล 177 คน ได้รับการตอบกลับคืนจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 53 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลตอบกลับคืนทั้งสิ้น 159 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 53 คน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานประกันคุณภาพ จำนวน 53 คน และครู จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา, ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานประกันคุณภาพ และครู ที่เป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 53 แห่ง รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 159 คน จำแนกตาม 1.เพศ 2.อายุ 3.ระดับการศึกษาสูงสุด 4.ตำแหน่งปัจจุบัน และ 5.ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage) มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์ในการทำงาน

ข้อที่	สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	97	61.00
	หญิง	62	39.00
	รวม	159	100
2	อายุ		
	ไม่เกิน 30 ปี	24	15.09
	31 – 40 ปี	70	44.03
	41 – 50 ปี	29	18.24
	51 ปีขึ้นไป	36	22.64
	รวม	159	100
3	ระดับการศึกษาสูงสุด		
	ปริญญาตรี	70	44.03
	ปริญญาโท	77	48.43
	ปริญญาเอก	12	7.54
	รวม	159	100

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์ในการทำงาน (ต่อ)

ข้อที่	สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4	ตำแหน่งปัจจุบัน		
	ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา	53	33.33
	ครู ผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างาน ประกันคุณภาพ ครู	53	33.33
	รวม	53	33.33
	รวม	159	100
5	ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน		
	1 - 10 ปี	88	55.35
	11 - 20 ปี	68	42.76
	21 - 30 ปี	3	1.89
	รวม	159	100

จากตารางที่ 3 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม 1.เพศ 2.อายุ 3.ระดับการศึกษาสูงสุด 4.ตำแหน่งปัจจุบัน และ 5.ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน โดยจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 159 คน ซึ่งเรียงลำดับจำนวนจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เป็นเพศชาย 97 คน คิดเป็นร้อยละ 61.00 เป็นเพศหญิง 62 คนคิดเป็นร้อยละ 39.00 ด้านอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุด จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 44.03 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 22.64 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 18.24 และอายุไม่เกิน 30 ปีน้อยที่สุด จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 15.09 ด้านระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ปริญญาโทมากที่สุด จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 48.43 รองลงมาคือปริญญาตรี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 44.03 และปริญญาเอกน้อยที่สุด จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 7.54 ด้านตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานประกันคุณภาพ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ครู จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 33.00 ด้านประสบการณ์ในตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 1 - 10 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 55.35 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 11 - 20 ปี จำนวน

68 คน คิดเป็นร้อยละ 42.76 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 21 - 30 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.89 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งมากกว่า 31 ปี ไม่มี

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

จากการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต (arithmetic mean: \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 53 แห่ง โดยพิจารณาค่ามัธยฐานเลขคณิตไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวม (X_{tot}) (n=53)

ด้าน	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 (X_{tot})	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	การพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมกับครู ($X_1 - X_5$)			
	การให้คำแนะนำกับครู	4.47	0.49	มาก
	การให้ผลสะท้อนกลับ	4.42	0.49	มาก
	การเป็นแบบอย่างที่ดี	4.42	0.49	มาก
	การใช้คำถามและจูงใจให้ครูแสดงความคิดเห็น	4.45	0.49	มาก
	การยกย่องเชิดชูครู	4.53	0.49	มากที่สุด
2.	การสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ ($X_6 - X_{11}$)			
	การให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านการเรียนการสอน	4.49	0.52	มาก
	การสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกัน	4.42	0.53	มาก
	การส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่ครู	4.45	0.49	มาก
	การให้กำลังใจและสนับสนุนให้ออกแบบหลักสูตรใหม่	4.43	0.49	มาก
	การประยุกต์ใช้หลักการเรียนรู้แบบผู้รู้มาใช้ในการพัฒนา	4.43	0.49	มาก
	การใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นสื่อในการตัดสินใจด้านการเรียนการสอน	4.42	0.49	มาก
	รวม	4.44	0.49	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 1 ด้าน และระดับมากจำนวน 10 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ดังนี้ การยกย่องเชิดชูครู ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.49) รองลงมาคือ การให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.52) การให้คำแนะนำกับครู ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.49) การใช้คำถามและจูงใจให้ครูแสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.49) การส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่ครู ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.49) การให้กำลังใจและสนับสนุนให้ออกแบบหลักสูตรใหม่ ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.49) การประยุกต์ใช้หลักการเรียนรู้แบบผู้รู้มาใช้ในการพัฒนา ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.49) การให้ผลสะท้อนกลับ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49) การเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49) การใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นสื่อในการตัดสินใจด้านการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49) และการสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกัน ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.53) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ระหว่าง 0.49 - 0.53 ลักษณะนี้หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมกับครู ($X_1 - X_5$)

(n=53)

ด้าน	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 (X_{tot})	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	การพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมกับครู ($X_1 - X_5$)			
	การให้คำแนะนำกับครู	4.47	0.49	มาก
	การให้ผลสะท้อนกลับ	4.42	0.49	มาก
	การเป็นแบบอย่างที่ดี	4.42	0.49	มาก
	การใช้คำถามและจูงใจให้ครูแสดงความคิดเห็น	4.45	0.49	มาก
	การยกย่องเชิดชูครู	4.53	0.49	มากที่สุด
	รวม	4.45	0.49	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมกับครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน และระดับ มาก จำนวน 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การยกย่องเชิดชูครู ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.49) รองลงมาคือ การให้คำแนะนำกับครู ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.49) การใช้คำถามและจูงใจให้ครูแสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.49) การให้ผลสะท้อนกลับ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49) และการเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ที่ 0.49 ลักษณะนี้หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การสนับสนุนให้มีการ พัฒนาทางวิชาชีพ ($X_6 - X_{11}$)

(n = 53)

ด้าน	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 (X_{tot})	\bar{X}	S.D.	ระดับ
2.	การสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ ($X_6 - X_{11}$)			
	การให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านการเรียนการสอน	4.49	0.52	มาก
	การสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกัน	4.42	0.53	มาก
	การส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่ครู	4.45	0.49	มาก
	การให้กำลังใจและสนับสนุนให้ออกแบบหลักสูตรใหม่	4.43	0.49	มาก
	การประยุกต์ใช้หลักการเรียนรู้แบบผู้รู้มาใช้ในการพัฒนา	4.43	0.49	มาก
	การใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นสื่อในการตัดสินใจด้านการเรียนการสอน	4.42	0.49	มาก
	รวม	4.45	0.50	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับ ค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.52) การส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่ครู ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.49) การให้

กำลังใจและสนับสนุนให้ออกแบบหลักสูตรใหม่ ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.49) การประยุกต์ใช้หลักการเรียนรู้แบบผู้รู้มาใช้ในการพัฒนา ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.49) การใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นสื่อในการตัดสินใจด้านการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49) และการสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกัน ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.53) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ระหว่าง 0.49 - 0.53 ลักษณะนี้หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

เมื่อวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ในแต่ละด้านเป็นรายข้อย่อยได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 7 - ตารางที่ 17

ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การให้คำแนะนำครู (X_1)

(n=53)

ข้อ	การพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมกับครู	\bar{X}	S.D.	ระดับ
	การให้คำแนะนำครู (X_1)			
1.	ผู้บริหารแบ่งปันประสบการณ์และเปิดโอกาสให้ครูร่วมรับฟัง	4.52	0.50	มากที่สุด
2.	ผู้บริหารสามารถยกตัวอย่างหรือมีการสาธิตวิธีการเรียนการสอนให้แก่ครู	4.50	0.50	มากที่สุด
3.	ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์และกล้าตัดสินใจ ปรับปรุงนโยบายที่ล้าหลัง	4.47	0.50	มาก
4.	ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำในการพัฒนาการเรียนการสอนของครู	4.40	0.49	มาก
	รวม	4.47	0.49	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 (การให้คำแนะนำครู) โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ และระดับมาก จำนวน 2 ข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารแบ่งปันประสบการณ์และเปิดโอกาสให้ครูร่วมรับฟัง ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ ผู้บริหารสามารถยกตัวอย่างหรือมีการสาธิตวิธีการเรียนการสอนให้แก่ครู ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.50) ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์และกล้าตัดสินใจ ปรับปรุงนโยบายที่ล้าหลัง ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.50) และ

ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำในการพัฒนาการเรียนการสอนของครู ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.49) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. อยู่ระหว่าง 0.49 – 0.50 ลักษณะนี้หมายความว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การให้ผลสะท้อนกลับ (X₂)

(n=53)

ข้อ	การพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมกับครู	\bar{X}	S.D.	ระดับ
	การให้ผลสะท้อนกลับ (X ₂)			
1.	ผู้บริหารแบ่งปันประสบการณ์และเปิดโอกาสให้ครูร่วมรับฟัง	4.43	0.49	มาก
2.	ผู้บริหารสามารถยกตัวอย่างหรือมีการสาธิตวิธีการเรียนการสอนให้แก่ครู	4.42	0.49	มาก
3.	ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์และกล้าตัดสินใจ ปรับปรุงนโยบายที่ล่าช้า	4.38	0.48	มาก
4.	ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำในการพัฒนาการเรียนการสอนของครู	4.40	0.49	มาก
5.	ผู้บริหารมีการสังเกตและให้ข้อมูลย้อนกลับ การเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง	4.50	0.50	มากที่สุด
	รวม	4.42	0.49	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การให้ผลสะท้อนกลับ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อ และระดับมาก จำนวน 4 ข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารมีการสังเกตและให้ข้อมูลย้อนกลับการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.50) รองลงมาคือผู้บริหารแบ่งปันประสบการณ์และเปิดโอกาสให้ครูร่วมรับฟัง ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.49) ผู้บริหารสามารถยกตัวอย่างหรือมีการสาธิตวิธีการเรียนการสอนให้แก่ครู ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49) ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำในการพัฒนาการเรียนการสอนของครู ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.49) และผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์และกล้าตัดสินใจ ปรับปรุงนโยบายที่ล่าช้า ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.48) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. อยู่ระหว่าง 0.48 – 0.50 ลักษณะนี้หมายความว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 9 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การเป็นแบบอย่างที่ดี (X_3)

(n=53)

ข้อ	การพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมกับครู	\bar{X}	S.D.	ระดับ
	การเป็นแบบอย่างที่ดี (X_3)			
1.	ผู้บริหารมีการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.45	0.49	มาก
2.	ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ของตนจนสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครู	4.42	0.49	มาก
3.	ผู้บริหารมีแนะนำและยกตัวอย่างเทคนิคหรือวิธีการสอนในห้องเรียนให้กับครู	4.40	0.49	มาก
	รวม	4.42	0.49	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การเป็นแบบอย่างที่ดี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารมีการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.49) รองลงมาคือ ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ของตนจนสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครู ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49) และผู้บริหารมีแนะนำและยกตัวอย่างเทคนิคหรือวิธีการสอนในห้องเรียนให้กับครู ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.49) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. อยู่ที่ 0.49 ลักษณะนี้หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การใช้คำถาม และจงใจให้ครูแสดงความคิดเห็น (X_d)

(n=53)

ข้อ	การพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมกับครู	\bar{X}	S.D.	ระดับ
	การใช้คำถามและจงใจให้ครูแสดงความคิดเห็น (X_d)			
1.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็น	4.45	0.49	มาก
2.	ผู้บริหารมีการพูดคุยและสร้างแรงจูงใจให้ครูแสดงความคิดเห็นในเรื่องการเรียนการสอน	4.42	0.49	มาก
3.	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนด้านเทคนิคหรือวิธีการเรียนการสอน	4.48	0.50	มาก
	รวม	4.45	0.49	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การใช้คำถามและจงใจให้ครูแสดงความคิดเห็น โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนด้านเทคนิคหรือวิธีการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.49) และผู้บริหารมีการพูดคุยและสร้างแรงจูงใจให้ครูแสดงความคิดเห็นในเรื่องการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. อยู่ระหว่าง 0.49 – 0.50 ลักษณะนี้หมายความว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การยกย่องเชิดชูครู (X_5)

(n=53)

ข้อ	การพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมกับครู	\bar{X}	S.D.	ระดับ
	การยกย่องเชิดชูครู (X_5)			
1.	ผู้บริหารมีการยกย่องเชิดชูครู เช่น การมอบเกียรติบัตร รางวัล หรือ ประกาศเกียรติคุณในกิจกรรมต่าง ๆ	4.51	0.50	มากที่สุด
2.	ผู้บริหารกล่าวชื่นชมและยอมรับในการปฏิบัติงานของครู	4.56	0.49	มากที่สุด
	รวม	4.53	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 11 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การยกย่องเชิดชูครู โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารมีการยกย่องเชิดชูครู เช่น การมอบเกียรติบัตร รางวัล หรือ ประกาศเกียรติคุณในกิจกรรมต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.50) และผู้บริหารกล่าวชื่นชมและยอมรับในการปฏิบัติงานของครู ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.49) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. อยู่ระหว่าง 0.49 – 0.50 ลักษณะนี้หมายความว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านการเรียนการสอน (X_6)

(n=53)

ข้อ	ด้านการสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
	การให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านการเรียนการสอน (X_6)			
1.	ผู้บริหารให้ความสำคัญและส่งเสริมการเรียนการสอนของครู	4.46	0.50	มาก
2.	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาตนเอง โดยการเชิญวิทยากรหรือมีผู้มีความรู้เข้ามาอบรมอย่างสม่ำเสมอ	4.52	0.50	มากที่สุด
3.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูพัฒนาวิชาชีพและได้เลือกหัวข้อหรือประเด็นที่สนใจตามความต้องการของตนเอง	4.48	0.60	มาก

ตารางที่ 12 คำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การให้ ความสำคัญกับการศึกษาด้านการเรียนการสอน (X_6) (ต่อ)

(n=53)

ข้อ	ด้านการสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
4.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาการสอน เรียนรู้กลยุทธ์และเทคนิคการเรียนรู้ใหม่	4.42	0.49	มาก
5.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้นำเทคนิคการสอนหรือกลยุทธ์การ เรียนรู้ใหม่ ๆ มาปรับใช้ในการเรียนการสอน	4.53	0.50	มากที่สุด
6.	ผู้บริหารเปิดโอกาสและสร้างพื้นที่ให้ครูได้แสดงความคิด สร้างสรรค์ในการจัดการเรียนสอนที่มีประสิทธิภาพ	4.50	0.50	มากที่สุด
7.	ผู้บริหารจัดให้มีการแข่งขันและกำหนดรางวัลสำหรับครูที่มี การจัดการเรียนการสอนดีเด่นเพื่อสร้างแรงจูงใจ	4.52	0.60	มากที่สุด
	รวม	4.49	0.52	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านการเรียน การสอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ใน ระดับมากที่สุด จำนวน 4 ข้อ และระดับมาก จำนวน 3 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยเลขคณิตจาก มากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้นำเทคนิคการสอนหรือกลยุทธ์การเรียนรู้ใหม่ ๆ มา ปรับใช้ในการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูมี การพัฒนาตนเอง โดยการเชิญวิทยากรหรือมีผู้มีความรู้เข้ามาอบรมอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.50) ผู้บริหารจัดให้มีการแข่งขันและกำหนดรางวัลสำหรับครูที่มีการจัดการเรียนการสอน ดีเด่นเพื่อสร้างแรงจูงใจ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.60) ผู้บริหารเปิดโอกาสและสร้างพื้นที่ให้ครูได้แสดง ความคิดสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนสอนที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.50) ผู้บริหารเปิด โอกาสให้ครูพัฒนาวิชาชีพและได้เลือกหัวข้อหรือประเด็นที่สนใจตามความต้องการของตนเอง ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.60) ผู้บริหารให้ความสำคัญและส่งเสริมการเรียนการสอนของครู ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.50) และผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาการสอน เรียนรู้กลยุทธ์และ เทคนิคการเรียนรู้ใหม่ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. อยู่ระหว่าง 0.49 – 0.60 ลักษณะนี้หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 13 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกัน (X₇)

(n=53)

ข้อ	ด้านการสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
	การสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกัน (X₇)			
1.	ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ	4.45	0.49	มาก
2.	ผู้บริหารตระหนักและให้ความสำคัญในการร่วมมือ ร่วมใจของบุคลากรในสถานศึกษา	4.40	0.49	มาก
3.	ผู้บริหารสนับสนุนให้เกิดบรรยากาศเชิงบวกในการแบ่งปันเทคนิคการเรียนการสอนและร่วมสังเกตการณ์จัดการเรียนการสอนที่ดีจากเพื่อนร่วมงานอย่างเต็มที่	4.48	0.50	มาก
4.	ผู้บริหารให้ความสำคัญในการพบปะ พูดคุย ระหว่างผู้บริหารกับครู ครูกับครูโดยเปิดพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นประจำทุกเดือนอย่างสม่ำเสมอ	4.47	0.60	มาก
5.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.33	0.58	มาก
	รวม	4.42	0.53	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาราย-ข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารสนับสนุนให้เกิดบรรยากาศเชิงบวกในการแบ่งปันเทคนิคการเรียนการสอนและร่วมสังเกตการณ์จัดการเรียนการสอนที่ดีจากเพื่อนร่วมงานอย่างเต็มที่ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ ผู้บริหารให้ความสำคัญในการพบปะ พูดคุย ระหว่างผู้บริหารกับครู ครูกับครูโดยเปิดพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นประจำทุกเดือนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.60) ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.49) ผู้บริหารตระหนักและให้ความสำคัญในการร่วมมือ ร่วมใจของบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.49) และผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.58) ตามลำดับ

และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. อยู่ระหว่าง 0.49 – 0.60 ลักษณะนี้หมายความว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 14 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่ครู (X_8)

(n=53)

ข้อ	ด้านการสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
	การส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่ครู (X_8)			
1.	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน	4.40	0.49	มาก
2.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการเข้าสังเกตการสอนของเพื่อนครูที่มีประสบการณ์และมีความรู้ความสามารถ	4.51	0.50	มากที่สุด
3.	ผู้บริหารมีการกำหนดให้ครูที่มีประสบการณ์และมีความรู้ความสามารถเป็นผู้แนะนำการเตรียมการเรียนการสอน การวางแผนต่าง ๆ	4.54	0.50	มากที่สุด
4.	ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในตัวครูและสร้างแรงบันดาลใจให้กับครูเพื่อสร้างเป้าหมายการสอนที่มีประสิทธิภาพ	4.36	0.48	มาก
	รวม	4.45	0.49	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่ครู โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 2 ข้อ และระดับมาก จำนวน 2 ข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารมีการกำหนดให้ครูที่มีประสบการณ์และมีความรู้ ความสามารถเป็นผู้แนะนำการเตรียมการเรียนการสอน การวางแผนต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการเข้าสังเกตการสอนของเพื่อนครูที่มีประสบการณ์และมีความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.50) ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.49) และผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในตัวครูและสร้างแรงบันดาลใจให้กับครูเพื่อสร้างเป้าหมายการสอนที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.48) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. อยู่ระหว่าง 0.48 – 0.50 ลักษณะนี้หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 15 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การให้กำลังใจ และสนับสนุนให้ออกแบบหลักสูตรใหม่ (X_9)

(n=53)

ข้อ	ด้านการสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
	การให้กำลังใจและสนับสนุนให้ออกแบบหลักสูตรใหม่ (X_9)			
1.	ผู้บริหารให้กำลังใจและสนับสนุนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.43	0.49	มาก
2.	ผู้บริหารสนับสนุนครูให้มีการออกแบบโครงการสอนแบบใหม่	4.45	0.49	มาก
3.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูเลือกใช้วิธีการสอนที่เหมาะสม มียืดหยุ่นและหลากหลายมาประยุกต์ใช้ในการสอน	4.42	0.49	มาก
	รวม	4.43	0.49	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การให้กำลังใจและสนับสนุนให้ออกแบบหลักสูตรใหม่ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารสนับสนุนครูให้มีการออกแบบโครงการสอนแบบใหม่ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.49) รองลงมาคือ ผู้บริหารให้กำลังใจและสนับสนุนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.49) และผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูเลือกใช้วิธีการสอนที่เหมาะสม มียืดหยุ่นและหลากหลายมาประยุกต์ใช้ในการสอน ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. อยู่ที่ 0.49 ลักษณะนี้หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 16 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การประยุกต์ใช้ หลักการเรียนรู้แบบผู้รู้มาใช้ในการพัฒนา (X_{10})

(n=53)

ข้อ	ด้านการสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
	การประยุกต์ใช้หลักการเรียนรู้แบบผู้รู้มาใช้ในการพัฒนา (X_{10})			
1.	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูพัฒนาการสอนโดยประยุกต์ใช้วิธีการสอนหลากหลาย	4.40	0.49	มาก
2.	ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำสามารถสร้างวัฒนธรรมการร่วมมือของคณะครู	4.42	0.49	มาก
3.	ผู้บริหารมีการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในองค์กร	4.48	0.50	มาก
	รวม	4.43	0.49	มาก

จากตารางที่ 16 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การประยุกต์ใช้หลักการเรียนรู้แบบผู้รู้มาใช้ในการพัฒนา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารมีการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในองค์กร ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำสามารถสร้างวัฒนธรรมการร่วมมือของคณะครู ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49) และผู้บริหารสนับสนุนให้ครูพัฒนาการสอนโดยประยุกต์ใช้วิธีการสอนหลากหลาย ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.49) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. อยู่ระหว่าง 0.49 – 0.50 ลักษณะนี้หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 17 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นสื่อในการตัดสินใจด้านการเรียนการสอน (X_{11})

(n=53)

ข้อ	ด้านการสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
	การใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นสื่อในการตัดสินใจด้านการเรียนการสอน (X_{11})			
1.	ผู้บริหารมีการศึกษาและนำข้อมูลรายงานวิจัยประกอบการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน	4.38	0.48	มาก
2.	ผู้บริหารผลักดันและสนับสนุนให้นำงานวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	4.41	0.49	มาก
3.	ผู้บริหารสนับสนุนการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดย จัดโครงการฝึกอบรมเสริมสมรรถนะการทำวิจัยในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.47	0.50	มาก
	รวม	4.42	0.49	มาก

จากตารางที่ 17 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นสื่อในการตัดสินใจด้านการเรียนการสอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารสนับสนุนการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดย จัดโครงการฝึกอบรมเสริมสมรรถนะการทำวิจัยในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ ผู้บริหารผลักดันและสนับสนุนให้นำงานวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.49) และผู้บริหารมีการศึกษาและนำข้อมูลรายงานวิจัยประกอบการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.48) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. อยู่ระหว่าง 0.48 – 0.50 ลักษณะนี้หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ในการวิเคราะห์ระดับ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ ดังตารางที่ 16 – ดังตารางที่ 22

ตารางที่ 18 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวม (Y_{tot})

(n=53)

ข้อ	การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 (Y_{tot})	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (Y_1)	4.48	0.36	มาก
2.	จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_2)	4.45	0.37	มาก
3.	ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_3)	4.42	0.37	มาก
4.	ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Y_4)	4.47	0.36	มาก
5.	ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษา (Y_5)	4.44	0.30	มาก
6.	จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Y_6)	4.48	0.33	มาก
	รวม	4.44	0.51	มาก

จากตารางที่ 18 พบว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิต จากมากไปน้อย ดังนี้ จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.33) มากที่สุด รองลงมาคือ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.36) ประเมินผลและ ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.36) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการ การศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.37) ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.30) และดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.37) ตามลำดับ เมื่อพิจารณา ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ระหว่าง 0.30 - 0.37 ลักษณะนี้หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 19 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (Y_1)

(n=53)

ข้อ	กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (Y_1)	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1.	ผู้บริหารมีการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ	4.49	0.50	มาก
2.	ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรฐานและเป้าหมายการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา	4.55	0.49	มากที่สุด
3.	ผู้บริหารมีการสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจให้กับครู บุคลากร และคณะกรรมการสถานศึกษาในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.50	0.50	มากที่สุด
4.	ผู้บริหารมีการดำเนินการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรสถานศึกษา จุดเน้น บริบท และความต้องการของสถานศึกษาในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.42	0.49	มาก
5.	ผู้บริหารมีการดำเนินการวิเคราะห์ทิศทางการจัดการศึกษา อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.41	0.49	มาก
6.	ผู้บริหาร คณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา	4.55	0.49	มากที่สุด
7.	ผู้บริหารและคณะครูในสถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานสถานศึกษาเพิ่มเติมจากที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด	4.50	0.50	มากที่สุด
	รวม	4.49	0.49	มาก

จากตารางที่ 19 พบว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พบว่าอยู่ใน ระดับมากที่สุด จำนวน 4 ข้อ และระดับมาก จำนวน 3 ข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมาก ไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรฐานและเป้าหมายการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.49) และผู้บริหาร คณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการ ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ สถานศึกษา ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.49) มากที่สุดเท่ากัน รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจให้กับครู บุคลากร และคณะกรรมการสถานศึกษาในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.50) ผู้บริหารและคณะครูในสถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐาน สถานศึกษาเพิ่มเติมจากที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.50) ผู้บริหารมีการ ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.50) ผู้บริหารมีการดำเนินการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรสถานศึกษา จุดเน้น บริบท และความต้องการของสถานศึกษาในการกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49) และผู้บริหารมีการดำเนินการวิเคราะห์ทิศ ทางการจัดการศึกษา อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.49) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ระหว่าง 0.49 - 0.50 ลักษณะนี้หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไป ในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 20 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้านจัดทำ
แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y₂)

(n=53)

ข้อ	จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y ₂)	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1.	ผู้บริหารมีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ระยะ 3 – 5 ปี	4.50	0.50	มากที่สุด
2.	ผู้บริหารได้มีการนำแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ในการจัดแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	4.41	0.49	มาก
3.	ผู้บริหารมีการดำเนินการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของปัจจัยภายในสถานศึกษาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	4.55	0.49	มากที่สุด
4.	ผู้บริหารมีการดำเนินการวิเคราะห์โอกาส และอุปสรรคของปัจจัยภายนอกสถานศึกษาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาแสดงความคิดเห็น และร่วมพิจารณากลยุทธ์ในการทำงานร่วมกัน	4.42	0.49	มาก
5.	ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของสถานศึกษา	4.42	0.49	มาก
6.	ผู้บริหารมีการกำหนดกรอบกลยุทธ์/กลยุทธ์การพัฒนาผู้บริหาร มีการนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไปสู่การปฏิบัติด้วย	4.54	0.50	มากที่สุด
7.	การวิเคราะห์ทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.50	0.50	มากที่สุด
8.	ผู้บริหารมีการจัดลำดับความสำคัญของโครงการที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี	4.47	0.50	มาก
9.	ผู้บริหาร คณะครูดำเนินการจัดทำรายละเอียดของโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ที่บรรจุลงในแผนปฏิบัติการประจำปี	4.40	0.49	มาก
10.	ผู้บริหารมีการกำหนดกิจกรรมที่ครอบคลุมมาตรฐานของสถานศึกษา กระบวนการบริหารและจัดการกระบวนการจัดประสบการณ์/จัดการเรียนการสอนลงในแผนปฏิบัติการประจำปี	4.46	0.50	มาก
11.	ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัดลงในแผนปฏิบัติการประจำปี	4.42	0.49	มาก

ตารางที่ 20 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้านจัดทำ
แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_2) (ต่อ)

(n=53)

ข้อ	จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_2)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
12.	ผู้บริหารดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีที่ย่างไว้เพื่อให้ การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ตามวิสัยทัศน์ ที่กำหนด	4.40	0.49	มาก
13.	ผู้บริหารมีการวางแผนในการดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไข จุดอ่อนของสถานศึกษาในแผนปฏิบัติการประจำปี	4.43	0.49	มาก
14.	ผู้บริหารดำเนินการเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อขอความเห็นชอบแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและ แผนปฏิบัติการประจำปีก่อนนำไปใช้	4.46	0.50	มาก
	รวม	4.45	0.49	มาก

จากตารางที่ 20 พบว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พบว่าอยู่ใน
ระดับมากที่สุด จำนวน 4 ข้อ และระดับมาก จำนวน 10 ข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจาก
มากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารมีการดำเนินการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของปัจจัยภายในสถานศึกษา
ประกอบการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.49) มากที่สุด รองลงมาคือ
ผู้บริหารมีการกำหนดกรอบกลยุทธ์/กลยุทธ์การพัฒนา ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.50) ผู้บริหารมีการจัดทำ
แผนพัฒนาการจัดการศึกษา ระยะ 3 - 5 ปี ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.50) ผู้บริหารมีการนำแผนพัฒนา
การจัดการศึกษาไปสู่การปฏิบัติด้วยการวิเคราะห์ทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.50$,
S.D. = 0.50) ผู้บริหารมีการจัดลำดับความสำคัญของโครงการที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี
($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.50) ผู้บริหารมีการกำหนดกิจกรรมที่ครอบคลุมมาตรฐานของสถานศึกษา
กระบวนการบริหารและจัดการกระบวนการจัดประสบการณ์การสอนลงในแผนปฏิบัติการ
ประจำปี ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.50) ผู้บริหารดำเนินการเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
เพื่อขอความเห็นชอบแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีก่อนนำไปใช้
($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.50) ผู้บริหารมีการวางแผนในการดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขจุดอ่อนของ

สถานศึกษาในแผนปฏิบัติการประจำปี ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.49) ผู้บริหารมีการดำเนินการวิเคราะห์โอกาส และอุปสรรคของปัจจัยภายนอกสถานศึกษาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แสดงความคิดเห็น และร่วมพิจารณากลยุทธ์ในการทำงานร่วมกัน ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49) ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49) ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัดลงในแผนปฏิบัติการประจำปี ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49) ผู้บริหารได้มีการนำแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ในการจัดแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.49) และผู้บริหารดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีที่วางไว้ เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.49) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ระหว่าง 0.49 - 0.50 ลักษณะนี้หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 21 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_3)

(n=53)

ข้อ	ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_3)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	ผู้บริหาร คณะครูได้ดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดในมาตรฐานการศึกษา	4.36	0.48	มาก
2.	ผู้บริหารมีระบบกลไกการบริหารและจัดการที่เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษาตนเอง	4.47	0.50	มาก
3.	ผู้บริหารดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี	4.34	0.47	มาก
4.	ผู้บริหารดำเนินการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของแผนงานโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด	4.50	0.50	มากที่สุด
5.	ผู้บริหารดำเนินการประเมินผลการบรรลุเป้าหมายในระดับต่าง ๆ ตามการปฏิบัติงานของโครงการ กิจกรรม	4.47	0.48	มาก
6.	ผู้บริหารนำทฤษฎีหรือผลงานวิจัยที่เน้นความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้ในการบริหารงาน	4.36	0.48	มาก
7.	ผู้บริหารสามารถพัฒนารูปแบบการบริหารและจัดการในรูปแบบของตนเอง เช่น ระบบพัฒนาวิชาการ	4.48	0.50	มาก

ตารางที่ 21 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้านดำเนินงาน
ตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_3) (ต่อ)

(n=53)

ข้อ	ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_3)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
8.	ผู้บริหาร คณะครูสร้างแนวทางการปฏิบัติงานตามพันธกิจของ สถานศึกษา	4.42	0.49	มาก
	รวม	4.42	0.49	มาก

จากตารางที่ 21 พบว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อ และระดับมาก จำนวน 7 ข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารดำเนินการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของแผนงานโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.50) มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารสามารถพัฒนารูปแบบการบริหารและจัดการในรูปแบบของตนเอง เช่น ระบบพัฒนาวิชาการ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.50) ผู้บริหารดำเนินการประเมินผลการบรรลุเป้าหมายในระดับต่าง ๆ ตามการปฏิบัติงานของโครงการ กิจกรรม ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.48) ผู้บริหารมีระบบกลไกการบริหารและจัดการที่เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษาตนเอง ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.50) ผู้บริหาร คณะครูสร้างแนวทางการปฏิบัติงานตามพันธกิจของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49) ผู้บริหาร คณะครูได้ดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดในมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.48) ผู้บริหารนำทฤษฎีหรือผลงานวิจัยที่เน้นความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้ในการบริหารงาน ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.48) และผู้บริหารดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.47) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ระหว่าง 0.47 - 0.50 ลักษณะนี้หมายความว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 22 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้านประเมินผล
และตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Y_4)

(n=53)

ข้อ	ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา (Y_4)	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1.	ผู้บริหารมีการดำเนินการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผล การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.44	0.49	มาก
2.	ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการประเมินเชิงคุณภาพที่สะท้อน จุดเด่น และจุดควรพัฒนาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของ สถานศึกษา	4.56	0.49	มากที่สุด
3.	ผู้บริหารมีการกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนในการ ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	4.52	0.50	มากที่สุด
4.	ผู้บริหารดำเนินการวิเคราะห์มาตรฐานและเป้าหมายตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้ประกาศใช้	4.53	0.50	มากที่สุด
5.	ผู้บริหารมีการกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือ ที่หลากหลายและเหมาะสม	4.37	0.48	มาก
6.	ผู้บริหารดำเนินการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา อย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง	4.41	0.49	มาก
7.	ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานสรุปผลการประเมินคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา	4.57	0.49	มากที่สุด
8.	ผู้บริหารนำผลจากการประเมินคุณภาพภายในไปจัดทำ รายงานผลการประเมินตนเอง	4.50	0.50	มากที่สุด
	รวม	4.48	0.49	มาก

จากตารางที่ 22 พบว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
ภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.48$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็น
รายข้อพบว่า พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ข้อ และระดับมาก จำนวน 4 ข้อ โดยเรียงลำดับ
ค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานสรุปผลการประเมินคุณภาพ
ภายในของสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.49) มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับ

การประเมินเชิงคุณภาพที่สะท้อนจุดเด่น และจุดควรพัฒนาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.49) ผู้บริหารดำเนินการวิเคราะห์มาตรฐานและเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้ประกาศใช้ ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.50) ผู้บริหารมีการกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนในการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.50) ผู้บริหารนำผลจากการประเมินคุณภาพภายในไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.50) ผู้บริหารมีการดำเนินการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.49) ผู้บริหารดำเนินการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา อย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.49) และผู้บริหารมีการกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.48) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ระหว่าง 0.48 - 0.50 ลักษณะนี้หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 23 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประกันคุณภาพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้านติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษา (Y_5)

(n=53)

ข้อ	ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษา (Y_5)	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1.	ผู้บริหารดำเนินการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	4.43	0.49	มาก
2.	ผู้บริหารดำเนินการนำข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการดำเนินงานไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.40	0.49	มาก
3.	ผู้บริหารมีการติดตามผลการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.40	0.49	มาก
4.	ผู้บริหารมีการติดตามผลกระบวนการจัดการเรียนรู้การจัดการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	4.53	0.50	มากที่สุด
5.	ผู้บริหารมีการติดตามผลการพัฒนาบุคลากร	4.47	0.50	มาก
6.	ผู้บริหารมีการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	4.47	0.48	มาก
7.	ผู้บริหารติดตามผลการดำเนินงานว่าบรรลุตามเป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนด	4.36	0.49	มาก

ตารางที่ 23 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประกันคุณภาพในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้านติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษา (Y_5) (ต่อ)

(n=53)

ข้อ	ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษา (Y_5)	\bar{x}	S.D.	ระดับ
8.	ผู้บริหารกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานติดตามผลตามแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อติดตามการพัฒนาสถานศึกษา	4.45	0.49	มาก
9.	ผู้บริหารดำเนินการจัดทำและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ	4.51	0.50	มากที่สุด
10.	ผู้บริหารกำหนดจัดทำรายงานผลการติดตามอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	4.47	0.50	มาก
	รวม	4.45	0.49	มาก

จากตารางที่ 23 พบว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้านติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ และระดับมาก จำนวน 8 ข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารมีการติดตามผลกระบวนการจัดการเรียนรู้การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.50) มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารดำเนินการจัดทำและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.50) ผู้บริหารมีการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.48) ผู้บริหารมีการติดตามผลการพัฒนาบุคลากร ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.50) ผู้บริหารกำหนดจัดทำรายงานผลการติดตามอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.50) ผู้บริหารกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานติดตามผลตามแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อติดตามการพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.49) ผู้บริหารดำเนินการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.49) ผู้บริหารดำเนินการนำข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการดำเนินงานไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.49) ผู้บริหารมีการติดตามผลการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.49) และผู้บริหารติดตามผลการดำเนินงานว่าบรรลุตามเป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนด ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.49) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ระหว่าง 0.48 - 0.50 ลักษณะนี้หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 24 คำนวณค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการประกันคุณภาพในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้านจัดทำ
รายงานผลการประเมินตนเอง (Y₆)

(n=53)

ข้อ	จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Y ₆)	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1.	ผู้บริหารมีการดำเนินการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษา	4.37	0.48	มาก
2.	ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียน	4.58	0.49	มากที่สุด
3.	ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองที่สะท้อนผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา	4.45	0.49	มาก
4.	ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	4.50	0.50	มากที่สุด
5.	ผู้บริหารนำข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลทั่วไป และผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละมาตรฐานไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	4.57	0.49	มากที่สุด
6.	ผู้บริหารจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองโดยมีการนำเสนอข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ	4.42	0.49	มาก
7.	ผู้บริหารดำเนินการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองโดยได้การนำเสนอคุณภาพตามแต่ละมาตรฐาน	4.35	0.47	มาก
8.	ผู้บริหารดำเนินการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองโดยมีหลักฐานอ้างอิงผลการประเมินตามประเด็นพิจารณาของแต่ละมาตรฐาน	4.57	0.49	มากที่สุด
9.	ผู้บริหารดำเนินการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองโดยนำเสนอกระบวนการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.55	0.49	มากที่สุด
10.	ผู้บริหารและคณะครูดำเนินการเสนอรายงานผลการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.56	0.49	มากที่สุด
11.	ผู้บริหารดำเนินการจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองต่อหน่วยงานต้นสังกัดเป็นประจำทุกปี	4.36	0.48	มาก
12.	ผู้บริหารมีการดำเนินการเผยแพร่รายงานผลการประเมินตนเองต่อสาธารณชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.59	0.49	มากที่สุด
13.	ผู้บริหารมีการวางแผน เตรียมการรับการประเมินคุณภาพภายนอก	4.42	0.49	มาก
	รวม	4.48	0.48	มาก

จากตารางที่ 24 พบว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 ดำเนินจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 7 ข้อ และระดับมาก จำนวน 6 ข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารมีการดำเนินการเผยแพร่รายงานผลการประเมินตนเองต่อสาธารณชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.49) มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.49) ผู้บริหารนำข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลทั่วไป และผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละมาตรฐานไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.49) ผู้บริหารดำเนินการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยมีหลักฐานอ้างอิงผลการประเมินตามประเด็นพิจารณาของแต่ละมาตรฐาน ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.49) ผู้บริหารและคณะครูดำเนินการเสนอรายงานผลการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.49) ผู้บริหารดำเนินการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองโดยนำเสนอกระบวนการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.49) ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.49) ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองที่สะท้อนผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.49) ผู้บริหารจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองโดยมีการนำเสนอข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49) ผู้บริหารมีการวางแผน เตรียมการรับการประเมินคุณภาพภายนอก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49) ผู้บริหารมีการดำเนินการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.48) ผู้บริหารดำเนินการจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองต่อหน่วยงานต้นสังกัดเป็นประจำทุกปี ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.48) และผู้บริหารดำเนินการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยได้การนำเสนอคุณภาพตามแต่ละมาตรฐาน ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.47) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ระหว่าง 0.47 - 0.50 ลักษณะนี้หมายความว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product correlation coefficient) ดังรายละเอียดตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหาร	กำหนดมาตรฐาน การศึกษา ของ สถานศึกษา (Y_1)	จัดทำ แผนพัฒนา การศึกษา ของ สถานศึกษา (Y_2)	ดำเนินงาน ตาม แผนพัฒนา การศึกษา ของ สถานศึกษา (Y_3)	ประเมินผลและ ตรวจสอบ คุณภาพ การศึกษา ภายใน สถานศึกษา (Y_4)	ติดตามผลการ ดำเนินงาน เพื่อพัฒนา สถานศึกษา (Y_5)	จัดทำ รายงานผล การ ประเมิน ตนเอง (Y_6)	ภาพรวม (Y_{tot})
การประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	.839**	.817**	.748**	.761**	.747**	.723**	.742**
การให้คำแนะนากับครู (X_1)	.654**	.754**	.794**	.707**	.737**	.815**	.736**
การให้ผลสะท้อน (X_2)	.754**	.827**	.746**	.731**	.717**	.826**	.831**
การเป็นแบบอย่างที่ดี (X_3)	.655**	.729**	.687**	.693**	.811**	.761**	.746**
การใช้คำถามและจุดใจให้ครูแสดงความ คิดเห็น (X_4)	.786**	.847**	.705**	.704**	.894**	.750**	.843**
การยกย่องชื่นชมครู (X_5)	.709**	.738**	.642**	.856**	.738**	.808**	.837**
การให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านการ เรียนการสอน (X_6)	.742**	.813**	.712**	.787**	.885**	.736**	.811**
การสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกัน (X_7)	.780**	.746**	.755**	.790**	.737**	.730**	.761**
การส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่ครู (X_8)							

ตารางที่ 25 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาชัยภูมิเขต 1 (ต่อ)

การประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	กำหนด มาตรฐาน การศึกษา ของ สถานศึกษา (Y ₁)	จัดทำ แผนพัฒนา การศึกษา ของ สถานศึกษา (Y ₂)	ดำเนินงาน ตาม แผนพัฒนา การศึกษาของ สถานศึกษา (Y ₃)	ประเมินผลและ ตรวจสอบ คุณภาพ การศึกษา ภายใน สถานศึกษา (Y ₄)	ติดตามผลการ ดำเนินงาน เพื่อพัฒนา สถานศึกษา (Y ₅)	จัดทำ รายงานผล การ ประเมิน ตนเอง (Y ₆)	ภาพรวม (Y _{tot})
ภาวะผู้นำ ทางการบริหาร	.728**	.729**	.743**	.748**	.734**	.720**	.737**
การให้กำลังใจและสนับสนุนให้ออกแบบ หลักสูตรใหม่ (X ₉)	.763**	.784**	.822**	.841**	.721**	.713**	.769**
ใช้ในการพัฒนา (X ₁₀)	.761**	.716**	.755**	.754**	.870**	.813**	.827**
การใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นสื่อใน การตัดสินใจด้านการเรียนการสอน (X ₁₁)	.795**	.977**	.825**	.825**	.848**	.868**	.791**
ภาพรวม (X_{tot})							

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 25 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X_{tot}) กับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 (Y_{tot}) โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับมาก ($r_{xy} = .791$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบคล้อยตามกัน

เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ($X_1 - X_{11}$) กับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ($Y_1 - Y_6$) เป็นรายคู่พบว่า คู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ การยกย่องชื่นชมครู (X_5) กับ ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษา (Y_5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .894** ส่วนคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ การให้ผลสะท้อน (X_2) กับ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (Y_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .654**

เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X_{tot}) กับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ($Y_1 - Y_6$) พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่ในลักษณะคล้อยตามกัน โดยเรียงลำดับคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X_{tot}) กับ จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .977** ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X_{tot}) กับ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (Y_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .975** ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X_{tot}) กับ จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Y_6) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .868** ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X_{tot}) กับ ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษา (Y_5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .848** ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X_{tot}) กับ ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Y_4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .825** และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X_{tot}) กับ ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .825** ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 (Y_{tot}) กับ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ($X_1 - X_{11}$) พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่ในลักษณะคล้อยตามกัน โดยเรียงลำดับคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปน้อย ได้ดังนี้ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 (Y_{tot}) กับ การยกย่องชื่นชมครู (X_5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .843** การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 (Y_{tot}) กับ การให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านการเรียนการสอน (X_6) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .837** การประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 (Y_{tot}) กับ การเป็นแบบอย่างที่ดี (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .831** การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 (Y_{tot}) กับ การใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นสื่อในการตัดสินใจด้านการเรียนการสอน (X_{11}) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .827** การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 (Y_{tot}) กับ การสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกัน (X_7) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .811** การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 (Y_{tot}) กับ การประยุกต์ใช้หลักการเรียนรู้แบบผู้รู้มาใช้ในการพัฒนา (X_{10}) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .769** การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 (Y_{tot}) กับ การส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่ครู (X_8) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .761** การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 (Y_{tot}) กับ การใช้คำถามและจงใจให้ครูแสดงความคิดเห็น (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .746** การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 (Y_{tot}) กับ การให้คำแนะนำกับครู (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .742** การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 (Y_{tot}) กับ การให้กำลังใจและสนับสนุนให้ออกแบบหลักสูตรใหม่ (X_9) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .737** การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 (Y_{tot}) กับ การให้ผลสะท้อน (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .736** ตามลำดับ

สรุปผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้อยตามกัน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 2) การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 59 สถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานประกันคุณภาพ จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูล 177 คน โดยได้รับข้อมูลกลับคืนมาจากโรงเรียน 53 สถานศึกษา รวม 159 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.00 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะทางวิชาการตามแนวคิดของบลาส และบลาส (Blase and Blase) และการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : \bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product – moment correlation coefficient) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดั่งมีสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 1 ด้าน และระดับมากจำนวน 10 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การยกย่องเชิดชู การให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านการเรียนการสอน การให้คำแนะนำกับครู การใช้คำถามและจูงใจให้ครูแสดงความคิดเห็น การส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์

ที่ดีในหมู่ครู การให้กำลังใจและสนับสนุนให้ออกแบบหลักสูตรใหม่ การประยุกต์ใช้หลักการเรียนรู้แบบผู้รู้มาใช้ในการพัฒนา การให้ผลสะท้อนกลับ การเป็นแบบอย่างที่ดี การใช้การวิจัย เชิงปฏิบัติการ เป็นสื่อในการตัดสินใจด้านการเรียนการสอน และการสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกันตามลำดับ

2. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มากที่สุด รองลงมาคือ จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษา และดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สามารถสรุปได้ดังนี้ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับมาก ($r_{xy}=.791$) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์กันอย่างแบบ คล้อยตามกัน

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ได้ดังนี้ มีหลายประเด็นที่ควรนำมาพิจารณา ซึ่งผลของการวิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการวางหลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภารกิจ การจัดการหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการให้เกิดขึ้น อีกทั้งผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ให้ความสำคัญกับงานวิชาการ ซึ่งถือได้ว่าเป็นหัวใจหลักของการบริหารงานในสถานศึกษา โดยผู้บริหารทำ

หน้าที่เป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน มีการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในรูปแบบทางการและไม่ทางการ โดยใช้ข้อมูลจากงานวิจัยในการแก้ปัญหาหรือแนะนำเทคนิค วิธีการสอนแบบใหม่ที่ทันสมัย และมีความหลากหลายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งสนับสนุนให้ครูได้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา จากวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อพัฒนาให้ครูมีความรู้ความสามารถ นำไปพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นตามมาตรฐานการศึกษาที่ตั้งไว้ ตลอดจนพัฒนาวิชาชีพครูให้มีความก้าวหน้าในวิทยฐานะ ผู้บริหารสามารถสร้างแรงจูงใจ เช่น การยกย่อง ชมเชย มอบเกียรติบัตร หรือช่อดอกไม้แสดงความยินดีในที่ประชุมครู เพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทุ่มเท และดึงความรู้ความสามารถออกมาในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพล ประเสริฐสังข์ เพ็ญภา ปัญญา และประภัสร สุภาสอน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้อันอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เขต 1 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรองกาญจน์ อรุณเมฆ ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมครู และด้านการสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิดาพร ต้นเจริญรัตน์ พบว่า ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนี้ การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้อันเป็นการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ การจัดให้มีสิ่งจูงใจกับครู การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน การพัฒนาและสร้างมาตรฐานวิชาการ การนิเทศและการประเมินผล ด้านการสอน การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน การเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด การคุ้มครองเวลาในการสอน และการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน

2. จากผลการวิจัยพบว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจ และให้ความสำคัญในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพราะเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนา โดยผู้บริหารมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาพร้อมจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของสถานศึกษาและดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่ได้ตั้งไว้ อีกทั้งผู้บริหารยังมีการกำกับติดตาม ตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาและดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เมื่อมีการติดตาม ตรวจสอบ และผู้บริหารยังมีการจัดทำรายงานผลและการประเมินตนเองอย่างต่อเนื่องในทุกปีเพื่อนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาสถานศึกษาอีกด้วย

แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอุทัยวรรณ นรินรัตน์ พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของจารุกิตติ์ สุดสุข พบว่า สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติยา พิลาจันทร์ และวิทร วิภาหัตสน พบว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของณพัฐธิดา ปิติเลิศศิริกุล และนิรุทธ์ นันทมาศวังนรา พบว่าประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ตามลำดับ

3. จากผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยรวมมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ให้ความสำคัญกับงานวิชาการ ซึ่งถือได้ว่าเป็นหัวใจหลักของการบริหารงานในสถานศึกษา โดยผู้บริหารทำหน้าที่เป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน มีการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอเพื่อพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โดยใช้การประกันคุณภาพภายในเป็นปัจจัยในการบริหาร ซึ่งถือสิ่งสำคัญที่ทำให้สถานศึกษาเกิดคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยให้สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยการส่งเสริม สนับสนุนและกำกับดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจนลิส และโมโต (Gentilucci and Muto) พบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลโดยตรงและสูงมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของคาวาโซ (Cavazos) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ คือ ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำที่มีความเข้มแข็งในการสนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนา

เป้าประสงค์ การปฏิบัติงานทางวิชาการของนักวิชาการกำหนดวัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอน การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพกับผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการมอบอำนาจให้คุณครูมีส่วนร่วมกันเป็นผู้นำของสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌภัทรรัตน์ ศรีเจริญ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี มีความสัมพันธ์กันในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน ด้านที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด ได้แก่ การส่งเสริมบรรยากาศวัฒนธรรมกับการจัดทำแผนพัฒนาการ จัดการศึกษาของสถานศึกษา รองลงมาคือ การติดตามความก้าวหน้ากับการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจกับการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งทั้ง 3 คู่ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการยกย่องเชิดชูครู อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกัน มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด ดังนั้นผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ควรให้ความสำคัญและส่งเสริมกับการทำงานร่วมกันของครู ตลอดจนความสัมพันธ์ของบุคลากรในสถานศึกษา โดยให้เวลากับการทำงานในรูปแบบหมู่คณะ และสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาที่เอื้อให้เกิดการทำงานร่วมกัน โดยสอดแทรกผ่านกิจกรรมของสถานศึกษา พร้อมเปิดพื้นที่ให้ครูได้มีโอกาสพบปะ ปรึกษา พูดคุยถึงปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนการสอนอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีของการทำงานและสมาชิกในหมู่คณะ จะนำไปสู่การทำงานของคณะครูที่มีความเข้มแข็ง ย่อมส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน การเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงมากขึ้น

2. จากผลการวิจัยพบว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก แต่ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด ดังนั้น

ผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ควรผลักดัน การดำเนินการในโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลาการปฏิบัติงานของ สถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ อีกทั้งผู้บริหารควรมีกลไก การบริหารและการจัดการที่เหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานของแผนงานโครงการให้เป็นไปตามที่กำหนด เช่น การบริหารเชิงระบบ การใช้วงจรการพัฒนาคุณภาพ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น การบริหารแบบ มุ่งสัมฤทธิ์ การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ การใช้ห่วงโซ่คุณภาพ เป็นต้น

3. จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีความสัมพันธ์ กัน โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารที่มีภาวะทางวิชาการ ทำให้การบริหารสถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพ ทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ การเรียนของผู้เรียน และการพัฒนาการเรียนการสอนของครู ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับ ภาวะผู้นำทางวิชาการ ควรนำการประกันคุณภาพภายในในการจัดการศึกษามีคุณภาพเป็นไปตาม มาตรฐานการศึกษา ทั้งกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการ จัด การศึกษาของสถานศึกษา ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษา และจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดผลดีต่อการบริหารจัดการคุณภาพ การศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานสถานศึกษา ซึ่งผลการดำเนินงานสามารถสะท้อนถึงคุณภาพใน การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา มาตรฐานการดำเนินงานที่เป็นไปตามมาตรฐานสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ตามที่ได้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะของการวิจัยข้างต้น เพื่อให้งานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ได้แพร่หลายออกไป และเป็นประโยชน์ในการศึกษา ค้นคว้าของผู้บริหาร นักวิชาการ และผู้สนใจทั่วไป จึงขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา
2. ควรมีการศึกษามลัทธิการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายยิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับผลลัพธ์การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรองกาญจน์ อรุณเมฆ. "ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9." **วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร** 5, 3 (กรกฎาคม – กันยายน 2565): 14.

กระทรวงศึกษาธิการ. **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค, 2560.

กิตติยา พิลาจันท์ และวิทร วิภาหส์น. "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของครูผู้สอนกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20." **วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล** 6, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2563): 52.

จรุณี แก้วเอี่ยม. **เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา: กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2557.

จารุกิตติ์ สุดสุข. "สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ." **วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์** 7, 1 (มกราคม – มิถุนายน 2566): 348.

ไชยา ภาวะบุตร. **ภาวะผู้นำทางวิชาการ**. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2560.

ณพัฐธิดา ปิติเลิศศิริกุล และนิรุทธ์ นันทมาศวงนรา. "ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โรงเรียนกลุ่มบับนังस्ता สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2." **วารสารรัชตภาคย์** 15, 39 (มีนาคม – เมษายน 2564): 138.

ณภัทรรัตน์ ศรีเจริญ. "ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี." **วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์** 32, 3 (กันยายน – ธันวาคม 2560): 70.

ธิตาพร ตันเจริญรัตน์. "ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8." **วารสารสิรินธรปริทรรศน์** 23, 1 (มกราคม – มิถุนายน 2565): 192.

นงลักษณ์ สุทธิวัฒน์พันธ์. **การพัฒนาบุคลิกผู้นำและผู้บริหาร**. กรุงเทพฯ: ศูนย์เสริมปัญญาไทย, 2562, 15.

- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. **ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพมหานคร: =บริษัททริปเพิ้ล กรุ๊ป จำกัด, 2560.
- "พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542." **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก หน้า 3. 19 สิงหาคม 2542.
- พิชญาภา ยืนยาว. "ภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษาและสถานศึกษา." ใน **ตำรารายวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษาและสถานศึกษา รหัส 1065203 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม**, 2562.
- พิมพ์พร จารุจิตร. "ภาวะผู้นำกับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 Leadership and Educational Institution Administration in the 21st Century." ใน **เอกสารประกอบการสอนรายวิชา Ed 16401. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี**, 2559.
- ภารดี อนันต์นาวิ. **หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. ชลบุรี: มนตรี, 2557.
- มัทนา วังถนอมศักดิ์. **ภาวะผู้นำทางการศึกษา: ทฤษฎีและการปฏิบัติ**. นครปฐม: เพชรเกษมพรินต์ติ้ง กรุ๊ป จำกัด, 2561.
- "ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561 - 2580)." **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก หน้า 3 – 4. 13 ตุลาคม 2561.
- ยุวดี แก้วสอน. **การวิจัยทางการศึกษา Educational Research**. พิมพ์ครั้งที่ 8. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์, 2559.
- "รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560." **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก หน้า 14. 6 เมษายน 2560.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. **ภาวะผู้นำ: ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. **การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. พิมพ์ครั้งที่ 5. สงขลา: นำศิลป์ โฆษณา, 2557.
- วิเชียร วิทยอดม. **การจัดการสมัยใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ: ธนธการพิมพ์, 2558.
- วิโรจน์ สารรัตน์. **ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและนวัตทัศน์ร่วมสมัยปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ์, 2557.
- ศิริพงษ์ กลั่นไพฑูรย์. "รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน." **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.** 11, 2 (มีนาคม-เมษายน 2566): 478.
- สมุทรา ชำนาญ. **ภาวะผู้นำทางการศึกษา ทฤษฎีและปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. ระยอง: พี.เอส.การพิมพ์, 2557.
- สัมมา รณิธย์. **หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง, 2556.

สัมพันธ์ กางเพ็ญ. **ภาวะผู้นำแบบโลกาภิวัตน์**. ขอนแก่น: ส. กางเพ็ญ, 2557.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. **การประกันคุณภาพการศึกษาสู่คุณภาพมาตรฐานที่เป็นเลิศ**. ม.ป.ท.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. **รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ปีการศึกษา 2563 สพม.กท 1**. ม.ป.ท.

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทอดดีง, 2563.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเชิงระบบ**. ม.ป.ท.

———. **รายงานการศึกษาการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจากผลการทดสอบ O-Net และ Pisa**. กรุงเทพฯ: พีเอสพีวี่ง, 2564.

สุนทร โคตรบรรเทา. **ภาวะผู้นำในองค์กรสถานศึกษา**. ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ปัญญาชน, 2560.

สุพานี สฤกษ์วานิช. **พฤติกรรมองค์กรสมัยใหม่ : แนวคิดและทฤษฎี**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552.

อนิวัช แก้วจำนง. **หลักการจัดการ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. สงขลา: บริษัทนำศิลป์โฆษณาจำกัด, 2557.

อรรถพล ประเสริฐสังข์, เพ็ญผกา ปัญจนะ และประภัสสร สุภาสอน. "ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1." **วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร** 11, 44 (กรกฎาคม - กันยายน 2566): 32 – 33.

อัจฉรา นิยมภา. **ภาวะผู้นำทางวิชาการ คักยภาพผู้บริหารยุคใหม่**. กรุงเทพมหานคร: วิสต้าอินเตอร์พรีน, 2561.

อุทัยวรรณ นรินรัตน์. "บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 4." **วารสารนาคบุตรปริทรรศน์** 9, 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2560): 143.

ภาษาอังกฤษ

- Bsharat. Abdallah and Rmahi. Refa "Quality Assurance in Palestine's Teacher Education Programs: Lessons for Faculty and Program Leadership." **American Journal of Educational Research** 4 (2016): 30-36.
- Blasé, Jo and Joseph Blase. **Handbook of Instructional Leadership: How Successful Principals Promote Teaching and Learning**. California: Thousand, 2004.
- Cavazos, J. M. "The Instructional Leadership If High School Principals in Successful Hispanic Majority High Schools." Doctoral Dissertation, Faculty of Graduate School, The University of Texas at Austin, 1999.
- Daft, Richard L. **Management**. 6th ed. New York: Thomson, 2003.
- Davis, Gray A., and Margaret A. Thomas. **Effective Schools and Effective Teachers**. Boston: Allyn and Bacon, 1989.
- Debevoise, Whitney. **Synthesis of Research on the Principal as Instructional Leader**. Boston: Allyn and Bacon, 1989.
- Dennis, Connie James. "The Relationship between Principals' Self - Perceptions and Teachers' Perceptions of High School Principals' Instructional Leadership Behaviors in South Carolina High Schools Professors." Ph.D. dissertation University of South Carolina, 2009.
- DuBryn, Andrew J. **Principles of Leadership**. 6th ed. Ohio: South- Western, 2010.
- Duke, Daniel L. **School Leadership and Instructional Improvement**. New York: Random House, 1987.
- Gentilucci, W. and R. Muto. **Lessons from the Cyberspace Classroom: The Realities of Online Teaching**. San Francisco: Jossey-Bass, 2007.
- Glickman, C. D. **Super Vision and Instructional Leadership : Adevelopmental Approach**. 7th ed. Boston: Pearson, 2007.
- _____, Carl D. **Supervision and Instructional Leadership : A Developmental Approach**. 10th ed. Boston: Pearson, 2017.
- Hallinger, Phillip and Joseph Murphy. "Assessing the Instructional Management Behavior of Principles." **the Elementary School Journal** 86 (1985): 221-224.

- Joseph, C. "Integrating School Leadership Knowledge and Practice Using Multimedia Technology : Linking National Standard, Assessment, and Professional Development." **Journal of Personnel Evaluation in Education**, (March 2002): 16 - 43.
- Krug, Samuel E. **Leadership and Performance Beyond Expectations**. New York: Free Press, 1992.
- _____. "Leadership Craft and the Crafting of School Leaders." **The Phi Delta Kappan** 75, 3 (November 1993): 240-44.
- Likert, Rensis. **The Human Organization**. New York: McGraw-Hill, 1961.
- Lunenburg, Fred C., and Allan V. Ornstein. **Educational Administration: Concepts and Practices**. 7th ed. CA: Wadsworth Publishing, 2020.
- Lussier, Robert N. and Christopher F. Achua. **Effective Leadership**. 3rd ed. Ohio: South-Western, 2007.
- McEwan, Elaine K. **Seven Steps to Effective Instructional Leadership**. 2nd ed. California: Corwin Press, 2003.
- Northouse, Peter G. **Leadership: Theory and Practice**. 6th ed. Thousand Oaks, CA: SAGE Publication, Inc., 2013.
- O'Donnell and K White. **Leadership and Performance Beyond Expectations**. New York: Free Press, 2005.
- O'Leary, Elizabeth. **10 Minute Guide to Leadership**. 2nd ed. Indianapolis: A Pearson Education, 2002.
- Raymond, Burdy J. **Fundamental of Leadership Readings**. Massachusetts Addison: Wesley Publishing Company, 1972.
- Rederick, Bell. **Political Power : A Reader in Theory and Research**. NewYork: The Free Press, 1969
- Thompson, Arthur. **Strategic Management Concepts and Cases**. Boston: Irvin McGraw-Hill, 2003.
- Yukl, Gary A. **Leadership in Organization**. Englewood Cliffs, N. J.: Prentice Hall, 2000.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย
และรายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ที่ อว 8612.2/129

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

1 มีนาคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายวุฒิชัย เชื่อมประไพ รหัสประจำตัว 630620052 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษา ขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวน อินทร์รักษ์)

รองหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ปฏิบัติกรแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 09 3979 3455

นักศึกษา โทร. 09 2092 6465

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้เรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญประเมินค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา จำนวน 5 ท่าน ดังนี้

1. นางสาวนภาพร วงศ์พุทธา

วุฒิการศึกษาสูงสุด ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

2. ว่าที่ร้อยเอก ดร.สาคร กิ่งจันทร์

วุฒิการศึกษาสูงสุด ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

ตำแหน่ง ศึกษาธิการจังหวัดสระบุรี สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมภัสสร บัวรอด

วุฒิการศึกษาสูงสุด ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาวิจัยและวัดผลการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ เศรษฐพงษ์

วุฒิการศึกษาสูงสุด ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
รองคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

5. ดร.ปรัชญวรรณ วนานันท์

วุฒิการศึกษา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษาเชี่ยวชาญ
รักษาการในตำแหน่ง ที่ปรึกษาด้านระบบบริหารจัดการศึกษา
(นักวิชาการศึกษา ระดับทรงคุณวุฒิ) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม

วิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_{tot})	ผลการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความหมาย
		1	2	3	4	5			
การพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมกับครู									
	การให้คำแนะนำครู(X_1)								
1.	ผู้บริหารแบ่งปันประสบการณ์และเปิดโอกาสให้ครูร่วมรับฟัง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2.	ผู้บริหารสามารถยกตัวอย่างหรือสาธิตวิธีการจัดการเรียนรู้ให้แก่ครู	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3.	ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์และกล้าตัดสินใจ ปรับปรุงนโยบายที่ล้าหลัง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4.	ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำในการพัฒนาการเรียนการสอนของครู	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
	การให้ผลสะท้อนกลับ(X_2)								
5.	ผู้บริหารมีการสังเกตและให้ข้อมูลย้อนกลับการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6.	ผู้บริหารมีการกล่าวยกย่อง ชื่นชมครูที่ปฏิบัติการสอนดีเด่น	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
7.	ผู้บริหารสามารถเป็นที่ปรึกษาในการให้คำแนะนำและหาวิธีการแก้ปัญหาให้กับครู	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
8.	ผู้บริหารให้ความสำคัญในการส่งเสริมครูให้มีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบการสอน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
9.	ผู้บริหารให้กำลังใจแก่ครูที่มีความตั้งใจในการเตรียมการสอนและการนำวิธีการสอนใหม่ ๆ มาปฏิบัติในชั้นเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
	การเป็นแบบอย่างที่ดี(X_3)								
10.	ผู้บริหารมีการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามจรรยาบรรณวิชาชีพ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
11.	ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ของตนจนสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครู	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_{tot})	ผลการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความหมาย
		1	2	3	4	5			
12.	ผู้บริหารมีแนะนำและยกตัวอย่างเทคนิคหรือวิธีการสอนในห้องเรียนให้กับครู	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
	การใช้คำถามและตั้งใจให้ครูแสดงความคิดเห็น(X_4)								
13.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็น	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
14.	ผู้บริหารมีการพูดคุยและสร้างแรงจูงใจให้ครูแสดงความคิดเห็นในเรื่องการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
15.	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนด้านเทคนิคหรือวิธีการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
	การยกย่องเชิดชูครู(X_5)								
16.	ผู้บริหารมีการยกย่องเชิดชูครู เช่น การมอบเกียรติบัตร รางวัล หรือ ประกาศเกียรติคุณในกิจกรรมต่าง ๆ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
17.	ผู้บริหารกล่าวชื่นชมและยอมรับในการปฏิบัติงานของครู	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
การสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ									
	การให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านการเรียนการสอน(X_6)								
18.	ผู้บริหารให้ความสำคัญและส่งเสริมการเรียนการสอนของครู	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
19.	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาตนเอง โดยการเชิญวิทยากรหรือมีผู้มีความรู้เข้ามาอบรมอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
20.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูพัฒนาวิชาชีพและได้เลือกหัวข้อหรือประเด็นที่สนใจตามความต้องการของตนเอง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
21.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาการสอน เรียนรู้กลยุทธ์และเทคนิคการเรียนรู้ใหม่	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
22.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้นำเทคนิคการสอนหรือกลยุทธ์การเรียนรู้ใหม่ ๆ มาปรับใช้ในการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_{tot})	ผลการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความหมาย
		1	2	3	4	5			
23.	ผู้บริหารเปิดโอกาสและสร้างพื้นที่ให้ครูได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนสอนที่มีประสิทธิภาพ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
24.	ผู้บริหารจัดให้มีการแข่งขันและกำหนดรางวัลสำหรับครูที่มีการจัดการเรียนการสอนดีเด่นเพื่อสร้างแรงจูงใจ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
	การสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกัน(X_7)								
25.	ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
26.	ผู้บริหารตระหนักและให้ความสำคัญในการร่วมมือ ร่วมใจของบุคลากรในสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
27.	ผู้บริหารสนับสนุนให้เกิดบรรยากาศเชิงบวกในการแข่งขันเทคนิคการเรียนการสอนและร่วมสังเกตการณ์จัดการเรียนการสอนที่ดีจากเพื่อนร่วมงานอย่างเต็มที่	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
28.	ผู้บริหารให้ความสำคัญในการพบปะพูดคุย ระหว่างผู้บริหารกับครู ครูกับครู โดยเปิดพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นประจำทุกเดือนอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
29.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
	การส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่ครู (X_8)								
30.	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
31.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการเข้าสังเกตการสอนของเพื่อนครูที่มีประสบการณ์และมีความรู้ความสามารถ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
32.	ผู้บริหารมีการกำหนดให้ครูที่มีประสบการณ์ และมีความรู้ความสามารถเป็นผู้แนะนำการเตรียมการเรียนการสอน การวางแผนต่าง ๆ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_{tot})	ผลการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความหมาย
		1	2	3	4	5			
33.	ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในตัวครูและสร้าง แรงบันดาลใจให้กับครูเพื่อสร้าง เป้าหมายการสอนที่มีประสิทธิภาพ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
	การให้กำลังใจและสนับสนุนให้ ออกแบบหลักสูตรใหม่(X_9)								
34.	ผู้บริหารให้กำลังใจและสนับสนุนในการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
35.	ผู้บริหารสนับสนุนครูให้มีการออกแบบ โครงการสอนแบบใหม่	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
36.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูเลือกใช้วิธีการ สอนที่เหมาะสม มียืดหยุ่นและหลากหลาย มาประยุกต์ใช้ในการสอน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
	การประยุกต์ใช้หลักการเรียนรู้แบบผู้รู้ มาใช้ในการพัฒนา(X_{10})								
37.	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูพัฒนาการสอน โดยประยุกต์ใช้วิธีการสอนหลากหลาย	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
38.	ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำสามารถสร้าง วัฒนธรรมการร่วมมือของคณะครู	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
39.	ผู้บริหารมีการสร้างบรรยากาศแห่งการ เรียนรู้ให้เกิดขึ้นในองค์กร	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
	การใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นสื่อใน การตัดสินใจด้านการเรียนการสอน (X_{11})								
40.	ผู้บริหารมีการศึกษาและนำข้อมูล รายงานวิจัยประกอบการตัดสินใจใน เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
41.	ผู้บริหารผลักดันและสนับสนุนให้นำ งานวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาด้านการ เรียนการสอน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ทางการศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
42.	ผู้บริหารสนับสนุนการทำวิจัยเชิง ปฏิบัติการ โดย จัดโครงการฝึกอบรม เสริมสมรรถนะการทำวิจัยในทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_{tot})	ผลการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC 1	ความหมาย 2
		1	2	3	4	5			
กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (Y_1)									
1.	ผู้บริหารมีการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2.	ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรฐานและเป้าหมายการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3.	ผู้บริหารมีการสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจให้กับครู บุคลากร และคณะกรรมการสถานศึกษาในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4.	ผู้บริหารมีการดำเนินการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรสถานศึกษา จุดเน้น บริบท และความต้องการของสถานศึกษาในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5.	ผู้บริหารมีการดำเนินการวิเคราะห์ทิศทางการจัดการศึกษา อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6.	ผู้บริหาร คณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_{tot})	ผลการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความหมาย
7.	ผู้บริหารและคณะครูในสถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานสถานศึกษาเพิ่มเติมจากที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_2)									
8.	ผู้บริหารมีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ระยะ 3 – 5 ปี	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
9.	ผู้บริหารได้มีการนำแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
10.	ผู้บริหารมีการดำเนินการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของปัจจัยภายในสถานศึกษาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
11.	ผู้บริหารมีการดำเนินการวิเคราะห์โอกาส และอุปสรรคของปัจจัยภายนอกสถานศึกษาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
12.	ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
13.	ผู้บริหารมีการกำหนดกรอบกลยุทธ์/กลยุทธ์การพัฒนา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
14.	ผู้บริหารมีการนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไปสู่การปฏิบัติด้วยการวิเคราะห์ทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
15.	ผู้บริหารมีการจัดลำดับความสำคัญของโครงการที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
16.	ผู้บริหาร คณะครูดำเนินการจัดทำรายละเอียดของโครงการ กิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_{tot})	ผลการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความหมาย
	ต่าง ๆ ที่บรรจุลงในแผนปฏิบัติการประจำปี								
17.	ผู้บริหารมีการกำหนดกิจกรรมที่ครอบคลุมมาตรฐานของสถานศึกษา กระบวนการบริหารและจัดการกระบวนการจัดการ/จัดการเรียนการสอนลงในแผนปฏิบัติการประจำปี	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
18.	ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัดลงในแผนปฏิบัติการประจำปี	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
19.	ผู้บริหารดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีที่วางไว้เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
20.	ผู้บริหารมีการวางแผนในการดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขจุดอ่อนของสถานศึกษาในแผนปฏิบัติการประจำปี	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
21.	ผู้บริหารดำเนินการเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขอความเห็นชอบแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีก่อนนำไปใช้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_3)									
22.	ผู้บริหาร คณะครูได้ดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดในมาตรฐานการศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_{tot})	ผลการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความหมาย
23.	ผู้บริหารมีระบบกลไกการบริหาร และจัดการที่เหมาะสมกับบริบท สถานศึกษาตนเอง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
24.	ผู้บริหารดำเนินการตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติ การประจำปี	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
25.	ผู้บริหารดำเนินการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการ ปฏิบัติงานของแผนงานโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตาม ระยะเวลาที่กำหนด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
26.	ผู้บริหารดำเนินการประเมินผลการ บรรลุเป้าหมายในระดับต่าง ๆ ตาม การปฏิบัติงานของโครงการ กิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
27.	ผู้บริหารนำทฤษฎีหรือผลงานวิจัยที่ เน้นความร่วมมือของทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้องมาปรับใช้ในการ บริหารงาน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
28.	ผู้บริหารสามารถพัฒนารูปแบบการ บริหารและจัดการในรูปแบบของ ตนเอง เช่น ระบบพัฒนาวิชาการ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
29.	ผู้บริหาร คณะครูสร้างแนวทางการ ปฏิบัติงานตามพันธกิจของ สถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Y_4)									
30.	ผู้บริหารมีการดำเนินการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการ ดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_{tot})	ผลการประเมินของ					รวม	ค่า IOC	ความหมาย
		ผู้เชี่ยวชาญ							
31.	ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการประเมินเชิงคุณภาพที่สะท้อนจุดเด่น และจุดควรพัฒนาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
32.	ผู้บริหารมีการกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนในการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
33.	ผู้บริหารดำเนินการวิเคราะห์ที่มาตรฐานและเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้ประกาศใช้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
34.	ผู้บริหารมีการกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
35.	ผู้บริหารดำเนินการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา อย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
36.	ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานสรุปผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
37.	ผู้บริหารนำผลจากการประเมินคุณภาพภายในไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษา (Y_5)									
38.	ผู้บริหารดำเนินการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_{tot})	ผลการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความหมาย
39.	ผู้บริหารดำเนินการนำข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการดำเนินงานไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
40.	ผู้บริหารมีการติดตามผลการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
41.	ผู้บริหารมีการติดตามผลกระบวนการจัดการเรียนรู้การจัดการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
42.	ผู้บริหารมีการติดตามผลการพัฒนาบุคลากร	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
43.	ผู้บริหารมีการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
44.	ผู้บริหารติดตามผลการดำเนินงานว่าบรรลุตามเป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
45.	ผู้บริหารกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานติดตามผลตามแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อติดตามการพัฒนาสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
46.	ผู้บริหารดำเนินการจัดทำและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
47.	ผู้บริหารกำหนดจัดทำรายงานผลการติดตามอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_{tot})	ผลการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความหมาย
จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Y_6)									
28.	ผู้บริหารมีการดำเนินการจัดทำ รายงานผลการประเมินตนเองตาม มาตรฐานการศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
49.	ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานผลการ ประเมินตนเองที่สะท้อนคุณภาพ ผู้เรียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
50.	ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานผลการ ประเมินตนเองที่สะท้อนผลสำเร็จ ของการบริหารจัดการศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
51.	ผู้บริหารมีการนำผลการประเมิน คุณภาพภายในมาจัดทำรายงานผล การประเมินตนเอง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
52.	ผู้บริหารนำข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูล ทั่วไป และผลการประเมินตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แต่ละมาตรฐานไปจัดทำรายงานผล การประเมินตนเอง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
53.	ผู้บริหารจัดทำรายงานผลการ ประเมินตนเองโดยมีการนำเสนอ ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
54.	ผู้บริหารดำเนินการจัดทำรายงานผล การประเมินตนเองโดยได้การ นำเสนอคุณภาพตามแต่ละ มาตรฐาน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
55.	ผู้บริหารดำเนินการจัดทำรายงานผล การประเมินตนเองโดยมีหลักฐาน อ้างอิงผลการประเมินตามประเด็น พิจารณาของแต่ละมาตรฐาน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_{tot})	ผลการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	ความหมาย
56.	ผู้บริหารดำเนินการจัดทำรายงาน ผลการประเมินตนเองโดยนำเสนอ กระบวนการพัฒนาคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
57.	ผู้บริหารและคณะครูดำเนินการ เสนอรายงานผลการประเมินตนเอง ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
58.	ผู้บริหารดำเนินการจัดส่งรายงานผล การประเมินตนเองต่อหน่วยงานต้น สังกัดเป็นประจำทุกปี	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
59.	ผู้บริหารมีการดำเนินการเผยแพร่ รายงานผลการประเมินตนเองต่อ สาธารณชนหรือหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
60.	ผู้บริหารมีการวางแผน เตรียมการ รับการประเมินคุณภาพภายนอก	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

หนังสือขอตกลงเครื่องมือและรายชื่อสถานศึกษาทดลองเครื่องมือ

ที่ อว 8612.2/210

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

19 เมษายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับ

ด้วย นายวุฒิชัย เชื่อมประไพ รหัสประจำตัว 630620052 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ภาวะผู้หางานวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในหน่วยงานของท่าน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ สุขสดเขียว)
รักษาการแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455

รายชื่อสถานศึกษาที่ทดลองใช้ (Try out) เครื่องมือ
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

1. โรงเรียนสารวิทยา
2. โรงเรียนปทุมคงคา
3. โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย
4. โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย
5. โรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก
6. โรงเรียนสตรีศรีอยุธยา
7. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา สุวรรณภูมิ
8. โรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร
9. โรงเรียนนวมินทราชูทิศ เบญจมราชาลัย
10. โรงเรียนสตรีวิทยา ๒ ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

ตอนที่ 1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.969	42

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
X1.1	178.10	327.955	.822	.967
X1.2	177.83	326.420	.814	.967
X1.3	178.17	338.282	.496	.969
X1.4	178.13	336.602	.734	.968
X2.1	178.13	333.430	.532	.969
X2.2	177.93	336.547	.501	.969
X2.3	178.17	344.626	.501	.969
X2.4	178.13	336.602	.734	.968
X2.5	177.57	329.289	.747	.968
X3.1	177.87	345.706	.199	.970
X3.2	178.17	341.730	.308	.970
X3.3	178.07	344.961	.378	.969
X4.1	177.70	334.907	.524	.969
X4.2	178.40	327.766	.742	.968
X4.3	177.53	334.326	.796	.968
X5.1	178.00	353.448	-.142	.970
X5.2	177.47	342.602	.601	.969
X6.1	178.07	344.961	.378	.969

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
X6.2	177.53	334.326	.796	.968
X6.3	178.47	319.706	.939	.967
X6.4	177.83	333.454	.515	.969
X6.5	177.53	334.326	.796	.968
X6.6	177.90	336.507	.627	.968
X6.7	177.80	318.648	.845	.967
X7.1	177.53	334.326	.796	.968
X7.2	178.20	328.372	.864	.967
X7.3	177.67	334.851	.709	.968
X7.4	177.67	318.161	.867	.967
X7.5	178.37	319.895	.983	.966
X8.1	178.07	344.961	.378	.969
X8.2	177.53	334.671	.779	.968
X8.3	177.60	326.179	.849	.967
X8.4	178.07	344.961	.378	.969
X9.1	177.67	333.747	.695	.968
X9.2	178.30	328.010	.977	.967
X9.3	178.37	336.033	.693	.968
X10.1	179.00	341.310	.432	.969
X10.2	178.13	336.602	.734	.968
X10.3	177.67	337.126	.554	.969
X11.1	178.23	336.254	.893	.968
X11.2	178.20	339.407	.652	.968
X11.3	177.53	334.326	.796	.968

ตอนที่ 2 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.908	60

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Y1.1	268.83	124.626	.346	.907
Y1.2	268.27	127.582	.042	.909
Y1.3	268.23	128.461	-.055	.910
Y1.4	268.97	117.757	.848	.901
Y1.5	269.03	120.861	.464	.905
Y1.6	268.30	125.390	.266	.907
Y1.7	268.23	126.323	.154	.908
Y2.1	268.40	123.283	.434	.906
Y2.2	268.77	121.978	.577	.904
Y2.3	268.17	126.075	.287	.907
Y2.4	268.87	119.775	.920	.902
Y2.5	268.77	121.978	.577	.904
Y2.6	268.17	126.075	.287	.907
Y2.7	268.77	121.978	.577	.904
Y2.8	268.17	126.075	.287	.907
Y2.9	268.77	121.978	.577	.904
Y2.10	268.17	126.075	.287	.907
Y2.11	268.87	119.775	.920	.902
Y2.12	268.97	117.757	.848	.901
Y2.13	268.57	119.357	.452	.906

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Y2.14	268.40	123.283	.434	.906
Y3.1	268.77	121.978	.577	.904
Y3.2	268.23	128.806	-.095	.910
Y3.3	268.77	121.978	.577	.904
Y3.4	268.27	124.202	.262	.908
Y3.5	268.57	119.289	.456	.906
Y3.6	268.83	124.626	.346	.907
Y3.7	268.27	124.685	.361	.906
Y3.8	268.70	122.355	.511	.905
Y4.1	268.70	121.114	.628	.904
Y4.2	268.77	121.978	.577	.904
Y4.3	268.17	130.144	-.302	.911
Y4.4	268.33	128.506	-.056	.910
Y4.5	268.17	126.075	.287	.907
Y4.6	268.93	122.064	.779	.904
Y4.7	268.90	126.714	.095	.909
Y4.8	268.20	130.234	-.281	.911
Y5.1	268.17	126.075	.287	.907
Y5.2	268.87	119.775	.920	.902
Y5.3	268.77	121.978	.577	.904
Y5.4	268.20	126.717	.167	.908
Y5.5	268.23	127.978	.001	.909
Y5.6	268.23	125.082	.343	.907
Y5.7	268.77	121.978	.577	.904
Y5.8	268.27	124.202	.262	.908
Y5.9	268.60	121.490	.353	.907
Y5.10	268.30	130.976	-.243	.913
Y6.1	268.77	121.978	.577	.904
Y6.2	268.17	126.075	.287	.907
Y6.3	268.77	120.392	.736	.903
Y6.4	268.77	121.978	.577	.904
Y6.5	268.27	129.444	-.140	.911
Y6.6	268.23	128.461	-.055	.910
Y6.7	268.77	121.978	.577	.904
Y6.8	268.30	125.390	.266	.907
Y6.9	268.13	130.878	-.484	.911
Y6.10	268.20	127.200	.104	.908
Y6.11	268.77	121.978	.577	.904
Y6.12	268.50	121.362	.422	.906
Y6.13	268.67	120.920	.345	.908

ตอนที่ 3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.944	102

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
X1.1	451.17	477.799	.628	.942
X1.2	450.90	476.438	.620	.942
X1.3	451.23	486.875	.397	.943
X1.4	451.20	482.993	.686	.942
X2.1	451.20	473.683	.652	.942
X2.2	451.00	484.966	.407	.943
X2.3	451.23	486.530	.828	.942
X2.4	451.20	482.993	.686	.942
X2.5	450.63	487.068	.335	.943
X3.1	450.93	491.582	.240	.944
X3.2	451.23	479.564	.562	.942
X3.3	451.13	489.016	.529	.943
X4.1	450.77	483.633	.419	.943
X4.2	451.47	472.809	.701	.942
X4.3	450.60	484.938	.560	.942
X5.1	451.07	495.168	.188	.944
X5.2	450.53	490.878	.491	.943
X6.1	451.13	489.016	.529	.943

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
X6.2	450.60	484.938	.560	.942
X6.3	451.53	466.464	.811	.941
X6.4	450.90	478.852	.498	.943
X6.5	450.60	484.938	.560	.942
X6.6	450.97	485.826	.477	.943
X6.7	450.87	473.154	.552	.942
X7.1	450.60	484.938	.560	.942
X7.2	451.27	477.099	.697	.942
X7.3	450.73	484.685	.525	.943
X7.4	450.73	473.444	.551	.942
X7.5	451.43	468.806	.790	.941
X8.1	451.13	489.016	.529	.943
X8.2	450.60	487.007	.476	.943
X8.3	450.67	479.126	.561	.942
X8.4	451.13	489.016	.529	.943
X9.1	450.73	482.340	.561	.942
X9.2	451.37	474.585	.866	.941
X9.3	451.43	477.702	.833	.941
X10.1	452.07	481.857	.652	.942
X10.2	451.20	482.993	.686	.942
X10.3	450.73	489.582	.312	.943
X11.1	451.30	480.493	.942	.942
X11.2	451.27	488.478	.497	.943
X11.3	450.60	484.938	.560	.942
Y1.1	451.13	500.671	-.082	.944
Y1.2	450.57	500.737	-.089	.944
Y1.3	450.53	490.878	.491	.943
Y1.4	451.27	490.409	.353	.943
Y1.5	451.33	484.782	.477	.943
Y1.6	450.60	496.731	.123	.944
Y1.7	450.53	497.913	.056	.944
Y2.1	450.70	494.355	.220	.944
Y2.2	451.07	495.168	.188	.944
Y2.3	450.47	496.947	.164	.944
Y2.4	451.17	492.695	.355	.943
Y2.5	451.07	495.168	.188	.944
Y2.6	450.47	496.947	.164	.944

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Y2.7	451.07	495.168	.188	.944
Y2.8	450.47	496.947	.164	.944
Y2.9	451.07	495.168	.188	.944
Y2.10	450.47	496.947	.164	.944
Y2.11	451.17	492.695	.355	.943
Y2.12	451.27	490.409	.353	.943
Y2.13	450.87	488.809	.270	.944
Y2.14	450.70	494.355	.220	.944
Y3.1	451.07	495.168	.188	.944
Y3.2	450.53	502.533	-.200	.944
Y3.3	451.07	495.168	.188	.944
Y3.4	450.57	494.806	.151	.944
Y3.5	450.87	488.533	.278	.944
Y3.6	451.13	500.671	-.082	.944
Y3.7	450.57	495.426	.203	.944
Y3.8	451.00	495.379	.168	.944
Y4.1	451.00	493.034	.276	.943
Y4.2	451.07	495.168	.188	.944
Y4.3	450.47	504.051	-.355	.945
Y4.4	450.63	502.999	-.195	.945
Y4.5	450.47	496.947	.164	.944
Y4.6	451.23	486.530	.828	.942
Y4.7	451.20	482.993	.686	.942
Y4.8	450.50	499.155	.000	.944
Y5.1	450.47	496.947	.164	.944
Y5.2	451.17	492.695	.355	.943
Y5.3	451.07	495.168	.188	.944
Y5.4	450.50	498.259	.058	.944
Y5.5	450.53	501.292	-.127	.944
Y5.6	450.53	496.120	.178	.944
Y5.7	451.07	495.168	.188	.944
Y5.8	450.57	494.806	.151	.944
Y5.9	450.90	492.369	.183	.944
Y5.10	450.60	484.938	.560	.942
Y6.1	451.07	495.168	.188	.944
Y6.2	450.47	496.947	.164	.944
Y6.3	451.07	492.754	.305	.943

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Y6.4	451.07	495.168	.188	.944
Y6.5	450.57	503.289	-.196	.945
Y6.6	450.53	490.878	.491	.943
Y6.7	451.07	495.168	.188	.944
Y6.8	450.60	496.731	.123	.944
Y6.9	450.43	504.875	-.497	.945
Y6.10	450.50	493.845	.346	.943
Y6.11	451.07	495.168	.188	.944
Y6.12	450.80	492.166	.221	.944
Y6.13	450.97	481.620	.451	.943

ภาคผนวก จ
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
และรายชื่อสถานศึกษาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ อว 8612.2/238

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

1 มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน

ด้วย นายวุฒิชัย เชื่อมประไพ รหัสประจำตัว 630620052 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ภาวะผู้ทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่าน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานประกันคุณภาพ และครู เพื่อประกอบการทำวิจัย ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาตามที่เห็นสมควร จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวน อินทร์รักษ์)
รองหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา
ปฏิบัติการแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455

รายชื่อสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย
เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

1. กลุ่ม 1 โรงเรียนมักกะสันพิทยาศึกษา
2. กลุ่ม 1 โรงเรียนวัดราชบพิธ
3. กลุ่ม 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
4. กลุ่ม 1 โรงเรียนสายปัญญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์
5. กลุ่ม 1 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
6. กลุ่ม 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์
7. กลุ่ม 1 โรงเรียนเบญจมราชาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์
8. กลุ่ม 1 โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย
9. กลุ่ม 1 โรงเรียนวัดสระเกศ
10. กลุ่ม 2 โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร
11. กลุ่ม 2 โรงเรียนราชินีนาถอาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒
12. กลุ่ม 2 โรงเรียนราชวินิต มัธยม
13. กลุ่ม 2 โรงเรียนวัดบวรนิเวศ
14. กลุ่ม 2 โรงเรียนวัดราชาธิวาส
15. กลุ่ม 2 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ
16. กลุ่ม 2 โรงเรียนศิลาจารย์พัฒนา
17. กลุ่ม 2 โรงเรียนสตรีวิทยา
18. กลุ่ม 2 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย
19. กลุ่ม 2 โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
20. กลุ่ม 2 โรงเรียนโยธินบูรณะ
21. กลุ่ม 3 โรงเรียนชินโรรสวิทยาลัย
22. กลุ่ม 3 โรงเรียนทวีธาภิเศก
23. กลุ่ม 3 โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม
24. กลุ่ม 3 โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง
25. กลุ่ม 3 โรงเรียนฤทธิณรงค์รอน
26. กลุ่ม 3 โรงเรียนวัดบวรเมณฑล
27. กลุ่ม 3 โรงเรียนวิมุตยารามพิทยากร
28. กลุ่ม 3 โรงเรียนสตรีวัดระฆัง
29. กลุ่ม 3 โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม
30. กลุ่ม 3 โรงเรียนอุบลรัตนราชกัญญาราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

31. กลุ่ม 4 โรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (ทวีวัฒนา) ในพระราชูปถัมภ์ฯ
32. กลุ่ม 4 โรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (วัดน้อยใน) ในพระราชูปถัมภ์ฯ
33. กลุ่ม 4 โรงเรียนธนบุรีวรเทพีพลารักษ์
34. กลุ่ม 4 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล
35. กลุ่ม 4 โรงเรียนมทรธนพาราม
36. กลุ่ม 4 โรงเรียนวัดราชโอรส
37. กลุ่ม 4 โรงเรียนวัดอินทาราม
38. กลุ่ม 4 โรงเรียนศึกษานารี
39. กลุ่ม 4 โรงเรียนสุวรรณพลับพลาพิทยาคม
40. กลุ่ม 4 โรงเรียนโพธิสารพิทยากร
41. กลุ่ม 5 โรงเรียนทิวศากิเศก บางขุนเทียน
42. กลุ่ม 5 โรงเรียนบางปะกอกพิทยาคม
43. กลุ่ม 5 โรงเรียนบางมดวิทยา "สีสุกหวาดจวนอุปถัมภ์"
44. กลุ่ม 5 โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์
45. กลุ่ม 5 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน
46. กลุ่ม 5 โรงเรียนวัดพุทธบูชา
47. กลุ่ม 5 โรงเรียนศึกษานารีวิทยา
48. กลุ่ม 5 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ธนบุรี
49. กลุ่ม 5 อิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย
50. กลุ่ม 5 โรงเรียนแจรงร้อนวิทยา
51. กลุ่ม 6 โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม
52. กลุ่ม 6 โรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคม รังสิตคลองสี่
53. กลุ่ม 6 โรงเรียนปัญญาวรรค
54. กลุ่ม 6 โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม
55. กลุ่ม 6 โรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำ
56. กลุ่ม 6 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ
57. กลุ่ม 6 โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม
58. กลุ่ม 6 โรงเรียนสตรีวัดอัสสัมชัญ
59. กลุ่ม 6 โรงเรียนไชยฉิมพลีวิทยาคม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

.....

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

ข้อที่	สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	สำหรับผู้วิจัย
1.	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	
2.	อายุ ☐ อายุไม่เกิน 30 ปี ☐ 31 – 40 ปี ☐ 41 – 50 ปี ☐ 51 ปี ขึ้นไป	
3.	ระดับการศึกษาสูงสุด ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก	
4.	ตำแหน่งปัจจุบัน ☐ ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ☐ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานประกันคุณภาพ ☐ ครู	
5.	ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน ☐ 1 – 10 ปี ☐ 11 – 15 ปี ☐ 21 – 30 ปี ☐ มากกว่า 31 ปี	

ตอนที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงข้อเดียว

ระดับ 1 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระดับ 2 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 3 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก

ระดับ 5 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_{tot})	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
การพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมกับครู (X_1)							
1.	ผู้บริหารแบ่งปันประสบการณ์และเปิดโอกาสให้ครูร่วมรับฟัง						
2.	ผู้บริหารสามารถยกตัวอย่างหรือสาธิตวิธีการจัดการเรียนรู้ให้แก่ครู						
3.	ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์และกล้าตัดสินใจ ปรับปรุงนโยบายที่ล้าหลัง						
4.	ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำในการพัฒนาการเรียนการสอนของครู						
5.	ผู้บริหารมีการสังเกตและให้ข้อมูลย้อนกลับการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง						
6.	ผู้บริหารมีการกล่าวยกย่อง ชื่นชมครูที่ปฏิบัติการสอนดีเด่น						
7.	ผู้บริหารสามารถเป็นที่ปรึกษาในการให้คำแนะนำและหาวิธีการแก้ปัญหาให้กับครู						
8.	ผู้บริหารให้ความสำคัญในการส่งเสริมครูให้มีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบการสอน						
9.	ผู้บริหารให้กำลังใจแก่ครูที่มีความตั้งใจในการเตรียมการสอนและการนำวิธีการสอนใหม่ ๆ มาปฏิบัติในชั้นเรียน						
10.	ผู้บริหารมีการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามจรรยาบรรณวิชาชีพ						

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_{tot})	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
11.	ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ของตนจนสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครู						
12.	ผู้บริหารมีแนะนำและยกตัวอย่างเทคนิคหรือวิธีการสอนในห้องเรียนให้กับครู						
13.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็น						
14.	ผู้บริหารมีการพูดคุยและสร้างแรงจูงใจให้ครูแสดงความคิดเห็นในเรื่องการเรียนการสอน						
15.	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนด้านเทคนิคหรือวิธีการเรียนการสอน						
16.	ผู้บริหารมีการยกย่องเชิดชูครู เช่น การมอบเกียรติบัตร รางวัล หรือ ประกาศเกียรติคุณ ในกิจกรรม ต่าง ๆ						
17.	ผู้บริหารกล่าวชื่นชมและยอมรับในการปฏิบัติงานของครู						
18.	ผู้บริหารให้ความสำคัญและส่งเสริมการเรียนการสอนของครู						
19.	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาตนเอง โดยการเชิญวิทยากรหรือมีผู้มีความรู้เข้ามาอบรมอย่างสม่ำเสมอ						
20.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูพัฒนาวิชาชีพและได้เลือกหัวข้อหรือประเด็นที่สนใจตามความต้องการของตนเอง						
21.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาการสอน เรียนรู้กลยุทธ์และเทคนิคการเรียนรู้ใหม่						
22.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้นำเทคนิคการสอนหรือกลยุทธ์การเรียนรู้ใหม่ ๆ มาปรับใช้ในการเรียนการสอน						

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_{tot})	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
23.	ผู้บริหารเปิดโอกาสและสร้างพื้นที่ให้ครูได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนสอนที่มีประสิทธิภาพ						
24.	ผู้บริหารจัดให้มีการแข่งขันและกำหนดรางวัลสำหรับครูที่มีการจัดการเรียนการสอนดีเด่นเพื่อสร้างแรงจูงใจ						
25.	ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ						
26.	ผู้บริหารตระหนักและให้ความสำคัญในการร่วมมือ ร่วมใจของบุคลากรในสถานศึกษา						
27.	ผู้บริหารสนับสนุนให้เกิดบรรยากาศเชิงบวกในการแข่งขันเทคนิคการเรียนการสอนและร่วมสังเกตการณ์จัดการเรียนการสอนที่ดีจากเพื่อนร่วมงานอย่างเต็มที่						
28.	ผู้บริหารให้ความสำคัญในการพบปะ พูดคุยระหว่างผู้บริหารกับครู ครูกับครูโดยเปิดพื้นที่ที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นประจำทุกเดือนอย่างสม่ำเสมอ						
29.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา						
30.	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน						
31.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการเข้าสังเกตการสอนของเพื่อนครูที่มีประสบการณ์และมีความรู้ความสามารถ						
32.	ผู้บริหารมีการกำหนดให้ครูที่มีประสบการณ์และมีความรู้ ความสามารถเป็นผู้แนะนำการเตรียมการเรียนการสอน การวางแผนต่าง ๆ						

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_{tot})	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X_{tot})	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
33.	ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในตัวครูและสร้างแรงบันดาลใจให้กับครูเพื่อสร้างเป้าหมายการสอนที่มีประสิทธิภาพ						
34.	ผู้บริหารให้กำลังใจและสนับสนุนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา						
35.	ผู้บริหารสนับสนุนครูให้มีการออกแบบโครงการสอนแบบใหม่						
36.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูเลือกใช้วิธีการสอนที่เหมาะสม มียืดหยุ่นและหลากหลายมาประยุกต์ใช้ในด้านการสอน						
37.	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูพัฒนาการสอนโดยประยุกต์ใช้วิธีการสอนหลากหลาย						
38.	ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำสามารถสร้างวัฒนธรรมการร่วมมือของคณะครู						
39.	ผู้บริหารมีการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในองค์กร						
40.	ผู้บริหารมีการศึกษาและนำข้อมูลรายงานวิจัยประกอบการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน						
41.	ผู้บริหารผลักดันและสนับสนุนให้พนักงานวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา						
42.	ผู้บริหารสนับสนุนการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยจัดโครงการฝึกอบรมเสริมสมรรถนะการทำวิจัยในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้						

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงข้อเดียว

- ระดับ 1 หมายถึง การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด
 ระดับ 2 หมายถึง การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
 ระดับ 3 หมายถึง การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
 ระดับ 4 หมายถึง การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
 ระดับ 5 หมายถึง การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อที่	การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Y_{tot})	ผลการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ					ความหมาย
		1	2	3	4	5	
กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (Y_1)							
1.	ผู้บริหารมีการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ						
2.	ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรฐานและเป้าหมายการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา						
3.	ผู้บริหารมีการสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจให้กับครู บุคลากร และคณะกรรมการสถานศึกษาในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา						
4.	ผู้บริหารมีการดำเนินการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรสถานศึกษา จุดเน้น บริบท และความต้องการของสถานศึกษาในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา						
5.	ผู้บริหารมีการดำเนินการวิเคราะห์ทิศทางจัดการศึกษา อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา						

ข้อที่	การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Y_{tot})	ผลการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ					ความหมาย
		1	2	3	4	5	
6.	ผู้บริหาร คณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา						
7.	ผู้บริหารและคณะครูในสถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานสถานศึกษาเพิ่มเติมจากที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด						
จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_2)							
8.	ผู้บริหารมีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ระยะ 3 - 5 ปี						
9.	ผู้บริหารได้มีการนำแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ในการจัดแผนพัฒนาการจัดการศึกษา						
10.	ผู้บริหารมีการดำเนินการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของปัจจัยภายในสถานศึกษาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา						
11.	ผู้บริหารมีการดำเนินการวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคของปัจจัยภายนอกสถานศึกษาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา						
12.	ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของสถานศึกษา						
13.	ผู้บริหารมีการกำหนดกรอบกลยุทธ์/กลยุทธ์การพัฒนา						

ข้อที่	การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Y_{tot})	ผลการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ					ความหมาย
		1	2	3	4	5	
14.	ผู้บริหารมีการนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไปสู่การปฏิบัติด้วยการวิเคราะห์ทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา						
15.	ผู้บริหารมีการจัดลำดับความสำคัญของโครงการที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี						
16.	ผู้บริหาร คณะครูดำเนินการจัดทำรายละเอียดของโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ที่บรรจุลงในแผนปฏิบัติการประจำปี						
17.	ผู้บริหารมีการกำหนดกิจกรรมที่ครอบคลุมมาตรฐานของสถานศึกษา กระบวนการบริหารและจัดการกระบวนการจัดประสบการณ์/จัดการเรียนการสอนลงในแผนปฏิบัติการประจำปี						
18.	ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัดลงในแผนปฏิบัติการประจำปี						
19.	ผู้บริหารดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีที่วางไว้เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด						
20.	ผู้บริหารมีการวางแผนในการดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขจุดอ่อนของสถานศึกษาในแผนปฏิบัติการประจำปี						

ข้อที่	การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Y_{tot})	ผลการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ					ความหมาย
		1	2	3	4	5	
21.	ผู้บริหารดำเนินการเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขอความเห็นชอบแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีก่อนนำไปใช้						
ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_3)							
22.	ผู้บริหาร คณะครูได้ดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดในมาตรฐานการศึกษา						
23.	ผู้บริหารมีระบบกลไกการบริหารและจัดการที่เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษาตนเอง						
24.	ผู้บริหารดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี						
25.	ผู้บริหารดำเนินการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของแผนงานโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด						
26.	ผู้บริหารดำเนินการประเมินผลการบรรลุเป้าหมายในระดับต่าง ๆ ตามการปฏิบัติงานของโครงการ กิจกรรม						
27.	ผู้บริหารนำทฤษฎีหรือผลงานวิจัยที่เน้นความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้ในการบริหารงาน						
28.	ผู้บริหารสามารถพัฒนารูปแบบการบริหารและจัดการในรูปแบบของตนเอง เช่น ระบบพัฒนาวิชาการ						
29.	ผู้บริหาร คณะครูสร้างแนวทางการปฏิบัติงานตามพันธกิจของสถานศึกษา						

ข้อที่	การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Y_{tot})	ผลการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ					ความหมาย
		1	2	3	4	5	
ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Y_4)							
30.	ผู้บริหารมีการดำเนินการควบคุมตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา						
31.	ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการประเมินเชิงคุณภาพที่สะท้อนจุดเด่น และจุดควรพัฒนาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของสถานศึกษา						
32.	ผู้บริหารมีการกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนในการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา						
33.	ผู้บริหารดำเนินการวิเคราะห์มาตรฐานและเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้ประกาศใช้						
34.	ผู้บริหารมีการกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม						
35.	ผู้บริหารดำเนินการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา อย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง						
36.	ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานสรุปผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา						
37.	ผู้บริหารนำผลจากการประเมินคุณภาพภายในไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง						
ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษา (Y_5)							
38.	ผู้บริหารดำเนินการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา						

ข้อที่	การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Y_{tot})	ผลการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ					ความหมาย
		1	2	3	4	5	
39.	ผู้บริหารดำเนินการนำข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการดำเนินงานไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา						
40.	ผู้บริหารมีการติดตามผลการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา						
41.	ผู้บริหารมีการติดตามผลกระบวนการจัดการเรียนรู้การจัดการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้						
42.	ผู้บริหารมีการติดตามผลการพัฒนาบุคลากร						
43.	ผู้บริหารมีการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา						
44.	ผู้บริหารติดตามผลการดำเนินงานว่าบรรลุตามเป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนด						
45.	ผู้บริหารกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานติดตามผลตามแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อติดตามการพัฒนาสถานศึกษา						
46.	ผู้บริหารดำเนินการจัดทำและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ						
47.	ผู้บริหารกำหนดจัดทำรายงานผลการติดตามอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง						
จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Y_6)							
48.	ผู้บริหารมีการดำเนินการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษา						
49.	ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียน						

ข้อที่	การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Y_{tot})	ผลการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ					ความหมาย
		1	2	3	4	5	
50.	ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองที่สะท้อนผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา						
51.	ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง						
52.	ผู้บริหารนำข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลทั่วไป และผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละมาตรฐานไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง						
53.	ผู้บริหารจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองโดยมีการนำเสนอข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ						
54.	ผู้บริหารดำเนินการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองโดยได้การนำเสนอคุณภาพตามแต่ละมาตรฐาน						
55.	ผู้บริหารดำเนินการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองโดยมีหลักฐานอ้างอิงผลการประเมินตามประเด็นพิจารณาของแต่ละมาตรฐาน						
56.	ผู้บริหารดำเนินการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองโดยนำเสนอกระบวนการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา						
57.	ผู้บริหารและคณะครูดำเนินการเสนอรายงานผลการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน						

ข้อที่	การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Y_{tot})	ผลการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ					ความหมาย
		1	2	3	4	5	
58.	ผู้บริหารดำเนินการจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองต่อหน่วยงานต้นสังกัดเป็นประจำทุกปี						
59.	ผู้บริหารมีการดำเนินการเผยแพร่รายงานผลการประเมินตนเองต่อสาธารณชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง						
60.	ผู้บริหารมีการวางแผน เตรียมการรับการประเมินคุณภาพภายนอก						

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายวุฒิชัย เชื้อมประไพ
วุฒิกการศึกษา	พ.ศ. 2549 สำเร็จการศึกษา ระดับประถมศึกษา โรงเรียนอนุบาลราชบุรี จังหวัดราชบุรี
	พ.ศ. 2555 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ จังหวัดราชบุรี
	พ.ศ. 2561 สำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
	พ.ศ. 2563 ศึกษาต่อระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

